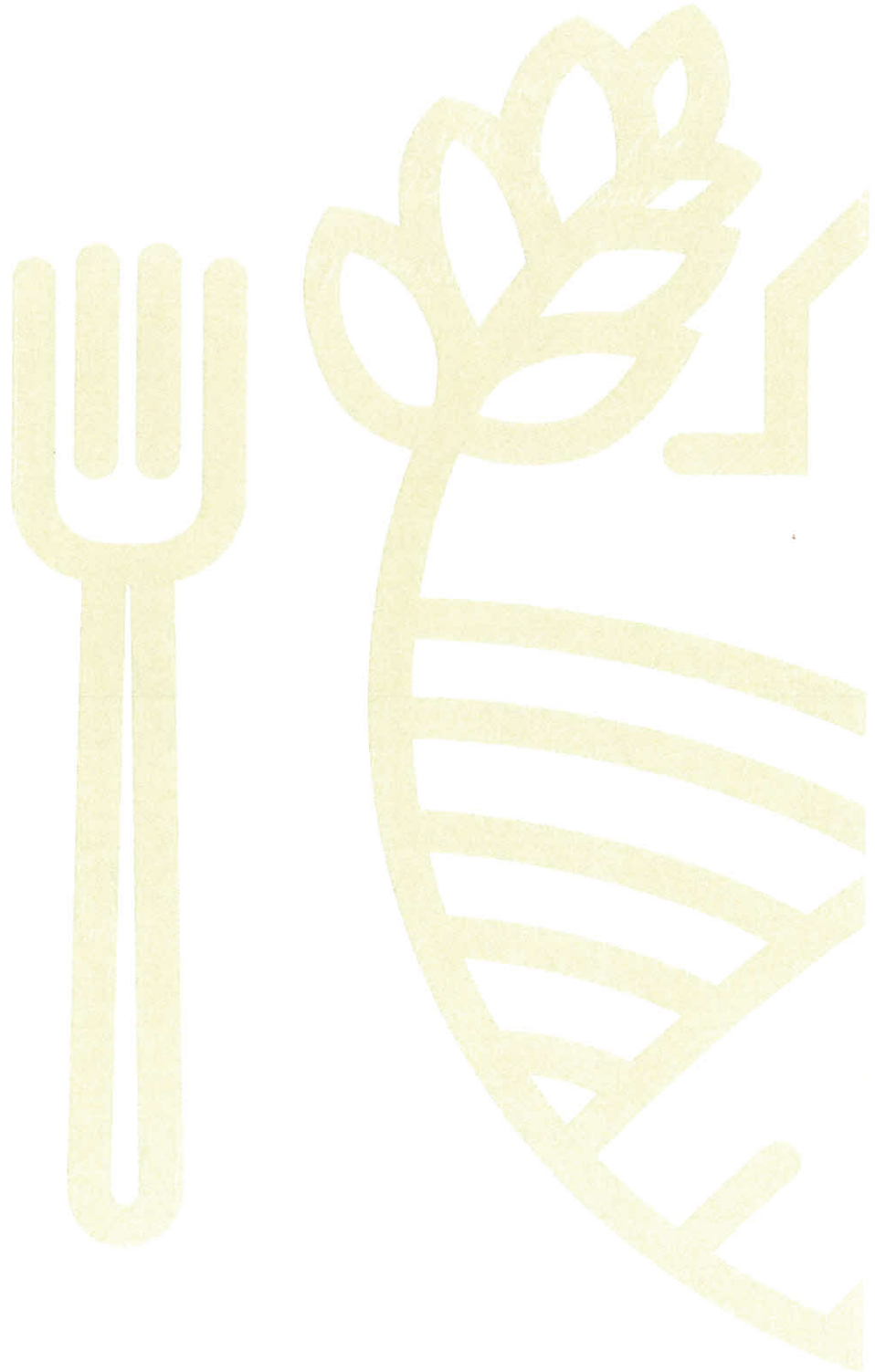




**RUOKAVIRASTO**  
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Dnro 846/02.00.05/2022

## Ruokaviraston tilinpäätös vuodelta 2021





## Sisällysluettelo

<b>1 Toimintakertomus</b> .....	<b>3</b>
1.1 Johdon katsaus.....	3
1.2 Tuloksellisuus.....	5
1.3 Vaikuttavuus.....	19
1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus.....	19
1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	21
1.4 Toiminnallinen tehokkuus.....	22
1.4.1 Toiminnan tuottavuus.....	23
1.4.2 Toiminnan taloudellisuus.....	25
1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	26
1.4.4 Yhteisrahoitteisen ja yhteistoiminnan kustannusvastaavuudet.....	28
1.5 Tuotokset ja laadunhallinta.....	29
1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	29
1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	31
1.6 Tilinpäätösanalyysi.....	36
1.6.1 Rahoituksen rakenne.....	37
1.6.2 Talousarvion toteutuminen.....	38
1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma.....	39
1.6.4 Tase.....	42
1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	43
1.8 Arviointien tulokset.....	44
1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä.....	46
1.9.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat tiedot.....	46
1.9.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot.....	46
<b>2 Talousarvion toteumalaskelma</b> .....	<b>51</b>
<b>3 Ruokaviraston tuotto- ja kululaskelma</b> .....	<b>59</b>
<b>4 Ruokaviraston tase</b> .....	<b>60</b>
<b>5 Liitetiedot</b> .....	<b>62</b>
<b>6 Allekirjoitus</b> .....	<b>72</b>
<b>Toimintakertomusta täydentävät liitteet 2021</b> .....	<b>73</b>
LIITE 1. Ruokavirastolle asetettujen tulostavoitteiden toteuma.....	73
LIITE 2. Erillisrahoitusta saaneiden tietojärjestelmähankkeiden eteneminen.....	86
LIITE 3. Siirto- ja sijoitusmenojen toteumat vuonna 2021.....	88





# 1 Toimintakertomus

## 1.1 Johdon katsaus

Ruokavirasto toteutti maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan strategian vastuulliselle ruokajärjestelmälle ja luonnonvarataloudelle asetettuja vaikuttavuustavoitteita suunnitellusti ja tehokkaasti. Toiminnassa painotettiin ilmastoystävällistä ja luonnon monimuotoisuutta vahvistavaa ruoka- ja maaseutupolitiikkaa, bio- ja kiertotalouden edistämistä sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteita. Virasto edisti strategiansa mukaisesti kotimaista ruoantuotantoa ja maaseudun elinvoimaisuutta, ruoan turvallisuutta ja terveellisyyttä sekä eläinten ja kasvien terveyttä ja hyvinvointia. Toiminta nivoutui hallitusohjelman tavoitteisiin sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävästä Suomesta.

Virastolle asetetut tulostavoitteet saavutettiin pääosin. Ruokavirasto hoiti tärkeät perustehtävänsä maaseutuhallinnossa ja elintarviketurvallisuuden varmistamisessa luotettavasti. Virasto pystyi uudistamaan toimintaansa tilanteen eläessä ja varmistamaan yritysten toimintaedellytyksiä sekä Suomen huoltovarmuutta ja ruokaturvaa.

Maatalouspolitiikan toimeenpanossa maatalouden, maaseudun kehittämistukien ja markkinatukien tehtäväalueilla virasto onnistui hyvin. Maksajavirastotehtävät hoidettiin tehokkaasti ja ulkopuolisten arviointien mukaan maksajaviraston varainhoito toimi hyvin ja toimintaa onnistuttiin myös kehittämään. Onnistumista tukivat toimivat tietojärjestelmät ja laadukkaat sähköiset asiointipalvelut, jotka vahvistivat tunnettuaan julkishallinnon edistyksellisinä palveluina. Ruokavirasto osallistui aktiivisesti vuonna 2023 alkavan Euroopan unionin uuden yhteisen maatalouspolitiikan CAP27-ohjelmakauden sekä kansallisen strategian valmisteluun. Virastoa työllistivät myös Euroopan komission suorittamat tarkastukset jatkotoimenpiteineen. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman sidonta- ja maksatusprosentit olivat EU:n kärkipäätä. Maaseutuverkoston toiminta oli vireää ja paikallista toimintaa edistettiin aktiivisesti. Maaseutuohjelman rahoituksella kehitetyt maaseutumatkailukohteet vaikuttivat osaltaan lisääntyneeseen kotimaan matkailuun. Kyläkauppatuen toinen kierros onnistui ja sai myönteistä näkyvyyttä mediassa. Uutena tehtävänä toimeenpantiin porotalousvahinkokorvaukset yhdessä Lapin ELY-keskuksen kanssa. Ruokavirasto oli aktiivisesti rakentamassa myös rakennerahastokauteen sisältyvän vähävaraisten avun ohjelmaa.

Suomen elintarviketurvallisuuden taso säilyi hyvällä tasolla. Huomionarvoista oli elintarvikkeiden takaisinvetojen lisääntyminen, joka viestii hälytysjärjestelmän toimivuudesta, mutta myös kasvavista riskeistä. Eläntautitilannetta vaikeutti luonnonvaraisten lintujen laajalle levinnyt lintuinfluenssaepidemia, josta tartunta levisi myös yhdelle siipikarjatilalle. IHN-kalatautiepideemia Ahvenanmaalla työllisti myös paljon. Turkiseläinten koronavirusseuranta käynnistettiin ja virasto antoi käyttöluvan turkiseläinten koronarokotteelle. Euroopan ja lähialueiden afrikkalaisen sikaruton tilanne aiheutti edelleen huolta ja edellytti varautumista taudinpurkauksiin. Kasvintuhooja-tilanne säilyi hyvällä tasolla, vaikka riskit maamme lähialueilla kasvoivat. Siemen-



tarkastuksessa huolta aiheutti heikko viljasato ja siihen liittyvä siementen laatu. Elintarvikeketjun rikollisuuden torjuntaa ja selvittämistä tehostettiin ja esille nousseiden petostapausten määrä kasvoi voimakkaasti. Elintarvikeviennissä saavutettiin uusia markkinoiden avauksia ja aiemmin saadut vientioikeudet säilytettiin. Brexit toi lisä-  
töitä ja haasteita rajatarkastukselle. Elintarvikeketjun uudistettu lainsäädäntö, sen ohjeistaminen sekä Euroopan komission auditoinnit teettivät paljon töitä ja tietohallintohankkeet työllistivät paljon ja niissä ei kaikilta osin päästy toivottuihin tuloksiin.

Virasto tarjosi korkeaa asiantuntemustaan, laboratoriokapasiteettiaan ja riskinarviotaan ruokaketjun toiminnan turvaamiseksi. Laboratorioiden toiminta varmistettiin myös pandemian aikana. Toimintavalmiuksia ja laboratorioprosessien tehokkuutta ja työtapoja kehitettiin eri tavoin. Tutkimustoiminta yhteisrahoitteisissa hankkeissa jatkui aktiivisena kansallisissa ja EU-verkostoissa. Tieteellisen tutkimustoiminnan tavoitteet saavutettiin, mutta huolta aiheutti viraston resurssien riittävyys haettaessa ulkopuolista tutkimusrahoitusta yhteishankkeissa. Riskiviestintää parannettiin ja diagnostiikan, resistenssiseurannan, valvonnan, tutkimuksen ja riskinarvioinnin tuloksia hyödynnettiin mm. osoittamaan suomalaisten tuotteiden vientikelpoisuutta.

Ruokaviraston tietojärjestelmien saatavuudessa ei havaittu merkittäviä poikkeamia. Asiakasvirastoille tuotettavat IT-asiantuntijapalvelut tuotettiin sovitusti. Osaavan henkilöstön saantiin liittyvät haasteet viivästyttivät osaltaan tietojärjestelmien kehittamisestä. Digitalisaation suunnittelu parani sitä varten kehitetyn prosessin käytönnoton myötä.

Toimintaa ja taloutta sopeutettiin suunnitellusti. Virasto noudatti tiukkaa talous- ja rekrytointikuria ja säästi erityisesti yhteisistä menoista. Tuottavuutta parannettiin hiomalla prosesseja ja kehittämällä organisaatiota. Tästä huolimatta vapaan siirtyvän määrärahan tasosta jouduttiin tinkimään mm. lainsäädäntö- ja CAP-ohjelmaperusteisten tietojärjestelmien kasvavien ylläpitoon liittyvien menojen vuoksi. Sopeuttamistarvetta on edelleen, mikä vaatii myös lähivuosina ennakointia, tiukkaa taloudenpitoa ja rekrytointien harkintaa. Kehyskauden suunnittelun tueksi käynnistettiin henkilöstöresursseja, -rakennetta-, osaamista- sekä talousresursseja koskevan suunnitelman laatiminen.

Henkilöstön työtyytyväisyys parani hieman edellisvuodesta. Joustotyö laajoine etätyömahdollisuuksineen ja toimipaikkaverkostoineen sekä hyvät henkilöstöetuudet vahvistivat työtyytyväisyyttä ja viraston työnantajakilpailukykyä. Viraston johtamisen, vuorovaikutuksen ja osaamisen alueilla käynnistettiin kehittämistoimenpiteitä. Uuden palkkausjärjestelmän soveltamisen odotetaan tuovan parannusta palkkaukseen liittyvään kokonaistyytyväisyyteen. Huomiota kiinnitettiin henkilöstön ja esihenkilöiden valmennukseen, työkykyjohtamiseen sekä aktiiviseen yhteistoimintaan ja viestintään.

Kokonaisuutena viraston perusprosessit ja valmius nopeisiin muutoksiin tilanteiden muuttuessa osoittivat toimivuutensa. Näin virasto edisti hallinnonalan vaikuttavuutta ja ruokajärjestelmän toimintaa ja paransi huoltovarmuutta osana strategisesti elintärkeitä toimintoja ja yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta.





## 1.2 Tuloksellisuus

### Ruokaviraston strategian toimeenpano

Strategiaa toimeenpantiin aktiivisesti sekä vaikuttavuus- että mahdollistajapäämäärien strategiatiimeissä. Strategian tavoitteita (kuva 1) täsmennettiin ja niille valmisteltiin mittareita. Viraston strategiatyöstä viestittiin työyhteisössä ja arvoja vietiin käytäntöön henkilöstön keskusteluryhmissä ja toimintayksiköissä.

*Kotimainen ruoantuotanto ja maaseutu ovat elinvoimaisia* -päämäärätiimissä järjestettiin sekä viraston sisäisiä että asiakkaille ja muille sidosryhmille suunnattuja tapahtumia. Henkilöstöä kannustettiin osallistumaan strategian alatavoitteiden muotoiluun ja henkilöstön näkemyksiä ja ehdotuksia päämäärän saavuttamiseksi koottiin. Ruokavirasto järjesti kaksi webinaaria, jotka käsittelivät ruoantuotannon ja maaseudun elinvoimaisuuden sisältöä, merkitystä ja tulevaisuutta liittyen mm. kotimaisen ruoantuotannon ajankohtaiseen kriittiseen ongelmaan, maatalojen heikentyneeseen kannattavuuteen. Molemmat webinaarit onnistuivat mainiosti, keräsivät laajat osallistujajoukot ja tuottivat paljon käyttökelpoisia ajatuksia Ruokaviraston strategiatyöhön.

*Ruoka on turvallista ja terveellistä* -päämäärätyössä kartoitettiin tulevaisuuden muutostekijöitä ja niiden vaikutusta elintarvikkeiden turvallisuuteen ja ihmisten ravitsemukseen. Tähän liittyen keskusteltiin mm. *EU:n pellolta pöytään* -strategian ja *ilmatoruokaohjelman* tuomien linjausten merkityksestä Suomelle ja viraston tehtäviin. *Eläimet ja kasvit ovat terveitä ja hyvinvoivia* -päämäärätyössä nykytilaa ja tulevaisuutta pohdittiin kolmella sektorilla: *eläinten hyvinvoinnin, eläinten terveyden ja kasvintuotannon* alueilla. Ruoan turvallisuuteen ja terveellisyyteen sekä eläinten ja kasvien terveyteen ja hyvinvointiin liittyen käynnistettiin keskustelu erityistilanteisiin varautumisesta, valmiussuunnittelusta ja huoltovarmuudesta sekä Ruokaviraston merkittävästä ja kehittyvästä roolista näissä toiminnoissa.

*Tieto, tutkimus ja teknologiat palvelevat asiakkaita ja ruokajärjestelmää* -päämäärään liittyvä työ on toimintaa läpileikkaava; siinä parannetaan entisestään koko ruokaketjua palvelevan tutkimuksen ja tiedon hyödyntämistä sekä uusien teknologioiden käyttöönottoa. Virasto on merkittävä tiedon tuottaja. Valvonnasta, kartoituksesta, seurannoista sekä tutkimuksesta ja analytiikasta kertyy mittavasti arvokasta tietoa. Virastossa nähdään tärkeäksi, että kerätty tieto palvelee avoimesti ja tehokkaasti koko ruokajärjestelmää ja sen kehitystä sekä muuta yhteiskuntaa.

Virastossa koottuja tietoja raportoidaan mm. kansalaisille, asiakkaille, ministeriöille ja muille viranomaisille sekä EU:n virastoille ja tutkimuslaitoksille. Osa tiedoista avataan suoraan verkkosivujen kautta. Tieteellisen tutkimuksen tulokset julkaistaan pääosin ns. avoimissa julkaisuissa ja julkaisutietoja jaetaan mm. *Justus*-tallennuspalvelussa. Tavoitteena on kehittää edelleen tiedon hyödyntämistä ja selvittää mahdollisuuksia, tarpeita ja tapoja tietovarantojen edelleen avaamiseen. Suurten tietomäärien käsittelyyn, palvelujen kehittämiseen ja palvelukyvyyn varmistamiseen tarvitaan

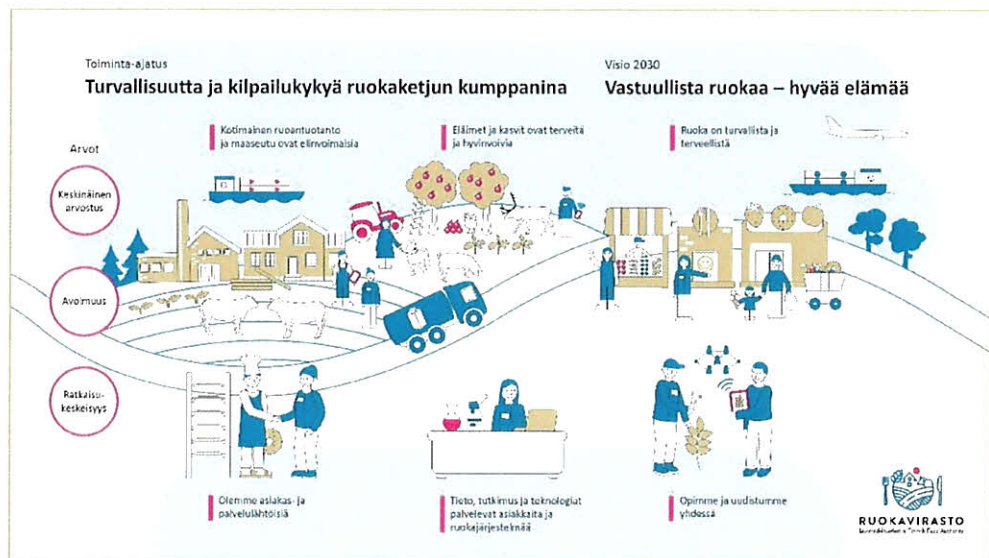




myös uusia toimintatapoja. Strategian mukaisesti virastossa käynnistettiin tietopoliittikatyö, pilvistrategian luominen ja teknologian uudistushanke. Edellytyksiä tiedon avaamiselle ja hyödyntämiselle parannettiin tehostamalla tiedon elinkaaren hallintaa ja tiedonhallintalain toimeenpanoa.

*Olemme asiakas- ja palvelukeskeisiä* -päämäärätiimin työssä korostettiin konkreettisuutta – asiakaskeskeisen ajattelun tulee näkyä jokapäiväisessä työssä. Strategian toimenpiteistä käynnistettiin mm. Ruokaviraston ulkoisten verkkosivujen kehittäminen palvelumuotoilua hyödyntäen, verkkoasioinnin käyttäjäkokemuksen yhtenäistämisen *design systemin* avulla sekä asiakaskeskeisen kehittämisen toimintamallin valmisteleminen. Haastava resurssitilanne hidastaa asiakaskeskeisyyden edistämistä sekä julkisen hallinnon strategian tavoitteisiin kuuluvan ihmiskeskeisyyden ja liike-toimintatapahtumalähtöisyyden huomioimista Ruokaviraston palveluissa.

*Opimme ja uudistumme yhdessä* -päämäärän osalta toiminta tiivistyi vuoden lopulla. Osaamisen ja oppimisen viitekehysten ja toimintaympäristön nopea muuttuminen edellyttävät virastotason vastuun vahvistamista toimialan viranomaisten ja asiakkaiden osaamisen tasosta ja toiminnan uudistumisesta johtamisen, ennakkoinnin ja suunnitelmallisen kehittämistyön keinoin. Näiden päämäärien toteuttamiseen kytkeytyy läheisesti asiantuntijuuden ja toistemme keskinäinen arvostaminen sekä toimintatapojemme yhtenäisyys ja uudistumiskyky. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kannalta on tärkeää tehdä näkyväksi ydinprosesseissa tehty työ vastuullisen toiminnan edistämiseksi, mutta vielä tärkeämpää on vahvistaa vastuullisuusajattelua virastossa sekä kestävää kehitystä tukevia toimintatapoja toimialalla. Ruokavirastossa on jo pitkään vähennetty hiilijalanjälkeä menestyksekkäästi *Green Office* -periaatteiden mukaisesti ja myös 2021 tehty *Green Office*-tarkastus läpäistiin.



Kuva 1. Ruokaviraston strategia 2020–2030.



## Tulostavoitteiden toteuma

Hallinnonalan strategiassa on yhteensä 37 päämäärää, joista 34:ssä oli tehtäviä ja rooleja Ruokavirastolle. Virastolle osoitettujen tehtävien menestyksellinen hoitaminen ja kehittäminen olivat tärkeitä hallinnonalan strategian toteutumisessa. Laajaa tehtäväkenttää kuvaa, että viraston tulossopimuksessa oli 70 toimenpidettä näiden päämäärien saavuttamiseksi. Kaikkien tulostavoitteiden arviointi on esitetty liitteessä 1, samoin kuin arviointi koskien niitä toimenpiteitä, joiden toteumassa oli puutteita. Tietojärjestelmähankkeiden toteutumisen arviointi on esitetty liitteessä 2. Tulostavoitteisiin liitetystä toimenpiteistä 86 %:ssa tavoitteet saavutettiin suunnitellusti (taulukko 1) ja osittain ne toteutuivat 10 %:ssa toimenpiteistä. Tulostavoitteista 31:ssä (91 %) tavoitteet saavutettiin ja kolmessa (9 %) tavoitteessa ne saavutettiin osittain (taulukko 2).

*Yhteiskunnallisissa vaikuttavuustavoitteissa* virasto arvioi onnistuneena hyvin: toimenpiteistä 90 %:ssa ja tavoitteista 91 %:ssa onnistuttiin suunnitellusti. Neljässä toimenpiteessä (10 %) ja yhdessä tulostavoitteessa (4 %) arvioitiin tavoite saavutetun osittain. Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden analysointi on esitetty luvussa 1.3 *Vaikuttavuus* sekä liitteessä 1. *Toiminnallisen tuloksellisuuden* tavoitteista 67 %:n ja toimenpiteistä 70 %:n arvioitiin toteutuneen suunnitellusti. *Voimavarojen hallinnan* tavoitteista ja toimenpiteistä toteutuivat kaikki tulostavoitteet suunnitellusti. Viraston palvelulupaukset lunastettiin kokonaisuudessaan (taulukko 3, luku 1.5.2). Aiempiin vuosiin verrattuna sekä tulostavoitteiden että niihin liitettyjen toimenpiteiden tavoitteet saavutettiin selvästi paremmin. Toimenpiteet ja niiden vaikutukset ovat kuitenkin keskenään erilaisia, joten niiden sisällöllinen tarkastelu on tarpeen.

Osittain toteutuneista toimenpiteistä suuri osa oli tietojärjestelmähankkeita ja vaikka ne olivat toimintavuoden painopisteitä, niitä kaikkia ei onnistuttu saavuttamaan. Suurimpana vaikeutena oli resurssien riittävyys, mihin vaikutti sekä osaavien henkilöiden saatavuus että viraston perustehtäviin liittyvien töiden edellyttämät resurssitarpeet - toimintavuonna erityisesti runsaiden eläintautitapausten ja koronapandemian hoitoon tarvittava työpanos. Myös näiden tehtävien hoidossa olisi arvioiden mukaan tarvittu enemmän voimavaroja, jotta kaikki niitä koskevat tavoitteet olisi saavutettu. Teknologiaympäristöjen uudistaminen viivästyi Hansel-kilpailutukseen liittyvän oikeuskäsittelyn vuoksi. Hankkeiden aikataulujen venyminen vaikuttaa myös tulevien vuosien resurssitarpeisiin ja lisäksi valmistuttuaan järjestelmien ylläpito ja jatkuva kehittäminen vaativat selkeästi nykyistä enemmän resursseja. Resurssitarpeen suuruus edellyttää suunnittelua ja priorisointia yhdessä maaja metsätalousministeriön kanssa.

Tietojärjestelmiin investoiminen edellytti panostusta henkilöstöltä, jonka tuli samanaikaisesti huolehtia perustehtävistä ja toiminnan muusta kehittämisestä. Virastossa on tunnustettu, että mm. palveluiden kehittämistä yhdessä asiakkaiden kanssa, osaamisen kehittämistä, tieteellistä tutkimusta ja riskinarviointia sekä kestävä kehityksen haasteita on jouduttu jättämään vähemmälle huomiolle, kun resursseja on kohdennettu järjestelmäkehitykseen. Lisäksi töitä on koronapandemian aikana tehty poikkeuksellisissa olosuhteissa, mikä on heikentänyt paikoin työnteon tehokkuutta.





Tilanne on pitkittyessään lisännyt henkilöstön kokemaa työn kuormittavuutta, millä voi olla haitallista vaikutusta myös pitkällä tähtäimellä. Asiakkaiden odotukset tietojärjestelmien valmistumisesta ajallaan voimistavat työn kuormituksen tunnetta.

Eläinten terveyteen liittyviä tulostavoitteita ei täysin saavutettu ja tähän oli pääasiallisena syynä se, että resursseja jouduttiin suuntaamaan eläintautipurkausten hallintaan ja hoitoon. Suomen eläintautitilanne oli toimintavuotena haastava, johtuen mm. korkeapatogeenisen lintuinfluenssan laajasta esiintymisestä maassamme sekä kalojen IHN-tautipurkauksista Ahvenanmaalla. Myös koronavirusvalvonnan järjestäminen turkiseläintarhoilla ja turkiseläinten koronavirusrokotteen arviointi veivät tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavia resursseja.

Edellä mainittujen lisäksi viraston riskienhallinnan menettelyiden ja dokumentoinnin tavoitteissa jäi työtä tuleville vuosille. Pandemian hoito auttoi osaltaan tunnistamaan puutteita kyseisessä toiminnassa, mutta myös viraston yhdistymisen jäljiltä riskienhallinnan yhtenäistämässä on vielä tehtävää. Etenemissuunnitelmat tavoitteen edistämiseksi on laadittu ja niiden toteuttaminen käynnissä.

**Taulukko 1.** Tulostavoitteisiin liittyvien toimenpiteiden toteuma 2019–2021. Arviointi asteikolla 1–5<sup>1</sup>.

Tulostavoitteisiin liittyvien toimenpiteiden toteutuminen	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus			Toiminnallinen tuloksellisuus			Voimavarojen hallinta			Toimenpiteitä yhteensä		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Tavoite on ylitetty (5), kpl (%)					3 (15%)						3 (5%)	
Tavoite on saavutettu (4), kpl (%)	9 (75%)	23 (79%)	37 (90%)	19 (68%)	12 (60%)	14 (70%)	5 (71%)	8 (100%)	11 (100%)	33 (70%)	43 (75%)	60 (86%)
Tavoite on toteutunut osittain (3), kpl (%)	3 (25%)	6 (21%)	4 (10%)	8 (29%)	4 (20%)	6 (30%)	2 (29%)			13 (28%)	10 (18%)	10 (14%)
Tavoite ei ole toteutunut (2), kpl (%)				1 (4%)	1 (5%)					1 (2%)	1 (2%)	
Tavoitteesta on luovuttu (1), kpl (%)												
<b>Toimenpiteitä yhteensä, kpl (%)</b>	<b>12 (26%)</b>	<b>29 (51%)</b>	<b>41 (59%)</b>	<b>28 (60%)</b>	<b>20 (35%)</b>	<b>20 (18%)</b>	<b>7 (15%)</b>	<b>8 (14%)</b>	<b>11 (15%)</b>	<b>47</b>	<b>57</b>	<b>70<sup>2</sup></b>

<sup>1</sup> Arviointiasteikko: 1. Tavoitteesta on luovuttu; 2. Tavoite ei ole toteutunut; 3. Tavoite on toteutunut osittain; 4. Tavoite on saavutettu; 5. Tavoite on ylitetty.

<sup>2</sup> Kaksi toimenpidettä on liitetty sekä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden että toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteisiin, joten toimenpiteiden summa ei ole eri tavoitealueiden toimenpiteiden summa.





**Taulukko 2.** Tulostavoitteiden ja niihin liitettyjen toimenpiteiden toteuma 2021. Arviointiasteikko on sama kuin taulukossa 1. Arvosanoja 1,2 ja 5 ei annettu, joten ao. sarakkeita ei ole taulukossa.

Tulostavoite /toimenpide	Arvosanan 3 saaneiden lkm. (%)	Arvosanan 4 saaneiden lkm. (%)	Lkm. yhteensä (% kaikista)
<b>Yhteiskunnallinen vaikuttavuuden tavoitteet (A-sarja)</b> (lukumäärässä osatavoitteet, ei päätavoitetta)	1 (4 %)	22 (94 %)	23 (68 %)
Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet	4 (10 %)	37 (90 %)	41 (59 %)
<b>Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet (B-sarja)</b> (lukumäärässä B1-osatavoitteet ja muista päätavoitteet, koska niissä ei ole osatavoitteita)	2 (33 %)	4 (67 %)	6 (18 %)
Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet	6 (30 %)	14 (70 %)	20 (29 %)
<b>Voimavarojen hallinnan tavoitteet (C-sarja)</b>	0	5 (100 %)	5 (15 %)
Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet	0	11 (100 %)	11 (16 %)
<b>Tulostavoitteet yht.</b>	3 (9 %)	31 (91 %)	34
<b>Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet yht.</b>	10 (14 %)	60 (86 %)	70 <sup>2</sup>
<b>Palvelulupaus</b>	0	5 (100 %)	5

**Taulukko 3.** Palvelulupausten toteumalle annetut arvioinnit vuosina 2019–2021. Palvelulupausten toteuma on arvioitu on luvussa 1.5.2.

Arviointiasteikko on sama kuin taulukossa 1	2019	2020	2021
Tavoite on ylitetty (5), kpl (%)		1	
Tavoite on saavutettu (4), kpl (%)	3	3	5
Tavoite on toteutunut osittain (3), kpl (%)	2	1	
Tavoite ei ole toteutunut (2), kpl (%)			
Tavoitteesta on luovuttu (1), kpl (%)			
<b>Palvelulupauksia yhteensä, kpl (%)</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>5</b>

### Onnistuminen COVID-19-tilanteessa

Ruokaviraston tehtävät ovat osa yhteiskunnan elintärkeitä tehtäviä ja kokonaisturvallisuutta. Virasto onnistui hoitamaan pitkittyneeseen koronatilanteeseen liittyvät uudet ja lisääntyneet tehtävät hallitusti varmistaen näin huoltovarmuutta, ruokaturvaa sekä ruokajärjestelmän ja toimialan elinkeinon toiminnan edellytyksiä. Toiminnan jatkuvuus sekä henkilöstön terveysturvallisuus varmistettiin ennakoivin ja ajantasaisin toimenpitein viraston perustehtävien, tulostavoitteiden ja strategiaan päämääriin liittyvien tehtävien hoitamisen rinnalla sekä viraston ulkoisessa että sisäisessä toiminnassa.



Pandemia aiheutti runsaasti toimialan viranomaisketjun, elinkeinonharjoittajien sekä asiakaskunnan ohjeistus- ja viestintätarvetta sekä tehtävien priorisointia ja toiminnan ja työtapojen uudelleenjärjestämistä kautta viraston. Paikan päällä tehtävien laboratorio-, lihan tarkastus-, hallinto- ja turvallisuustehtävien sekä eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen edellytysten ja resurssien varmistaminen sekä etätöön laajuus vaativat viraston tilanneryhmässä jatkuvaa seuranta- ja mukauttamista yhdessä henkilöstön kanssa, sekä työnjohdon ja toiminnan erityisjärjestelyjä.

Syyskaudella aloitettiin suunnittelu poikkeustilanteen jälkeen tapahtuvasta siirtymisestä normaaliolojen tilanteeseen ja työolosuhteisiin. Ruokavirastossa tämä tarkoittaa viraston käynnistysvaiheessa omaksutun monipaikkaisen joustotyön linjausten uudistamista ja niiden yhteensovittamista valtionhallinnossa meneillään olevaan laajaan työntekeymisen ja työtapojen muuttumiseen. Suunnittelua tehdään yhdessä henkilöstön kanssa ja sen perustaksi selvitettiin virastotasoisella kyselyllä työntekijöiden näkemyksiä ja toivomuksia työn järjestelyistä tulevaisuudessa. Monipaikkaisen joustotyön linjauksissa hyödynnetään kyselyn tuloksia sekä pandemiatilanteesta kertyneitä oppeja ja hyötyjä. Työ etenee vuoden 2022 alkupuolella.

### **Viljelijätuet, markkinatuet ja maaseudun kehittäminen**

Viljelijätukien, markkinatukien ja maaseudun kehittämistukien sekä varainhoidon tulostavoitteet saavutettiin erittäin hyvin. Koronapandemian edelleen jatkuessa koko maksajavirastokokonaisuuden toiminnan jatkuvuus toteutui erinomaisesti, ja kaikki suunnitellut tukihaut, tukien maksatukset, valvonnat, raportoinnit ja vuosittaiset tulostavoitteet tehtiin laadukkaasti ja viivytyksettä ajallaan. Ruokavirastossa tehtiin samanaikaisesti päättyvän EU-ohjelmakauden sulkemista, siirtymävaiheen tukia, elvytyspaketin rahoitusta sekä osallistuttiin aktiivisesti uuden EU:n yhteisen maatalouspolitiikan ja erityisesti Suomen kansallisen CAP-strategian valmisteluun. Ruokavirastoa työllistivät Euroopan komission tekemät maksajavirastotoiminnan tarkastukset.

### **Elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus, luomu, eläinten terveys ja hyvinvointi sekä kasvin tuotanto**

Pääosa tulostavoitteista ja toimenpiteistä saatiin toteutettua elintarvike- ja rehuvalvonnassa sekä kasvitutannon ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnassa. Osa tavoitteista jäi kuitenkin saavuttamatta, johtuen resurssien niukkuudesta ja siitä, että haastavan eläintautitilanteen hoito vei paljon resursseja. Myös tietojärjestelmien kehittäminen edellytti runsaasti työpanosta ja niiden osalta tulostavoitteita ei kaikilta osin saavutettu. Tämä johtui paitsi resurssihaasteista, myös siitä, että näiden tietojärjestelmien rakentaminen on usein haastavaa ja monimutkaista. Myöskään kaikkia viranomaistarkastuksia ja -näytteenottoja ei pystytty koronapandemian takia tekemään tai tarkastuksia tehtiin etätarkastuksina.

Tärkeitä saavutuksia olivat mm. elintarvikeketjun valtakunnallisen valvontasuunnitelman valvonnan painopisteiden määrittely ja edistäminen, uuden lainsäädännön ohjeistaminen sekä siihen liittyvä uusien tehtävien pilotointi. Valvontatietojen julkaisua avoimena tietona viraston verkkosivuilla laajennettiin. Vuosaaren raja-





tarkastusasema otettiin onnistuneesti käyttöön ja Brexitin tuomista haasteista selvitettiin. Elintarvikeketjun rikollisuuden torjuntaa kehitettiin ja esille nousseiden pe-  
tostapausten määrä nousi merkittävästi. Elintarvikeviennissä saatiin avattua uusia  
markkinoita.

## Viestintä

Ruokavirasto panosti verkkoviestintään käynnistämällä ulkoisen verkkosivuston ke-  
hittämiprojektin. Projekti tukee viraston asiakkuustyötä. Uudistus selkeyttää ruoka-  
virasto.fi-sivuston rakennetta, parantaa tiedon löydettävyyttä ja muokkaa tekstisi-  
sältöjä. Toimintavuoden aikana suunniteltiin sivuston uusi pää rakenne ja laadittiin  
sisältötavoitteet hyödyntäen palvelumuotoilun menetelmiä. Sivuston uudistukset  
toteutetaan vaiheittain vuosina 2022–2023. Verkkoviestintää vahvistettiin myös pe-  
rustamalla uusi verkkoviestintäasiantuntijan tehtävä.

Viraston strategiaan liittyvät viestinnän linjaukset laadittiin jokaisen ruokavirastolai-  
sen viestintätyön tueksi. *Yhteisen viestinnän resepti* -linjaukset kertovat viestinnän  
tehtävästä ja tavoitteista, tavasta viestiä, viestinnän tekemisestä ja viestintäkana-  
vista. Linjaukset sisältävät myös ohjeita arjen viestintätilanteisiin. Viraston *työyhteisöviestintä*  
oli aktiivista tavoitteena vahvistaa luottamukseen perustuvaa johtamista  
ja yhtenäistä toimintakulttuuria sekä henkilöstön osallistamista toisia arvostavaan ja  
yhteisöllisyyttä edistävään keskusteluun ja valmisteluun. Pandemiatilanteessa vies-  
tintää tehostettiin ja varmistettiin henkilöstölle vireä vuorovaikutus yhteisin tilai-  
suuksin ja valmennuksin virtuaalisessa kanssakäymisessä. VMBaro-kyselyssä henki-  
löstö oli hieman aiempaa tyytyväisempi vuorovaikutukseen ja viestintään.

Substanssiasiantuntijat suunnittelivat viestintää ja tuottivat sisältöjä yhdessä viestintä-  
asiantuntijoiden kanssa. Asiantuntijat saivat viestintäosaamisestaan hyvät arvot  
*Taloustutkimuksen PR Barometer* -tutkimuksessa, jossa media arvioi viraston onnis-  
tumista mediasuhteissaan. Media näki Ruokaviraston myös varsin luotettavana ja  
hyvämaineisena.

Sosiaalisen median viestinnän kehittämiseksi perustettiin *sometiimi*. Ajankohtaisista  
aiheista viestittiin Facebookissa, Instagramissa, LinkedInissä ja Twitterissä. Kanavista  
Facebook tavoitti yleisömmeh parhaiten. Instagramissa aloitettiin *Töissä Ruokaviras-  
tossa* -juttusarja, jossa ruokavirastolaiset kertovat omasta työstään. Viraston blogiin  
kirjoitettiin monipuolisesti eri aiheista ja blogitekstien kirjoittajille järjestettiin kou-  
lutusta.

Maaseutupolitiikan uuden ohjelmakauden CAP-viestintää suunniteltiin ja toteutet-  
tiin yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Ruokavirasto toimi myös *Euroo-  
pan elintarviketurvallisuusviraston (EFSA)* viestintäverkostossa. *Communications Ex-  
perts Network* piti toimintavuonna kaksi etäkokousta.





## Laboratorio, tieteellinen tutkimus ja riskinarviointi

Ruokaviraston laboratoriot toimivat koronan aiheuttamissa haasteissa erinomaisesti ja toimintaa sekä toimintavarmuutta kehitettiin edelleen. Laboratorio pystyi tarjoamaan keskeiset palvelut ja täyttämään tavoiteajan suhteen palvelulupauksensa ja määrälliset tavoitteet. Laboratoriotarvikkeiden saatavuusongelmat ja hintojen vaihtelut aiheuttivat haasteita toimintaan, mutta eivät vakavia häiriöitä. Kriittisten tuotteiden osalta käynnistettiin toimia tarvikkeiden saatavuuden turvaamiseksi sektorilla.

Lainsäädännön ja muun toimintaympäristön muutokset sekä tarve kehittää asiakaspalvelua edellyttivät laboratoriolta kyvykkyyttä nopeaan menetelmänkehitykseen sekä resurssien joustavuutta ja sähköisten palveluiden kehittämistä. Samaan aikaan oli huolehdittava työn laadun ylläpidosta ja kehittämisestä. Vastauksena tähän laboratorio- ja tutkimuslinjalla käynnistettiin organisaatiomuutoksia, automatiikkaa ja mm. *kokogenomisekvenssoinnin* käyttöä kehitettiin ja laajennettiin ja uusi *sähköinen lähete* eteni pilottivaiheeseen. Laboratorion akkreditointi kattoi suurimman osan sen toiminnasta ja sen piiriin liitettiin uusia menetelmiä. Laboratorion tuottaman datan käsittelyssä tarvitaan uusia ratkaisuja ja virastossa käynnistyvä teknologian uudistushanke ja valmistelussa oleva pilvistrategia voivat auttaa ratkaisujen löytämistä.

Ruokaviraston *riskinarviointi* tuotti uutta tietoa riippumattomasti ja läpinäkyvästi elintarviketurvallisuuden, eläintautien ja kasvinterveyden riskeistä. Diagnostiikan, resistenssiseurannan ja lakisääteisen valvonnan sekä niihin perustuvan tutkimustoiminnan ja riskinarvioinnin tuloksia voitiin hyödyntää osoittamaan esimerkiksi suomalaisten tuotteiden vientikelpoisuutta. Riskiviestintää kehitettiin sekä EFSA:n että *Horizon2020* rahoittamissa riskiviestintähankkeissa. Ruokavirasto julkaisi internetissä toimivien työkalujen lisäksi yhden riskinarviointiraportin ja yhden koronaan liittyvän ns. nopean riskinarvioinnin.

Ruokaviraston *tutkimusohjelman 2020–2024* väliarvioinnissa tarkasteltiin viraston tutkimuksen yhteiskunnallista ja tieteellistä vaikuttavuutta sekä jakautumista viraston strategisille toiminta-alueille. Tutkimus kohdistui edellistä vuotta tasaisemmin tutkimusohjelman kolmen painopistealueen (1. ihmisten, eläinten ja kasvien terveys, 2. elintarviketurvallisuus ja 3. ruoantuotanto ja maaseudun elinvoimaisuus) kesken ja tutkimustoiminta tuki myös hallinnonalan strategisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamista. Uutena kokonaisuutena nousi elintarviketurvallisuuteen ja erityisesti ruokaväärennösten tunnistamiseen liittyvä tutkimus. Rahoituslähteitä hyödynnettiin monipuolisesti ja tutkimusrahoitusta haettiin laajasti mm. ilmastonmuutoksen sopeutumista edistävään tutkimukseen. Tutkimukseen myönnetty ulkopuolisen rahoituksen määrä sekä EU-rahoituksen osuus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna.

Ruokavirastossa osallistuttiin aktiivisesti kansainväliseen tutkimusyhteistyöhön ja työohjelmien valmisteluun EU-tasolla tutkimusrahoittajien ja muiden sidosryhmien kanssa. Jatkorahoituksen varmistamiseksi ja erityisesti *Horisontti Eurooppa* -puiteohjelman rahoituksen hyödyntämiseksi on jatkossa tarpeen varmistaa Ruokaviraston tukipalvelut ja muut rahoitushaussa tarvittavat resurssit. Virastossa valmisteltiin



professoripolitiikkaa ja tutkimusprofessorien nimittämistä tutkimusalan ulkopuolisen rahoituksen vahvistamiseksi ja hyödyntämiseksi sekä osaamisen kehittämiseksi.

Ruokaviraston tutkimuksen vaikuttavuutta ja näkyvyyttä edistettiin ahkeralla julkaisutoiminnalla ja erityisesti lukuisilla avoimesti saatavilla olevien (OA) tieteellisten vertaisarvioituilla julkaisulla. Tieteellisten julkaisujen laatu ja vaikuttavuus säilyi hyvänä. Ruokavirasto järjesti itse ja osallistui aktiivisesti tutkitun tiedon teemavuoden tapahtumiin.

### YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

Ruokavirasto laatii huhtikuun 2022 loppuun mennessä ensimmäisen vastuullisuusraporttinsa vuodelta 2021 Valtiokonttorin ohjeisuuden mukaisesti. Virasto raportoi toimintansa aiheuttamasta jalanjäljestä, sen pienentämiseen tähtäävistä toimista sekä siitä, miten se toiminnallaan edesauttaa vastuullisuutta yhteiskunnassa. Viraston toiminta vaikuttaa suoraan tai välillisesti suurimpaan osaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteista ja niistä keskeisimmiksi on katsottu kuusi tulossopimukseen liitetyä tavoitetta, joista ensimmäisessä vastuullisuusraportissa on päätetty raportoida neljä ensimmäistä:

- **SDG 2 Ei nälkää**
- **SDG 3 Terveyttä ja hyvinvointia**
- **SDG 8 Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua**
- **SDG 12 Kestävää kuluttamista**
- SDG 13 Ilmastotekoja
- SDG 15 Maanpäällinen elämä

*Ei nälkää* -tavoitteen osalta keskeisiä toimia olivat viestintä, kouluttaminen ja neuvonta osana elintarvikkeiden markkinoinnin valvontaa. Virastossa työskentelee Valtion ravitsemusneuvottelukunnan pääsihteeri, jonka tehtäväkenttään kuuluu mm. ruoan ravitsemuksellisesta laadusta valistaminen. Ruokaketjun alkupään taloudellinen tukeminen varmistaa osaltaan ruoan riittävyyttä Suomessa. Lisäksi vähävaraisten tukien jakaminen kuului Ruokaviraston tehtäväkenttään.

*Terveyttä ja hyvinvointia* -tavoite on viraston tehtävien ydintä. Elintarvikkeiden turvallisuuden varmistamiseksi, ihmisten ja eläinten välillä tarttuvien tautien eli zoonoosien torjumiseksi sekä terveellisen ruokavalion edistämiseksi työskennellään virastossa aktiivisesti. Mikrobilääkeresistenssin tiedonkeruulla ja eläinten mikrobilääkeresistenssin torjunnalla oli valtakunnallista merkitystä. Uutena tehtävänä virasto huolehti turkiseläinten korona-analytiikasta.

*Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua* koskeva tavoite on myös keskeistä viraston perustehtävissä, sillä viljelijöiden ja muiden maaseudun yrittäjien tukien maksaminen hoidetaan Ruokavirastosta. Lisäksi toimenpiteet elintarvikeviennin edistämiseksi vahvistivat kotimaisen tuotannon kysyntää ja sen myötä talouskasvua. Harmaan talouden torjuntatyö ja viraston talouden johtaminen tukevat valtionhallinnon ja hallitusohjelman keskeistä tavoitetta maamme talouden kestävyuden varmistamisesta.





*Vastuullista kuluttamista* -tavoitteeseen viraston voitiin viraston tehtäväkentässä vaikuttaa vahvimmin tukemalla vastuullisia ruokaketjun tuotantotapoja. Toimenpiteet liittyivät mm. petoksellisen toiminnan torjuntaan, ruokahävikin vähentämiseen, eläinten hyvinvoinnin parantamiseen, muovitiekartan ja kiertotalouden toimenpiteisiin sekä tiedottamiseen esimerkiksi eläintautitilanteesta ja mikrobilääkeresistenssistä. Myös maaseutuohjelman tuissa huomioidaan kestävän kehityksen tavoitteita. Monet näistä toimenpiteistä vaikuttavat myös *ilmastotekoihin*. Lisäksi ilmastotekoihin voidaan lukea materiaalitehokkuutta parantavat toimet jättealan strategiaryhmässä, mm. ravinteiden turvallisen kierrättämisen edistämiseksi. Virastolla on myös pitkät perinteet oman hiilijalanjäljen pienentämiseen tähtäävässä *Green Office* -ohjelmassa.

Ruokaviraston tehtäväkentässä on vaikutusmahdollisuuksia myös *maanpäällinen elämä* -tavoitteen edistämiseksi, erityisesti EU-tukiin liittyvien ehtojen varmistamisessa, elintarviketuotannon ja jakelun valvonnassa sekä luonnonmukaista tuotantoa, siemeniä, kasvinterveyttä ja kasvien lisäysaineistoja koskevien säädösten noudattamisessa. Viraston toimilla on näiden lisäksi vähintään välillistä vaikutusta useisiin muihin YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin, kuten laadukasta julkista hallintoa, hyvää koulutusta, eriarvoisuuden vähentämistä sekä kestävää teollisuutta tukeviin tavoitteisiin.

### Hallitusohjelman (HO) tavoitteet

Ruokavirasto sai Marinin hallitusohjelmassa mainittuihin tehtäviin rahoitusta vuosille 2020–2024 seuraavasti (sulkeissa vuoden 2021 osuus):

- Eläinsuojeluasiamiehen viran perustaminen 500 000 euroa (100 000 euroa).
- Eläintautien torjuntaa edistävä tiedotus, koulutus ja varautuminen sekä rekisterien kehittäminen 2 570 000 euroa (845 000 euroa).
- Tietojärjestelmien kehittäminen 5 000 000 euroa (3 250 000 euroa).
- Elintarvikeviennin edistäminen 5 000 000 euroa (1 000 000 euroa).
- Harmaan talouden torjunta 300 000 euroa (150 000 euroa).

### *Eläinsuojeluasiamies*

Eläinsuojeluasiamies osallistui toimintavuonna pysyvänä asiantuntijana seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan, tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan sekä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan työskentelyyn. Lisäksi hän antoi lausuntoja eläinten hyvinvointia koskevista säädösehdotuksista ja osallistui eläinten hyvinvointikorvausten uuden kauden sitoumusehtojen valmisteluun. Eläinsuojeluasiamies tapasi myös erilaisia sidosryhmiä, piti esitelmiä, osallistui keskustelutilaisuuksiin ja antoi haastatteluita eläinten hyvinvoinnin kysymyksistä.





Kesäkuussa julkaistiin eläinsuojeluasiamiehen uudet verkkosivut ([www.elainsuojeluasiamies.fi](http://www.elainsuojeluasiamies.fi)), jotka sisältävät tietoa eläinsuojeluasiamiehen tehtävistä, annetuista lausunnoista ja järjestetyistä tapahtumista, ja jossa julkaistaan eläinsuojeluasiamiehen blogia. Eläinsuojeluasiamies myös viesti ajankohtaisista eläinten hyvinvoinnin kysymyksistä ja toiminnastaan sosiaalisen median kanavillaan.

Eläinsuojeluasiamiehen järjestämiä tilaisuuksia olivat:

- Webinaari eläinten hyvinvointilakiluonnoksesta yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön ja Eläinten hyvinvointikeskuksen kanssa.
- Eläinten hyvinvointikeskuksen kanssa toteutettu eläinten kohteluun ja käsitteelyyn liittyvä pyöreän pöydän keskustelu, johon kutsuttiin eläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntien, viranomaisten, järjestöjen, tutkimuksen, opetuksen ja neuvonnan edustajia.

### ***Eläintautien torjuntaa edistävä tiedotus, koulutus ja varautuminen sekä rekisterien kehittäminen***

Koronatilanne vaikutti edelleen taudintorjuntatoimenpiteiden kohdentamiseen. Matkailijoille suunnattu afrikkalaisen sikaruton torjuntaan tähtäävä viestintä oli suunniteltua vähäisempää. Sen sijaan viestintää kohdennettiin erityisesti luonnossa liikkujille ja retkeilijöille. Maantiekylttien tuottamisen ja pystyttämisen hankinta eteni ja sitä koskeva kilpailutus tehtiin vuoden lopussa. Hyvän vastaanoton saanut videokampanja uudistettiin sosiaalisen median kanavilla, matkailijavideoita lukuun ottamatta. Eläintautivalmiuden kehittämiseen tarkoitettu ylimääräinen henkilöresurssi jouduttiin allokoimaan turkiseläinten koronaseurannan käynnistämiseen, ohjaamiseen ja kehittämiseen. Haastava eläintautitilanne erityisesti lintuinfluenssan ja kalojen IHN-taudin epidemioiden muodossa kehitti osaltaan käytännön valmiuksia eläintautiepidemioiden torjuntaan, mutta rajoitti yleistä valmiuden kehittämistä ja *Potsi2020*-harjoitusten havaintojen työstämistä resurssien rajallisuuden vuoksi. Saneerausosaamisen vahvistaminen Ruokavirastossa osoittautui arvoituakin arvokkaammaksi, kun resurssia voitiin suoraan hyödyntää lintuinfluenssa- ja IHN-epidemioiden torjuntatyössä. Samalla todettiin kipeä tarve tällaisen osaamisen ylläpitoon jatkossakin.

Turkiseläinten roolin selvittäminen salmonellatartuntojen lähteenä oli edelleen rajallista koronatilanteen takia, sillä käyntejä turkiseläintiloilla pyrittiin rajoittamaan vähimpään mahdolliseen. Salmonellakantojen kokogenomisekvenssointia jatkettiin salmonellan tartuntalähteiden selvittämiseksi. Lisäksi käynnistettiin salmonellan riskitekijöiden selvityksen uudistaminen. EU:n eläinterveys sääntöjen tultua voimaan keväällä edellytykset Suomen BVD-vapauden osoittamiseksi todettiin riittämättömiksi. Tämän vuoksi BVD:n aktiivista seuranta tehostettiin merkittävästi ja resursseja siihen lisättiin.



Eläintautien torjunnassa oleellisten eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekistereiden sekä eläinrekistereiden tietosisältöä parannettiin ja ajantasaistettiin hallitusohjelmara- hoituksella palkatuin määräaikaisin resurssein. Edellisenä vuonna kartoitettuja eläin- sektorin rekisterien muutostarpeita alettiin toteuttaa. Koirarekisterin valmisteluun rekrytoitiin hallitusohjelmara- hoituksella tuoteomistaja ja tietojärjestelmäasiantun- tija. Koirarekisterin perustamisen esiselvitys ja suunnitelma laadittiin.

### ***Tietojärjestelmien kehittäminen***

EU:n maatalouspolitiikan uuden ohjelmakauden ja sitä edeltävän siirtymäkauden valmistelu mittavine tietojärjestelmämuutoksineen toteutettiin onnistuneesti (eril- lisrahoitusta saaneiden tietojärjestelmähankkeiden toteuma on liitteessä 2).

Työ aloitettiin valmistautumalla EU-rahoituskausien väliseen siirtymäkauteen järjes- telmille asetettujen vaatimusten ja teknisen toteutuksen kannalta sekä arvioimalla siirtymäkauden vaikutuksia ja jatkotoimenpiteitä. Siirtymäkauden hakemusprosessi toteutettiin Hyrrään, samoin elpymistoimenpiteet. Lisäksi suunniteltiin ja toteutet- tiin ELY-keskusten ja Leader-ryhmien koulutusta, viestintää ja ohjeistusta niin siirty- mäkauden kuin elpymisen toimenpiteistä sekä siirtymisestä rahoituskausien välillä. Siirtymäkauden vaatimia Hyrrä-verkkoasiointipalvelun muutoksia toteutettiin eri ha- kemustyypeille asetetussa aikataulussa siten, että ensimmäiset hakemustyyppien muutokset olivat vietävissä tuotantoon tammikuussa 2021. Elpymis- tuet toimeen- pantiin sitä mukaa, kuin lainsäädäntötyö sen mahdollisti. Ketterä ja rinnalla kulkeva valmistelu mahdollisti sujuvan toimeenpanon käynnistämisen.

Hyrrä-verkkopalvelun käytön laajentuminen kattamaan viranomaispalvelussa myös *EMKVR:n (Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto) 2021–2027-ohjelmakau- den* tuet aiheuttivat normaalin ylläpidon lisäksi tavallista enemmän tietojärjestel- mien yhteisten palveluiden pienkehittämistä. Hyrrän tiedostonsiirtäjän palvelutoi- minnan kehittäminen tarjosi mahdollisuuden parantaa edelleen Hyrrän pankkisa- nomien, laina-aineistojen sekä EMKVR- ja iPostin palvelurajapintojen toteutusta- poja. EMKVR:n uuden ohjelmakauden toimeenpano käynnistyy Hyrrässä nykyisen tiedon mukaan 2022 helmikuun loppupuolella.

Keväällä Hyrrässä haettavaksi avattujen maaseutuyritysten ja maatalouden alkutuot- tannon väliaikaisten tukien toteutuksiin tehtiin muutoksia loppuvuodesta voimaan tulleiden säädösmuutosten aikataulussa. Maaseutuyritysten avustuksen hakemisen voimassaoloaika jatkettiin samalla 30.6.2021 saakka. Lisäksi Hyrrään toteutettiin väliaikaistukien ja päivittäistavarakauppapalveluavustuksen jälkiseurantaosat. Ei- tuotannollisten investointien tuen ja maksun haku sekä päätöskäsittely siirrettiin Rahtu-järjestelmästä Hyrrä-verkkopalveluun.





Hyrrään toteutettiin väliaikaistukien lisäksi porotaloutta kohdanneiden tuhojen kертaluontoinen tuki. Tuhoista johtuvien vahinkojen korvaamiseksi on säädetyn lain<sup>3</sup> tarkoituksena on auttaa porotalouselinkeinon harjoittajia ja paliskuntia selviytymään laajoista ja odottamattomista porotalouteen kohdistuneista vahingoista, jotka aiheutuvat poronhoitoalueella porotaloutta kohdanneesta luonnon onnettomuudesta tai poikkeuksellisista sää- ja luonnonolosuhteista, jotka mm. estävät poroja käyttämästä tavanomaisia laitumiaan. Tuhon tulee olla tutkimuslaitoksen toteama.

Hyrrässä on käynnissä muun kehittämisen rinnalla myös käyttöliittymä uudistus, joka mahdollistaa ensisijaisesti lakisääteisen<sup>4</sup> saavutettavuuden. Uusi käyttöliittymä otetaan käyttöön vaiheittain, aloittaen Asiointipalvelun käyttöliittymästä vuoden 2022 syksyllä neuvojahakemuksen osalta ja jatkuen vuonna 2023 CAP27-tukihaun käynnistymisellä. Viranomaispalvelun käyttöliittymä otetaan käyttöön neuvojahakemuksen käsittelyn yhteydessä. Saavutettavuuden lisäksi uudistus mahdollistaa entistä ohjaavamman ja asiakaslähtöisemmän tukihakemuksen huomioiden myös uuden toimeenpanomallin ja tuloksellisuuden vaatimukset. Samalla vanhentuvaa tekniikkaa voidaan uudistaa. Käyttöliittymä uudistusta pilotoitiin kehittämistukihakemuksen avulla, sillä se on tukihakemuksista monimutkaisin toteuttaa. Uuden sovelluskehitysmallin avulla määrittelyt tehdään yhdelle asialle yhden kerran, ja samaa toimintoa, kenttää tai näkymää voidaan käyttää kaikissa Hyrrässä haettavissa tukimuodoissa, joihin se soveltuu käytettäväksi. Tämän vuoksi hakemusten sisältöjä on käyty läpi myös yhtenäistämisen ja yksinkertaistamisen näkökulmista.

CAP27-strategiakauden uusi toimeenpanomalli (NDM) asettaa vaatimuksia oikean tiedon jatkuvasta saatavuudesta. Vaatimukset edellyttävät merkittäviä panostuksia Hyrrä-verkkopalvelun tietovirtojen käsittelyyn ja muiden viranomaistietojen laajaan hyödyntämiseen. CAP27-suunnitelman toimeenpanon etenemistä seurataan jatkossa tuloksellisuusseurannan avulla. Tietojärjestelmiin tallennettavan tiedon tulee olla sisällöllisesti ja teknisesti oikein määriteltyä, jotta siitä voidaan tuottaa läpinäkyvästi ja luotettavasti juuri oikeat, strategiasuunnitelmassa määriteltyjen indikaattoreiden tulokset ja muu tarvittava tieto tuloksellisuuden osoittamiseksi.

Hyrrä-verkkopalvelusta tulee olennainen osa CAP27-toimeenpanon onnistumista. Järjestelmä ohjaa aktiivisesti ja etenevästi käyttäjiänsä ja on osa sisäänrakennettua valvontajärjestelmää, sisältäen mahdolliset automaattiset tarkisteet. Viranomaistietojen laajempi käyttö Hyrrä-verkkopalvelussa toteutetaan laajentamalla nykyistä Yritystukirekisterin (Y-ATV) integraatiota lisäämällä Yritystukirekisterin Y-tunnuksiin liitetty valitut rekisteritiedot Hyrrä-verkkopalvelun tietopohjaan. Yritystukirekisterin tietosisällöstä hyödynnettävät tietotarpeet koostettiin syksyllä 2021 Ruokaviraston laajuisesti. Ruokaviraston yhteisen liittymän toteutusarkkitehtuurin vaihtoehdot kartoitettiin joulukuussa 2021. Toteutustapa päätetään helmikuun 2022 aikana.

---

<sup>3</sup> Laki porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta (987/2011)

<sup>4</sup> Digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettu laki (306/2019)



Ruokaviraston Yritystukirekisteri-integraatiossa haetaan reaaliaikaisia Y-tunnukseen liitettyjä rekisteritietoja tietojärjestelmien tarpeisiin.

Hyrrä-asiointipalvelun ja -viranomaispalvelun käyttäjille sekä hallintohakemustallentajille toteutettiin omat asiakastytyväisyyskyselyt. Niiden avulla saatiin käyttäjiltä palautetta järjestelmästä, sen toimivuudesta ja ominaisuuksista. Samalla kartoitettiin käyttäjätesteihin mahdollisia osallistujia. Asiakastytyväisyyskyselyn avulla saadaan selville lähtötaso, johon voidaan peilata myöhemmin tulevan käyttöliittymä-uudistuksen vaikutuksia. Tavoitteena on toteuttaa käyttäjäkokemuksen jatkuva seuranta järjestelmäkehityksen tueksi.

### ***Elintarvikeviennin edistäminen***

Alkuvuodesta 2021 puhjennut lintuinfluenssa (AI) siipikarjassa työllisti vientiä huomattavasti. AI-tilanteen etenemisestä ja hallinnasta tiedotettiin vientimaita ja vastattiin vientimaiden esittämiin yksityiskohtaisiin ja laajoihin kyselyihin.

Koronapandemian vuoksi markkinoillepääsyyn ja viennin ylläpitoon liittyviä kolmasmaa-auditointeja peruuntui. USA-auditointi suoritettiin etäauditointina ja siinä ei havaittu poikkeamia, eikä esitetty uusia velvoitteita. Vienti voi jatkua. Etelä-Korean viranomaiset suorittivat laajan auditoinnin paikan päällä vuoden lopulla liittyen siipikarjanlihan markkinoillepääsyyn ja vienti avautui vuoden 2022 puolella.

Kohdemaiden viranomaisten pyytämiä selvityksiä tehtiin mm. Etelä-Korealle *HPAI*- ja *ASF-regionalisaatio*-kyselyihin liittyen. On erittäin tärkeää, että Suomi on mukana regionalisaationeuvotteluissa, jotta tautitapausten esiintyessä vientikielto ei koskisi koko Suomea.

Kiinaan ja muihin Aasian maihin kohdistuva elintarvikevienti vaatii jatkuvasti enemmän panostusta. Vientitehtävissä erityisesti Kiinan uudet tuontivaatimukset työllistivät Ruokavirastoa. Muuttuvista vaatimuksista mm. laitosten listautumisvaatimuksista tiedotettiin ja viestittiin viraston nettisivuilla.

Euraasian ja USA:n vientivalvonnasta järjestettiin koulutusta. Yhteistyössä viraston muiden yksiköiden kanssa vientityössä puututtiin eräiden vientiä harjoittavien kala-alan laitosten toimintaan ja valvonnan riittävyteen.

### ***Harmaan talouden torjunta***

Ruokavirasto järjesti moniviranomaisyhteistyön kehittämishankkeeseen liittyen useita tilannekuvapalavereita elintarvikeketjun valvontaviranomaisten kanssa valtakunnallisen elintarvikeketjun harmaan talouden torjunnan tilannekuvan muodostamista varten. Tilannekuvaa varten luotiin oma tiedonhallintajärjestelmä, johon on syötetty noin 200 epäiltyä rikostapausta. Sen lisäksi virasto rakensi valtakunnallisen





valvontaverkoston ja ekstranet-työtilan valvontaviranomaisille rikollisuuden torjuntaa varten. Aiheeseen liittyvää koulutusta järjestettiin valvontaviranomaisille, yhteistyöviranomaisille ja sidosryhmille. Virasto tuki myös kuntien valvontaviranomaisia, aluehallintovirastoja (AVIt) sekä ELY-keskuksia rikos- ja petostapausten hoidossa ja selvittämisessä.

Ruokavirastolla on Tullin kanssa yhteinen hanke koskien elintarvikeketjun petollisen toiminnan torjuntaa sekä sen paljastamisen kehittämistä maan rajat ylittävässä liikenteessä. Hankkeessa käynnistettiin Tullin kanssa pilotti petollisen toiminnan tehovalvonnan järjestämisestä ja siihen liittyvistä prosesseista molemmissa virastoissa. Hankkeeseen liittyen aloitettiin myös kokeilut vihjetietojen käytöstä yksittäisten tavaraerien kohdalla.

## 1.3 Vaikuttavuus

### 1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Ruokaviraston toiminnan tuloksena kotimainen ruoantuotanto ja maaseutu säilyivät elinvoimaisina, eläimet ja kasvit olivat terveitä ja suomalaisten syömä ruoka oli turvallista ja terveellistä. Viraston vaikuttavuus muodostui hallinnonalan yhteiskunnallisten tavoitteiden tukemisesta, viraston vastuulla olevien siirtomenojen vaikuttavuudesta ja virastolle lainsäädännössä annettujen tehtävien menestyksellisestä hoitamisesta. Ruokaviraston tehtävät ovat osa yhteiskunnan toiminnan ja turvallisuuden kannalta elintärkeitä toimintoja, ja koronapandemiatilanteessa tämä leimasi viraston toimintaa kaikilla toimialoilla. Ruokavirasto onnistui hoitamaan keskeiset tehtävänsä maaseutuhallinnossa ja elintarvikeketjun turvallisuuden ja laadun varmistamisessa hyvin myös poikkeustilanteessa ja osallistui koronavirustilanteen valtakunnalliseen hoitoon aktiivisesti varmistaen varsin onnistuneesti toimialan yritysten toimintaedellytyksiä ja maamme huoltovarmuutta. Kokonaisuutena Ruokaviraston kriisivalmius ja perusprosessien sujuvuus osoittivat toimivuutensa, mikä vaikutti merkittävästi siihen, että pandemian vaikutukset jäivät hallinnonalalla ja viraston toimialalla varsin maltillisiksi.

Tulosopimuksessa asetettujen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tulostavoitteiden arviointi yksityiskohtineen on esitetty liitteessä 1. Siinä on myös tulostavoitteisiin liitettyjen toimenpiteiden arviointi niiltä osin kuin tavoitteita ei kokonaan saavutettu.

#### **A1 Vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukyky paranee**

Suomen ruokajärjestelmä on hyvin toimiva ja se on selvinnyt pääosin hyvin koronavirustilanteen vaikutuksista. Ravintola- ja joukkoruokailuala kärsi kuitenkin pandemiasta merkittävästi. Elintarvikevienti kasvoi määrällisesti ja uusia vientimarkkinoita saatiin avattua. Maamme tilanne elintarviketurvallisuuden ja kasvintuhoojien osalta säilyi hyvällä tasolla. Eläintautitilanne oli vuonna 2021 haastava, mutta tauti-



purkaumat saatiin hoidettua asianmukaisesti. Viljelijätuki-, maaseudun kehittämistuki- ja markkinatukijärjestelmien sujuvalla toimeenpanolla varmistettiin maaseutu-yrittäjien rahoitustilannetta ja vahvistettiin siten niiden kilpailukykyä.

### **A2 Uudistuva ja kestävä luonnonvaratalous lisää hyvinvointia ja korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä**

Ruokavirasto edisti tehtävissään luonnonvaratalouden mahdollisuuksia lisätä hyvinvointia ja edistää uusiutuvien raaka-aineiden ja energian käyttöä. Eläinten ja kasvien terveydestä huolehtimalla turvattiin luonnonvarojen monipuolista käyttöä. Maaseutuohjelman rahoituksella tuettiin hyvinvointi- ja matkailupalveluiden kehittämistä. Koronapandemian vuoksi kotimaan matkailun suosio kasvoi runsaasti ja voidaankin arvioida, että ohjelmarahoituksella tuotetut palvelut ovat päässeet nyt hyvin oikeuksiinsa ja näkyviin. Maaseutuverkosto lisäsi verkostomaisella toiminnallaan alueellista kyläyhteisöiden aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä, ja loi siten edellytyksiä hyvinvoinnin kasvamiselle.

### **A3 Monipuolinen yritystoiminta ja menestyvä maaseutu, monipaikkaisuus ja verkostot vahvistavat yhteiskuntaa**

Maatalouspolitiikan onnistuneella toimeenpanolla vahvistettiin kotimaisen ruoantuotannon kilpailukykyä ja maaseudun elinvoimaisuutta. Maatalouden kannattavuuden ollessa heikko viljelijätukien merkitys toimeentulon ja maataloustoiminnan kehittämisen kannalta oli entistä suurempi. Rakennetukien avulla tuettiin nuorten viljelijöiden sukupolvenvaihdoksia, joita tällä hetkellä tehdään Suomessa tarpeeseen nähden liian vähän.

Ruokaviraston toiminta maaseutuohjelman toimeenpanossa oli vaikuttavaa. Sen avulla tuettiin yritystoiminnan monipuolisuuden kehittymistä, alueellisia vahvuuksia ja maaseudun menestystekijöitä, tuettiin monipaikkaisuuden kehittymistä ja aktivoitiin verkostoja tavoilla, jotka yhdessä vahvistavat yhteiskuntaa. Ruokavirasto toteutti käytännössä neljää erilaista kokonaisuutta: edellisen ohjelmakauden 2014–2020 sulkeminen, vuosien 2021–2022 siirtymävaihe, EU:n elvytysrahoituspaketti sekä uuden, vuonna 2023 käynnistyvän strategiakauden suunnittelu ja valmistelu.

### **A4 Luotettavat ja laajakäyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta**

Paikkatieto-osaamisen ja tiedon jakamisen käytäntöjä jatkettiin säännöllisesti koontuvan paikkatietofoorumien avulla sekä muissa viraston sisäisissä foorumeissa ja toimintalinjoilla. Lisäksi Ruokavirasto julkaisi paikkatietoaineistoa julkisesti saataville aiempaa enemmän, esimerkiksi maataloustukiin liittyen. Paikkatietoaineistot ovat saatavilla ruokavirasto.fi-sivuston kautta osoitteessa <https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/avointieto/inspire/>.

Yhteisten teknisten ratkaisujen kehittämisen näkökulmasta paikkatietoratkaisujen yhtenäistämistä, yhteisten paikkatietomenetelmien ja välineiden käytön edistämistä





ja suunnittelua jatkettiin. Paikkatietovaraston ja paikkatietoportaalin tekniset ratkaisut arvioitiin ja niiden kehittäminen aloitettiin.

### 1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Ruokaviraston vastuulla olevat siirto- ja sijoitusmenot liittyivät:

- maataloustoimintaan (mm. erilaiset toiminnan aloittamiseen, lopettamiseen ja tulonmuodostukseen liittyvät tuet);
- maaseudun elinkeinojen kehittämiseen ja tukemiseen;
- ympäristö- ja luomukorvauksiin;
- luonnonhaittojen korvaamiseen;
- eläinten terveyteen ja hyvinvointiin;
- kasvinterveyteen; sekä
- vähävaraisten ruoka-apuun.

Suurimmat siirtotalouden rahamäärät liikkuivat EU-tulotuessa ja EU-markkinatuessa (noin 514,1 milj. euroa), luonnonhaittakorvauksissa (noin 539,5 milj. euroa), maa- ja puutarhatalouden kansallisessa tukemisessa (noin 317,3 milj. euroa) sekä ympäristö- ja luomukorvauksissa, neuvonnassa ja ei-tuotannollisissa investoinneissa (noin 309,5 milj. euroa). Erilaisina maaseudun elinkeinojen toimintaedellytyksiä turvaavina tukimuotoina ja avustuksina, kuten aloittamis- ja investointiavustukset, luopumistuet ja -eläkkeet sekä maaseudun ja ruokaketjun kehittäminen, maksettiin noin 110,7 miljoonaa euroa. Eläinten hyvinvointikorvausten määrä oli noin 68,2 milj. euroa.

Tukien, korvausten ja avustusten avulla toisaalta mahdollistettiin maatalouselinkeinojen harjoittamista ja kehitettiin maaseutualueiden elinkeinoja ja yrityksiä, ja toisaalta korvattiin esimerkiksi luonnoneläinten tai -ilmiöiden aiheuttamia vahinkoja erilaisille toimijoille. EU- ja kansallisten tukien keskeisenä tarkoituksena oli turvata maatalous- ja puutarhatuotannon kannattavuus ja jatkuvuus sekä mahdollistaa tuotannon harjoittaminen kestävästi ja ympäristöystävällisesti. Maatalouden aloitustukien avulla pyrittiin lisäämään maatilojen sukupolvenvaihdosten määrää, mikä on kotimaisen ruoantuotannon jatkuvuuden kannalta olennaisen tärkeää, sillä viimeisten vuosien aikana jatkajien määrä on huolestuttavasti laskenut. Maatilojen kannattavuuskehitys oli vuonna 2021 entistäkin huonompi mm. kuivuuden aiheuttaman katoavuuden ja eri tuotantopanosten (mm. energia, lannoitteet, rehut, kasvinsuojeluaineet) jyrkän hinnannousun takia. Tukien ja korvausten merkitys tilojen maksuvalmiuden turvaamisessa oli entistäkin suurempi.

Usean tukimuodon, kuten ympäristökorvausten, vähävaraisten ruoka-avun ja eläinten hyvinvointiin liittyvien korvausten taustalla oli vastuullisuus - joko vastuullisiin ja eettisiin tuotantotapoihin kannustaminen tai esimerkiksi köyhyyteen liittyvän nälän vähentäminen. Lisäksi erilaisten eläin- ja kasvitautien leviämisen estämiseen tarvittiin rahoitusta ja toisaalta erilaisista taudeista, kuten koronapandemiasta, aiheutuneita haittoja voitiin tasata näillä tuilla.

Talousarvioin toteuma taulukossa on esitetty siirtomenojen toteumat momenteittain ja liitteessä 3 on kuvattu siirtomenojen käyttöä.



## 1.4 Toiminnallinen tehokkuus

Kustannukset, tuotot ja henkilötyövuodet ydintoiminnoittain toteutuivat taulukossa 4 esitetyllä tavalla. Taulukkoon 5 on koottuna toiminnallista tehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja.

Laskennassa suoritteena ts. tuotoksena on käytetty osittain htv-toteumia, joiden osalta virasto pyrkii kehittämään tuotosmäärien muutosta paremmin kuvaavia suoritteita.

**Taulukko 4.** Ruokaviraston kustannukset, tuotot ja henkilötyöpanos vuosina 2020 ja 2021 <sup>5</sup>.

Ydintoiminto	Toteuma 2020			Tavoite 2021			Toteuma 2021		
	Kustannukset 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kustannukset 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kustannukset 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv
Maatalous	14 279	562	116	20 641	498	126	15 438	425	125
Maaseudun kehittäminen	7 432	1 262	69	8 816	1 638	68	7 535	1 556	67
Metsätalous	560	8	6	520	9	6	576	5	6
Elinkeinokala-, riista- ja porotalous	897	116	10	861	250	9	947	87	10
<i>Elintarviketurvallisuus, josta</i>									
- valvonta	24 900	14 438	242	29 224	14 898	235	27 486	14 191	253
- laboratoripalvelut ja riskinarviointi	9 997	387	114	10 583	339	115	9 732	466	117
- tieteellinen tutkimus	275	112	1	146	57	2	297	108	2
<i>Eläinten terveys ja hyvinvointi, josta</i>									
- valvonta	9 571	2 668	65	11 788	2 714	78	10 358	3 095	77
- laboratoripalvelut ja riskinarviointi	12 094	1 005	136	12 585	1 131	126	12 796	945	143
- tieteellinen tutkimus	1 025	397	10	1 186	375	12	670	391	6
<i>Kasvintuotanto ja kasvinterveys, josta</i>									
- valvonta	7 694	3 373	83	8 296	3 010	76	8 097	3 362	85
- laboratoripalvelut ja riskinarviointi	4 054	1 219	50	4 207	1 014	49	4 222	1 224	51
- tieteellinen tutkimus	327	121	4	138	134	1	219	70	2
FEAD vähävaraisten apu	4 457	4 371	4	4 339	4 258	4	4 283	4 090	5
Ulkoiset IT-palvelut	3 331	2 159	43	2 789	2 652	46	3 252	2 069	39
<b>Yhteensä</b>	<b>100 893</b>	<b>32 198</b>	<b>953</b>	<b>116 119</b>	<b>32 977</b>	<b>953</b>	<b>105 908</b>	<b>32 084</b>	<b>988</b>

<sup>5</sup> Ei sisällä elintarvikemarkkinavaltuutetun toimistoa eikä ulkoisten IT-palveluiden lukujen osalta läpilaskituksen kustannuksia ja tuottoja.



**Taulukko 5.** Toiminnallista tehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja.

Tunnusluku	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Tavoite 2021	Toteuma 2021
<b>Maatalous ja maaseudun kehittäminen</b>				
Sähköinen tukihakuprosentti				
- Pinta-alaperusteiset tuet	94	94	95	95
- Yritys-, hanke ja rakennetuet	93	95	95	94
2014–2020 Yritys-, hanke- ja rakennetukivarojen				
- Sidontaprosentti	85	96		
- Maksuprosentti sidonnoista	65	71	90	77
- Maksuprosentti rahoitussuunnitelmasta	56	68	80	75
<b>Laadunhallinta ja sen kehitys</b>				
Ulkopuolisen rahoituksen hankehakemukset <sup>6</sup>	13	23	15	18
- joista hyväksytyt rahoituspäätökset (%)	54	39	30	65
<i>Sähköisten palveluiden häiriöttömyys (%) <sup>7</sup></i>				
- Ruokavirasto.fi	100	100	98	100
- Eläintietojärjestelmä	99,9	99,9	98	99,1
- Oiva	100	100	98	99,5
- Vipu	100	100	95	100
- Hyrrä	100	100	95	100
- Elmo	99,7	100	95	100
<b>Viestintään liittyviä tunnuslukuja</b>				
Vuorovaikutus ja viestintä (VMBaro)	3,27	3,31		3,49
Ruokavirasto.fi-sivusto				
- Saavutettavuusarvosana (max 100)	97,2	93,4	97,5	79,6
- Sivustolla kävijä saa tarvitsemansa tiedon kokonaan tai osittain (%)	64	64	64	64
<i>PR Barometer -viestintätutkimus <sup>8</sup></i>				
- Median yleinen tyytyväisyys yhteistyöhön (1-10)	7,7	-	7,72	7,96
- Organisaation maine (1–10)	7,72	-	7,87	8,07
- Luotettavuus (1–10)	8,57	-	8,57	8,27
<b>Palvelusopimusten toteuma (%) <sup>9</sup></b>	98	87,5	98	82,4

### 1.4.1 Toiminnan tuottavuus

Tuottavuuden ja taloudellisuuden laskennassa käytettiin Tilastokeskuksen käyttämää parivuosislaskentamallia, jossa tuottavuus lasketaan tuotos- ja työpanosindeksien avulla. Tuotosindeksi lasketaan suoritteiden lukumäärien ja kustannus-

<sup>6</sup> Tunnusluku koskee tieteellisen tutkimuksen rahoituspäätöksiä.

<sup>7</sup> Tarkoitetaan taulukossa lueteltujen sähköisten palveluiden todellista, teknistä käytössä oloaika suhteessa tavoiteltuun käytössä oloikaan (%).

<sup>8</sup> PR Barometer on Taloustutkimus Oy:n toteuttama tutkimus järjestöjen ja julkishallinnon organisaatioiden viestinnästä. Tutkimus selvittää toimittajien käsityksiä yksittäisten organisaatioiden maineesta ja menettelytavoista mediasuhteiden hoitamisessa.

<sup>9</sup> Ulkoisten asiakasvirastojen palvelusopimuksissa suunniteltu Ruokaviraston tuottaman htv-määrä verrattuna toteumaan.



osuuksien muutoksen avulla. Tuotosindeksin laskentaa varten viraston tuotokset ryhmiteltiin taulukossa 6 esitettyihin tunnuslukuihin tai suoriteryhmiin. Tuotosindeksi nousi yhteensä 3,4 %. Suoritemäärät ja niiden muutokset on eritelty tarkemmin luvussa 1.5.1.

Työpanosindeksi lasketaan henkilötyövuosien määrän muutoksen avulla. Laskennassa käytettävät vertailukelpoiset henkilötyövuodet kasvoivat edellisvuodesta 35 henkilötyövuodella taulukon 7 mukaisesti. Viraston tuottavuus laski toimintavuonna 4,8 prosenttia edellisvuoden tasosta taulukon 8 mukaisesti.

**Taulukko 6.** Tuotosindeksin laskentaan käytetyt tunnusluvut ja suoritteet sekä niiden kustannusosuudet. Suoritteiden kustannusosuudet on laskettu kustannuslaskennan avulla.

Tunnusluku/Suorite	Määrä 2020	Osuus (%) 2020	Määrä 2021	Osuus (%) 2021	Muutos 2020–2021
<b>Maatalous (htv)</b>	116	14,2 %	125	12,7 %	1,0 %
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	90	10,4 %	97	9,8 %	0,8 %
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	26	3,7 %	28	2,8 %	0,2 %
<b>Maaseudun kehittäminen (htv)</b>	59	6,1 %	57	5,8 %	-0,2 %
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	51	5,5 %	50	5,1 %	-0,1 %
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	8	0,6 %	7	0,7 %	-0,1 %
<b>Maaseutuverkostoyhteistyö (htv)</b>	11	1,3 %	10	1,0 %	-0,1 %
<b>Metsätalous (htv)</b>	6	0,6 %	6	0,6 %	0,0 %
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	3	0,3 %	3	0,3 %	0,0 %
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	3	0,2 %	3	0,3 %	0,0 %
<b>Elinkeinokala-, riista- ja porotalous (htv)</b>	10	0,9 %	10	1,0 %	0,0 %
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	7	0,6 %	6	0,6 %	-0,1 %
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	3	0,2 %	4	0,4 %	0,1 %
<b>Tieteellinen tutkimus</b>	104	1,6 %	98	1,0 %	-0,1 %
- Tieteelliset referoidut julkaisut (kpl)	49		52		
- Muut tieteelliset julkaisut (kpl)	5		3		
- Muut julkaisut (kpl)	50		43		
<b>Elintarviketurvallisuuden valvonta</b>		34,6 %		37,4 %	
Laboratoriotutkimukset (kpl)	167 230	9,9 %	181 915	11,8 %	0,9 %
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	79	7,9 %	84	8,5 %	0,5 %
Valvonnan toimenpiteet (kpl)	2 407	3,5 %	2 719	4,1 %	0,5 %
Lihantarkastus (1 000 kg)	400 600	13,3 %	407 110	13,0 %	0,2 %
<b>Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta</b>		21,5 %		22,3 %	
Laboratoriotutkimukset (kpl)	192 707	12,0 %	194 043	14,5 %	0,1 %
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	54	7,0 %	63	6,4 %	1,0 %
Valvonnan toimenpiteet	1 583	2,5 %	2 064	1,4 %	0,5 %
<b>Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys</b>		11,6 %		13,8 %	
Laboratoriotutkimukset (kpl)	55 297	4,0 %	44 809	5,2 %	-1,0 %
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	42	4,0 %	40	4,0 %	-0,2 %
Valvonnan toimenpiteet (kpl) sis. tarkastukset	20 324	3,6 %	20 574	4,6 %	0,1 %
<b>FEAD-vähävaraisten apu (htv)</b>	4	4,4 %	5	0,5 %	0,5 %
<b>Ulkoiset IT-palvelut (htv)</b>	43	3,3 %	39	3,9 %	-0,4 %
<b>YHTEENSÄ</b>		<b>100 %</b>		<b>100 %</b>	<b>3,4 %</b>





**Taulukko 7. Työpanosindeksi ja henkilötyövuositoteumat.**

Työpanosindeksi	Toteuma	Toteuma	Muutos
	2020	2021	2020–2021
Henkilötyövuositoteutuma	953	988	3,7 %

**Taulukko 8. Tuottavuusindeksi.**

Parivuosisvertailu	2020 toteuma	2021 toteuma
Tuottavuusindeksi	104,6	99,8

#### 1.4.2 Toiminnan taloudellisuus

Taloudellisuus lasketaan kustannus- ja tuotosindeksien avulla. Kustannusindeksin laskennassa kustannukset jaettiin palkka- ja muihin kustannuksiin. Vertailuvuoden kustannukset deflatoitiin Tilastokeskuksen laatiman julkisten menojen hintaindeksin perusteella, jolloin kustannuksista saatiin poistettua inflaation vaikutus. Palkkame-  
nojen inflaatio oli toimintavuonna 1,03 prosenttia ja muiden kustannusten deflatoin-  
nissa käytetty tavaroiden ja palveluiden inflaatio 1,03 prosenttia.

Ilman deflatointia kustannukset nousivat 4,1 % ja inflaation vaikutuksen eliminoimi-  
sen jälkeen kustannukset nousivat 2,6 % taulukon 9 mukaisesti. Kustannustason nou-  
suun vaikuttaneita kulujen muutoksia on käsitelty luvussa 1.7.3.

Viraston taloudellisuus laski 9,9 % taulukon 10 mukaisesti. Tuotosindeksin vaikutta-  
neita tekijöitä on käsitelty luvuissa 1.4.1. ja 1.5.1. Kulujen muutoksia on käsitelty lu-  
vussa 1.7.3.

**Taulukko 9. Kustannusindeksi.**

	Toteuma	Toteuma	Muutos
Kustannusindeksi	2020	2021	2020–2021
<b>Deflatoimattomana</b>			
Palkkakustannukset (1 000 €)	58 906	62 873	6,7 %
Muut kustannukset (1 000 €)	41 987	42 137	0,4 %
Kustannukset yhteensä (1 000 €)	100 893	105 010	4,1 %
<b>Deflatoituna</b>			
Deflatoituna (1 000 €)	57 828	61 107	5,7 %
Muut kustannukset (1 000 €)	41 748	41 048	-1,7 %
Kustannukset yhteensä (1 000 €)	99 576	102 154	2,6 %
<b>Kokonaispanosindeksi</b>	<b>93,1</b>	<b>102,6</b>	



**Taulukko 10. Taloudellisuusindeksi.**

Parivuosisivertailu	2020 toteuma	2021 toteuma
Taloudellisuusindeksi	110,7	100,8

### 1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

#### Maksullinen toiminta yhteensä

Maksullisen toiminnan tuotot olivat 22,9 (22,6) milj. euroa. Kokonaiskustannukset olivat 27,1 (26,6) milj. euroa. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli toimintavuonna 88 % (88 %). Maksullisen toiminnan tuotot perustuivat maa- ja metsätalousministeriön asetukseen Ruokaviraston maksullisista suoritteista (1146/2018 ja 161/2021).

#### Julkisoikeudellinen toiminta

Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan tuotot olivat 20,0 (19,6) milj. euroa. Tu-loista suurimpina olivat lihantarkastus 7,8 milj. euroa, nautaeläinten rekisteröinti 1,7milj. euroa ja luomuvalvonta 1,4 milj. euroa.

Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan kustannukset olivat 23,5 (22,0) milj. euroa. Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 85 % (89 %).

#### Liiketaloudellinen toiminta

Liiketaloudellisen toiminnan tuotot olivat 3,5 (3,0) milj. euroa ja kustannukset olivat 3,5 (4,6) milj. euroa. Vuoden 2021 talousarviossa oli hintatukea 1,0 milj. euroa maksullisten eläintautitutkimusten, joilla pyritään havaitsemaan ja seuraamaan vastustettavia ja uhkaavia eläintauteja, hintojen alentamiseen. Hintatukea käytettiin 0,9 milj. euroa vuonna 2021. VN/4842/2020 mukaan hintatukea voi käyttää vain erilliskustannuksiin, jonka vuoksi vuoden 2021 laskennassa ei ole yhteiskustannuksia huomioitu.





**Taulukko 11. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2021.**

Tuotto / Kustannus (1 000 €)	Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet			Maksuperustelain mukaiset liiketaloudelliset suoritteet						Maksullinen toiminta yhteensä 2021			
	To-teuma 2019	To-teuma 2020	To-teuma 2021	To-teuma 2019	To-teuma 2019	To-teuma 2020	To-teuma 2020	To-teuma 2021	To-teuma 2021	To-teuma 2019	To-teuma 2020	Tavoite 2021	To-teuma 2021
				Hintatuet	Muut liiketaloudelliset	Hintatuet	Muut liiketaloudelliset	Hintatuet	Muut liiketaloudelliset				
<b>TUOTOT</b>													
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>													
- maksullisen toiminnan myyntituotot	19 725	19 557	19 979	685	3 046	562	2 382	603	2 212	23 456	22 502		22 794
- maksullisen toiminnan muut tuotot	41	70	64		11	1	13	0	9	52	83		75
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>19 767</b>	<b>19 627</b>	<b>20 045</b>	<b>686</b>	<b>3 057</b>	<b>563</b>	<b>2 395</b>	<b>603</b>	<b>2 222</b>	<b>23 510</b>	<b>22 585</b>	<b>24 396</b>	<b>22 869</b>
<b>KOKONAISKUSTANNUKSET</b>													
<b>Erilliskustannukset</b>													
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	141	97	181	74	235	75	296	95	74	450	468		350
- henkilöstökustannukset	9 258	9 163	9 650	715	1 771	697	1 152	910	880	11 744	11 012		11 440
- vuokrat	734	629	508	15	291	11	226	0	113	1 040	866		621
- palvelujen ostot	3 973	3 787	3 831	34	874	34	798	34	776	4 881	4 619		4 641
- muut erilliskustannukset	218	151	156		98	0	8	1	6	316	159		162
- ELY- keskusten kustannukset	1 057	1 061	1 007		0	0	0	0	0	0	1 061		1 007
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>15 382</b>	<b>14 888</b>	<b>15 333</b>	<b>838</b>	<b>3 269</b>	<b>818</b>	<b>2 480</b>	<b>1 039</b>	<b>1 849</b>	<b>19 489</b>	<b>18 186</b>		<b>18 222</b>
<b>Osuus yhteiskustannuksista</b>													
- tukitoimintojen kustannukset	5 013	6 102	8 024	816	667	638	522	0	439	6 496	7 262		8 463
- poistot	647	984	186	78	64	73	60	0	215	789	1 117		401
- korot	28	0	0	5	4	0	0	0	0	37	0		0
- muut yhteiskustannukset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>5 688</b>	<b>7 086</b>	<b>8 210</b>	<b>899</b>	<b>736</b>	<b>711</b>	<b>582</b>	<b>0</b>	<b>654</b>	<b>7 323</b>	<b>8 378</b>		<b>8 864</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>21 069</b>	<b>21 974</b>	<b>23 543</b>	<b>1 737</b>	<b>4 005</b>	<b>1 529</b>	<b>3 062</b>	<b>1 039</b>	<b>2 503</b>	<b>26 811</b>	<b>26 565</b>	<b>25 396</b>	<b>27 086</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>94 %</b>	<b>89 %</b>	<b>85 %</b>	<b>39 %</b>	<b>76 %</b>	<b>37 %</b>	<b>78 %</b>	<b>58 %</b>	<b>89 %</b>	<b>88 %</b>	<b>85 %</b>	<b>96 %</b>	<b>84 %</b>
<b>(TUOTOT-KUSTANNUKSET)</b>	<b>-1 302</b>	<b>-2 347</b>	<b>-3 498</b>	<b>-1 052</b>	<b>-948</b>	<b>-966</b>	<b>-667</b>	<b>-436</b>	<b>-282</b>	<b>-3 301</b>	<b>-3 980</b>	<b>-1 000</b>	<b>-4 217</b>
<b>Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki</b>				1 000		900		931		1 000	900	1 000	931
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>-1 302</b>	<b>-2 347</b>	<b>-3 498</b>	<b>-52</b>	<b>-948</b>	<b>-66</b>	<b>-667</b>	<b>495</b>	<b>-282</b>	<b>-2 301</b>	<b>-3 080</b>	<b>0</b>	<b>-3 286</b>
<b>HINTATUEN JÄLKEEN</b>	<b>94 %</b>	<b>89 %</b>	<b>85 %</b>	<b>97 %</b>	<b>76 %</b>	<b>96 %</b>	<b>78 %</b>	<b>148 %</b>	<b>89 %</b>	<b>91 %</b>	<b>88 %</b>	<b>100 %</b>	<b>88 %</b>
<b>Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki</b>				1 000		1 000		1 000		1 000	1 000	1 000	1 000



#### 1.4.4 Yhteisrahoitteisen ja yhteistoiminnan kustannusvastaavuudet

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus toteutui taulukossa 12 esitetyllä tavalla. Yhteistoiminnan kustannusvastaavuuden tiedot on esitetty taulukossa 13.

Yhteisrahoitteinen toiminta liittyi tieteelliseen tutkimukseen ja riskinarviointiin. Ulkopuolisesta rahoituksesta 77 % oli valtion sisäistä rahoitusta, joka koostui valtioneuvoston kanslian (25 %), Suomen Akatemian (23 %), Maatilatalouden kehittämissrahaston (20 %), maa- ja metsätalousministeriön (12 %) ja ulkoministeriön (6 %) rahoituksesta sekä muutamasta muusta pienemmästä rahoituksesta. Toiseksi suurin rahoittaja valtion sisäisen rahoituksen jälkeen oli EU, jonka osuus ulkopuolisesta rahoituksesta oli 12 %. Muuta ulkopuolista rahoitusta oli 10 % ja yritysrahoitusta 1 %.

*Taulukko 12. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2021.*

Kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Tavoite 2021	Toteuma 2021
<b>Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot</b>				
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	383	715	111	658
- EU:lta saatu rahoitus	61	165	49	104
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	24	7	640	6
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	631	47	-	89
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>1 099</b>	<b>933</b>	<b>800</b>	<b>856</b>
<b>Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset</b>				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	86	68		72
- henkilöstökustannukset	748	807		811
- vuokrat	195	211		129
- palvelujen ostot	131	133		127
- muut erilliskustannukset	48	6		3
<b>Erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>1 208</b>	<b>1 225</b>		<b>1 142</b>
<b>Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannukset</b>				
- tukitoimintojen kustannukset	1 088	1 055		990
- poistot	90	24		23
- korot	0	0		0
- muut yhteiskustannukset	0	0		0
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 178	1 079		1 013
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>2 386</b>	<b>2 304</b>	<b>3 240</b>	<b>2 156</b>
<b>Kustannusvastaavuus</b>	<b>46 %</b>	<b>41 %</b>	<b>25 %</b>	<b>40 %</b>
<b>(tuotot – kustannukset)</b>	<b>-1 287</b>	<b>-1 371</b>	<b>-2 440</b>	<b>-1 299</b>
<b>Omarahoitusosuus %</b>	<b>54 %</b>	<b>59 %</b>	<b>75 %</b>	<b>60 %</b>





Taulukko 13. IT-palvelutuotannon tuotot ja kustannukset<sup>10</sup>

Kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Tavoite 2021	Toteuma 2021
<b>Tuotot</b>				
<b>Yhteistoiminnan tuotot</b>				
- yhteistoiminnan tuotot	2 611	2 088		1 989
- muut tuotot	119	70		80
<b>tuotot yhteensä</b>	<b>2 730</b>	<b>2 158</b>	<b>3 000</b>	<b>2 069</b>
<b>Kokonaiskustannukset</b>				
<b>Yhteistoiminnan erilliskustannukset</b>				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	5	8		9
- henkilöstökustannukset	994	2 024		1 918
- vuokrat	206	133		128
- palvelujen ostot	34	79		55
- muut erilliskustannukset	6	2		0
<b>erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>1 245</b>	<b>2 246</b>		<b>2 110</b>
<b>Yhteistoiminnan osuus yhteiskustannuksista</b>				
- tukitoimintojen kustannukset	1 572	1 041		1 128
- poistot	62	44		14
-korot	7	0		0
- muut yhteiskustannukset	0	0		0
<b>= osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>1 641</b>	<b>1 085</b>		<b>1 142</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>2 886</b>	<b>3 331</b>	<b>3 000</b>	<b>3 252</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS</b>	<b>95 %</b>	<b>65 %</b>	<b>100 %</b>	<b>64 %</b>
<b>(tuotot - kustannukset)</b>	<b>-156</b>	<b>-1 173</b>	<b>-</b>	<b>-1 183</b>
<b>KUSTANNUSVASTAAVUUS %</b>	<b>95 %</b>	<b>65 %</b>	<b>100 %</b>	<b>64 %</b>

## 1.5 Tuotokset ja laadunhallinta

### 1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet toteutuivat taulukossa 14 esitetyllä tavalla.

<sup>10</sup> Taulukossa ei ole esitetty ulkoisten IT-palvelutuotannon läpilaskituksen kustannuksia ja tuottoja.



**Taulukko 14. Suoritteet ja aikaansaadut julkishyödykkeet.**

Tunnusluku	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Tavoite (arvio) 2021	Toteuma 2021
Kokonaistuottavuus (taloudellisuusindeksi) <sup>11</sup>	100	110,7	100,5	100,8
Työn tuottavuus (tuottavuusindeksi) <sup>11</sup>	100	104,6	100,5	99,8
<b>Maatalous (htv)</b>	<b>128</b>	<b>116</b>	<b>128</b>	<b>125</b>
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	96	90	96	97
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	32	26	32	28
<b>Maaseudun kehittäminen (htv)</b>	<b>60</b>	<b>70</b>	<b>60</b>	<b>57</b>
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	49	51	49	50
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	11	8	11	7
<b>Maaseutuverkostoyhteistyö (htv)</b>	<b>9</b>	<b>11</b>	<b>9</b>	<b>10</b>
<b>Metsätalous (htv)</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>6</b>
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	3	3	3	3
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	3	3	3	3
<b>Elinkeinokala-, riista- ja porotalous (htv)</b>	<b>9</b>	<b>10</b>	<b>9</b>	<b>10</b>
Tukijärjestelmän suunnittelu, ohjaus ja seuranta (htv)	7	7	7	6
Tukien valvonta ja tarkastus (htv)	2	3	2	4
<b>Tieteellinen tutkimus</b>				
- Tieteelliset referoidut julkaisut (kpl)	29	49	24	52
- Muut tieteelliset julkaisut (kpl)	5	5	10	3
- Muut julkaisut (kpl)	52	50	50	43
Avoimesti saatavilla olevien (OA) julkaisujen osuus (%)	-	-	-	88
<b>Elintarviketurvallisuus</b>				
Laboratoriotutkimukset (kpl)	149 832	167 230	(55 000)	181 915
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	74	79	75	
<i>Valvonnan toimenpiteet (kpl)</i>	<i>2 750</i>	<i>2 407</i>	<i>(1 650)</i>	<i>2 719</i>
- Rehualan toimijoiden valvonta	1 637	1 371	(1 600)	1 511
- Luonnonmukainen tuotanto	1 113	1 036	900	1 208
Lihantarkastus (1 000 kg)	388 361	400 600	(380 000)	407 110
<b>Eläinten terveys ja hyvinvointi</b>				
Laboratoriotutkimukset (kpl) <sup>12</sup>	181 016	192 707	(220 000)	202 583
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	48	54	56	
<i>Valvonnan toimenpiteet</i>	<i>2 035</i>	<i>1 583</i>	<i>(1 600)</i>	<i>2 064</i>
- Eläinlääkinnällinen rajatarkastus (lkm.)	2 035	1 583	(1 600)	2 064
<b>Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys</b>				
Laboratoriotutkimukset (kpl)	47 742	55 297	(51 200)	44 809
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	35	42	47	
<i>Valvonnan toimenpiteet (kpl)</i>	<i>5 212</i>	<i>20 324</i>	<i>20 036</i>	<i>17 143</i>
- Lannoitevalmisteet	380	342	(300)	376
- Siementuotanto <sup>13</sup>	1 523	16 303 <sup>5</sup>	(16 000)	16 767
- Kasvinterveys, metsänviljelyaineiston taimitarhat ja varastot sekä Venäjän tuontipuu	3 309	3 679	(3 736)	3 431
<b>Ulkoiset IT-palvelut (htv)</b>	<b>47</b>	<b>43</b>	<b>46</b>	<b>39</b>

<sup>11</sup> Tuottavuusindeksi perustuu Tilastokeskuksen julkaisemaan valtion tuottavuustilastoon.

<sup>12</sup> Vuoden 2020 luvussa on mukana 9 416 humaanikorona-testausta.

<sup>13</sup> Vuodesta 2020 alkaen sisältää tarkastusten lisäksi päätökset ja luvat, mutta vertailussa vuoteen 2019 on käytetty lukua, joka vastaa 2019 tietoja (5 650 tarkastusta).





## 1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

### Asiakastyytyväisyys

Ruokaviraston asiakaskokemusta ja -tyytyväisyyttä mitataan palvelu- ja asiakasryhmäkohtaisesti. Palvelutyytyväisyyden osalta pilotoitiin pikapalautekyselyitä noin kymmenessä viraston palvelussa. Näiden osalta asiakastyytyväisyydeksi muodostui 3,37 (asteikolla 1–4). Pikapalautekyselyitä on tarkoitus ottaa lisää käyttöön vuonna 2022. Asiakasryhmäkohtaisia asiakastyytyväisyyskyselyitä toteutetaan vuosisuunnitelman mukaisesti. Vuonna 2021 toteutettiin kumppanikysely ELY-keskuksille. Kokonaisarvosanaksi ELY-keskusten työntekijät antoivat Ruokaviraston toiminnalle 2,93 (asteikolla 1–4). Vuonna 2022 toteutetaan maatilojen asiakastyytyväisyyskysely.

### Palvelulupaus

Kokonaisuutena arvioiden virasto saavutti palvelulupauksen osatavoitteet kaikkien osatavoitteiden osalta (arvosana 4/5).

#### *Osatavoitteiden arviointi*

**Ruokaviraston toimintaa suunnitellaan ja kehitetään yhdessä asiakkaiden ja kumppanien kanssa. Asiakkaat ja kumppanit otetaan mukaan strategiaproessiin, palvelumuotoiluun, valvonnan yleiseen suunnitteluun, toiminnan tulosten tarkasteluun ja keskeisiin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin.**

Ruokavirasto otti asiakkaitaan mukaan toiminnan kehittämiseen. Substanssityötä tehtiin tiiviissä yhteistyössä asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa. Tietojärjestelmien kehittämisessä hyödynnettiin käyttöliittymäsuunnittelua ja operatiivisen tason palvelumuotoilua. Viraston palvelumuotoilukyvykkyyttä todettiin tarpeelliseksi kehittää edelleen.

Ruokaviraston strategian asiakkuustyön yhtenä toimenpiteenä on asiakkaiden entistä parempi huomioinen palveluiden kehittämisessä luomalla viraston asiakaskeskeisen kehittämisen malli. Asiakaskeskeisyyden kehittämistä hidastavat Ruokaviraston resurssien käyttöön liittyvät toimintojen välttämätöntä priorisointia koskevat haasteet.

**Ruokavirasto yhtenäistää ruokaketjun valvontaa ja huolehtii valvontaketjun ammattitaidosta.**

Valvonnan yhtenäistämistä jatkettiin monilla sektoreilla. Koulutusta järjestettiin ja ohjeistusta annettiin valvontaviranomaisille ajankohtaisista aiheista ja uusista säädöksistä.

**Vuoden 2020 viljelijätuet on maksettu pääosin 30.6.2021 mennessä. Joulukuun 2021 loppuun mennessä on maksettu 80 prosenttia tukivuoden tuista. Vuoden 2021 tukihaku avautuu toukokuussa.**

Vuoden 2020 viljelijätuet maksettiin kesäkuun loppuun mennessä. Vuoden 2021 päätukihaku avautui huhtikuussa ja päättyi kesäkuussa. Haun toteutus onnistui hyvin.



**Maaseuturahaston yritysrahoituksen ja kehittämishankkeiden sekä rakennetukien hallinnointijärjestelmän toiminnot ovat asiakkaiden ja hallinnon käytettävissä. Toimijat saavat tarvitsemansa luotettavan ja ajantasaisen seurantatiedon kohtuullisessa ajassa.**

Hyrrä-palvelu oli asiakkaiden ja hallinnon käytettävissä luotettavasti ja edistyksellisesti.

**Virasto tuottaa riittävästi eläintautien ja kasvinuhojien diagnostiikkapalveluja ja keskeisistä laboratoriotutkimuksista 85 % on suoritettu tavoiteajassa.**

Kokonaisuutena tavoite täyttyi ja palvelut pystyttiin tarjoamaan tavoiteajassa.

### **Ruokaviraston laadunhallinta**

Viraston laatutyö perustuu laatupolitiikkaan ja sen pohjalta laadittuun vuosittaiseen laatutyön suunnitelmaan. Vuonna 2021 panostettiin palautteiden ja poikkeamien systemaattiseen käsittelyyn ja sisäisen ohjeistuksen jatkokehittämiseen. Ruokaviraston prosessien toiminta perustuu jatkuvan parantamisen malliin (PDCA). Viraston prosessityötä jatkettiin tiedonhallintamallin vaatimusten mukaisesti. Vuodelle 2020 suunniteltu CAF-arviointi siirrettiin toteutettavaksi keväällä 2022.

Viraston laatu- ja Lean-palkintokilpailut toteutettiin syksyllä 2021. Viraston laatu-palkinnon sai henkilöstön suunnitelmallinen laatu-koulutus mikrobiologian yksikössä - projekti ja Lean-palkinnon viestintäkokonaisuus asiakkaille maatalousluonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Lisäksi jaettiin laatu- ja Lean-kunniamainintoja ja palkittiin pieni Lean-teko.

### **Tietoturvallisuuden hallintajärjestelmä ja turvallisuus**

Ruokaviraston tietoturvan hallintajärjestelmä arvioitiin 29.11.-2.12.2021 ja todettiin vaatimustenmukaiseksi ilman poikkeamia.

Ruokavirastolla on riskienhallintapolitiikka vuodelta 2019 ja strateginen johtoryhmä käsitteli 29.11.2021 merkittävimpiä riskejä. Merkittävimmäksi virastotason riskiksi nousi virastotalouden edellyttämästä tiukasta säästö- ja rekrytointikurista johtuva henkilöstövoimavarojen niukkuus suhteessa toimintaan, mikä edellyttää kriittisten tehtävien määrittelyä sekä tiukkaa priorisointia ja karsintaa jatkossa.

### **Toimitilahallinto, hankintatoimi ja matkustusstrategia**

Tilankäytön tehostamista jatkettiin aktiivisesti tiiviissä yhteistyössä Senaatin ja muiden hallinnonalan ja lähivirastojen kanssa. Uusia yhteishankkeita viriää tiheään tahtiin, vireillä olevista hankkeista erityisen merkittävä on vuoden lopussa käynnistetty Ruokaviraston ja Luonnonvarakeskuksen yhteinen riistalaboratoriohanke Oulussa.

Koronatilanteesta ja sen vaikutuksena odotettavissa olevista työnteon tapojen muutoksesta ja etätyön laajenemisesta johtuen tilankäytön muutosten suunnittelua käynnistettiin yhdessä Senaatin ja muiden virastojen kanssa. Muutokset liittyvät perinteisen toimistotilarpeen vähenemiseen sekä toimitiloissa tapahtuvan työn





luonteen muuttumiseen entistä enemmän tiimi-, verkosto- ja työpajatyypiseksi koontumiseksi.

Viraston hankintastrategia linjauksineen valmistui kansallisen julkisen hallinnon hankintastrategian pohjalta suunnitellun aikataulun mukaisesti. Strategia sisältää talous-, laatu- ja tehokkuusnäkökulmien lisäksi tavoitteet hankintojen vastuullisuudelle ja kestäväälle kehitykselle. Hankintatoiminnan linjauksiin sisältyy tavoitteita myös viraston kyvystä tunnistaa ja toteuttaa innovatiivisia hankintoja. Strategian toteuttamiseksi vahvistettiin laaja-alainen toimenpidesuunnitelma, jonka toteuttaminen käynnistettiin. Viraston hankintaohjeistusta päivitettiin ja hankintavastaaville ja henkilöstölle tarjottiin aktiivisesti hankintakoulutusta mm. säännöllisillä hankintatoimen pienklinikoilla.

### Hallinnon rakenteet viraston toiminnan tukena

Keskus-, alue- ja paikallishallinnon organisointi ja rakenteet tukivat toimintavuonna hyvin viraston tavoitteiden toteutumista. Vireillä olevaan alue- ja paikallishallinnon organisaatiomuutosten valmisteluun osallistuttiin virastosta aktiivisesti. Ruokavirastolla on merkittävä intressi alue- ja paikallishallinnon uudistamistyössä, sillä viraston ja koko ruokaketjun näkökulmasta on tärkeää varmistaa toimialan tehtävien asianmukainen hoito ja resurssit niihin myös jatkossa.

Tulosopimuksen mukaisesti virasto kävi keskustelua maa- ja metsätalousministeriön kanssa kehyksen ylittävistä määräraharapeistaan. Yhteisen keskustelun perusteella virastolle osoitettiin määrärahoja moniin kriittisiin tarpeisiin, kuten koronan johdosta lisääntyneisiin menoihin sekä elintarvikepetosten ja etämyynnin valvonnan tehostamiseen. Lisää keskustelua tarvitaan viraston näkökulmasta vielä sellaisten uusien tehtävien hoitamiseksi tarvittavista lisäresursseista, joihin ei voida osoittaa henkilö- ja määräraharesursseja viraston sisältä, eikä niitä ole saatavissa myöskään toimintoja tehostamalla tai priorisoimalla taikka valtion budjettimenettelyssä. Tähän liittyen tarvitaan myös entistä selkeämmin ministeriön näkemyksiä tehtävien priorisoinniseksi, vähentämiseksi tai karsimiseksi, ml. lakisääteiset tehtävät. Ruokavirasto pitää tärkeänä sitä, että tätä keskustelua voidaan jatkaa ja vahvistaa tulevilla tulosopimuskierröksellä 2022, jonka valmistelu käynnistyy ministeriön kanssa tulevan syyskuun aikana.

### Henkisten voimavarojen hallinnan tulostavoitteiden toteuma

*Osaamisen kehittämisen* painopisteet olivat perehdytysprosessin vakiinnuttamisessa, Osaava-järjestelmän käyttöönotossa kehityskeskustelujen tukena sekä henkilöstön koulutusten koordinoimisessa. Osaamisen kehittämisen painopiste siirtyi perinteisestä, formaalista koulutuksesta kohti työssä ja kokemuksesta oppimista, jotka kartuttavat osaamista vaikuttavammin kuin perinteiset koulutukset (ns. 70-20-10 -malli). Strategisessa *opimme ja uudistumme yhdessä* -päämäärän työssä käynnistettiin osaamiseen, toimintatapoihin, yhteistyöhön ja kestävään kehitykseen kytkeytyvien teemojen kehittäminen.



Henkilöstökoulutuksessa tuettiin viraston prosessijohtamisen laadun kehittämistä, viraston näkyvyyden lisäämistä ja tietoturvallisuuden varmistamista. Tarjonnassa korostui työyhteisön kannustavan ilmapiirin ja positiivisen toimintakulttuurin kehittäminen sekä henkilöstön hyvinvoinnin tuki poikkeusaikana. Henkilöstö hyödynsi aktiivisesti *eOppivan* verkkokursseja sekä komission elintarviketurvallisuuden *BTSF (Better Training for Safer Food)* virtuaalikoulutuksia. HR-kumppanimalli viraston johdon ja esimiesten tukena vakiinnutettiin.

*Työkykyjohtamisella* vaikutettiin mm. esimiestyön tukemiseen, työyhteisöjen ja vuorovaikutuskulttuurin kehittämiseen, työntekijöiden työkyvyn ja työhyvinvoinnin ylläpitämiseen ja vahvistamiseen sekä yhteistyön lisäämiseen työterveyshuollon ja Kevan kanssa. Koronatilanteessa virastossa työskenneltiin valtaosin etätöissä, mutta osan henkilöstöä on ollut välttämätöntä työskennellä viraston toimipaikoissa (mm. laboratorio-, lihantarkastus-, hallinto- ja turvallisuustehtävät sekä eläinlääkinnällinen rajatarkastus). Koronatilanne lisäsi edelleen henkilöstön työmäärää ja edellytti runsaasti toiminnan muutoksia. Tilanteen pitkittyessä huolta herättivät henkilöstön jaksamisen ja hyvinvoinnin ylläpitäminen haastavassa tilanteessa, ja henkilöstölle tarjottiin laajasti työsuojeluun, työterveyteen, työhyvinvointiin ja esimiestyöhön liittyviä tukitoimia ja erityisjärjestelyitä sekä työyhteisön vahvuuksia hyödyntäviä teemaluentoja.

*VMBaro-työtyytyväisyyskyselyssä* työtyytyväisyyttä mittaava kokonaisindeksi parantui hieman edellisestä vuodesta ja sai arvon 3,52. Myönteisimpinä asioina vastaajat nostivat esiin työn sisällön ja sen tavoitteiden tuntemisen, sitoutumisen työnantajan tavoitteisiin, työn ja yksityiselämän yhteensovittamisen sekä oikeudenmukaisen kohtelun työtovereiden ja lähiesimiehen taholta. Eniten muutoksen tarvetta koettiin palkkauksessa, johtamis- ja esimiestyössä sekä vuorovaikutuskulttuurissa. Epäasiallisesta käytöksestä raportoitiin hieman edellistä vuotta vähemmän, mutta tilanne vaatii edelleen vahvaa muutosjohtamista. Tähän liittyen otettiin uutena työvälineenä käyttöön henkilöstön kanssa valmisteltu kolmiportainen sovittelumalli työyhteisössä esiin nousseiden ongelmien ripeäksi käsittelemiseksi. Henkilöstöä eri puolilta virastoa valmennettiin toimimaan sovittelijoina ongelmatilanteissa.

Virasto pystyi eri syistä kasvaneesta työmäärästä huolimatta suoriutumaan sitoutuneen henkilöstönsä ansiosta hyvin perustehtävistään, tulostavoitteistaan, strategisten tavoitteidensa edistämisestä sekä pandemiatilanteen hoitamisesta yhteiskunnallisesti kriittisissä tehtävissään. Kääntöpuolena tälle henkilöstön äärimmäiselle veyymiselle työaikasaldot ovat nousseet huomattavasti koko virastossa. Saldotilanteen hallitsemiseksi ja ylisaldojen vähentämiseksi virastossa laadittiin jo keväällä esimiesten toteutettavaksi vastuutettu toimintasuunnitelma, mutta määrätietoisista toimista ja johdon tarkasta seurannasta huolimatta saldoja ei onnistuttu vähentämään tavoitellulla tavalla. Tämä näkyy huolestuttavasti henkilöstön kuormituksena ja jaksamisongelmina. Asia on nostettu esille myös viraston työterveyshuollon vuotta 2021 koskevassa vuosiraportissa, jossa on esitetty huoli henkilöstön jaksamisesta ja havaintona erityisesti kokemuksia työmäärän ja resurssien epätasapainosta. Työterveyshuollon tilastojen mukaan henkilöstön työkuormitukseen liittyvä sairastuvuus on lisääntynyt vuoden 2021 aikana. Tilanne edellyttää viraston johdolta





selkeitä askelmerkkejä tilanteen korjaamiseksi huomioiden myös viraston lähivuosien erityishaasteet koskien mm. EU:n uuden ohjelmakauden ja sekä toimialan lainsäädäntöuudistusten valmistelussa ja toimeenpanossa. Ensiarvoisen tärkeänä työhyvinvoinnille ja motivaation ylläpitämiselle nähdään tehtävien välttämätön priorisointi sisältäen toisaalta kriittisten ja toisaalta vähemmälle jätettävien tehtävien määrittely. Tärkeää henkilöstön työhyvinvoinnin kannalta on myös työn järjestäminen mahdollistaen laadukas esimiestyö, aito kohtaaminen ja läsnäolo sekä arvojen soveltaminen siten, että jokaista henkilöä ja jokaisen työtä arvostetaan ja siihen luotetaan, ja että jokaisella on mahdollisuus osoittaa osaamistaan ja vaikuttaa työyhteisön toimintaan.

Terveyspäiväprosentille asetettu tavoite (95,9 %) saavutettiin ja toteuma oli 96,3 %. Myös sairauspoissaoloille asetettu enimmäistavoite (10,0 työpäivä/htv) alitettiin ja sairauspoissaolopäiviä oli 9,1 työpäivä/htv. Taulukossa 15 on henkisten voimavarojen hallintaan liittyviä tunnuslukuja, ml. VMBaron tuloksia. Taulukossa 16 on Ruokaviraston *henkilöstörakennetta* kuvaavat tunnusluvut.

**Taulukko 15.** Henkisten voimavarojen hallintaan liittyvät tunnusluvut.

Tunnusluku	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Tavoite 2021	Toteuma 2021
<b>Henkilöstön rakenne</b>				
Henkilöstömäärä (htv), josta	967	959	957	998
- toimintamomentilta palkattu (htv)	967	959	934	976
- , josta teknisellä avulla (htv)	22	23	23	22
Osa-aikaisen henkilöstön osuus (%)	6,5	6,1	7	5
Naiset/miehet (%)	70/30	70/30	70/30	70/30
<b>Hyvinvointi ja osaaminen</b>				
Sairauspoissaolot (työpäivät/htv)	9,8	9,1	9	8
Terveyspäiväprosentti (%) <sup>14</sup>	96,1	96,3	95,9	96,8
<b>Työtyytyväisyyskysely VMBaro, asteikolla (1–5)</b>				
- Kokonaistulos	3,44	3,52	3,55	3,61
- Työyhteisöindeksi	3,8	3,9	3,8	3,95
- Johtajuusindeksi	3,3	3,3	3,5	3,49
- Innovointikyvykyys	3,6	3,7	3,6	3,8
- Työnantajakuva ja arvot	3,43	3,4	3,4	3,75
- Voin oppia ja uudistua työssäni	3,71	3,78	3,8	3,58
Koulutus ja kehittäminen (työpäivät/htv)	1,3	1,6	2,5	1,8
<b>Muut</b>				
Toimitilatehokkuus (tsto) <sup>15</sup>	15,9	15,4	15	15

<sup>14</sup> Laskenta: Mittari on niiden työpäivien % -osuus kokonaistyöpäivämäärästä, jotka eivät ole sairauspäiviä. Mittari on: 100,0 % - (sairauspäivien lkm: kaikkien työpäivien lkm.)

<sup>15</sup> Senaatin HTH-järjestelmän tieto toimitiloja koskien.



Taulukko 16. Ruokaviraston henkilöstörakennetta kuvaavia tunnuslukuja.

Henkilöstöressit	Toteuma 2019	Osuus	Toteuma 2020	Osuus	Toteuma 2021	Osuus
<b>Henkilöstömäärä (31.12.2019)</b>	<b>991</b>		<b>1 020</b>		<b>1047</b>	
naiset	695	70 %	714	70 %	732	70 %
miehet	296	30 %	306	30 %	315	30 %
<b>Henkilötyövuodet<sup>16</sup></b>	<b>967</b>		<b>959</b>		<b>998</b>	
<b>keski-ikä</b>	<b>47,9</b>		<b>47,7</b>		<b>47,7</b>	
naiset	48,2		47,9		47,9	
miehet	47,3		47,2		47,1	
<b>Henkilöstömäärät ikäluokittain</b>						
-24	2	0 %	7	1 %	6	1 %
25–34	106	11 %	118	12 %	116	11 %
35–44	290	29 %	288	28 %	292	28 %
45–54	315	32 %	317	31 %	344	33 %
55–64	269	27 %	280	27 %	275	26 %
65-	9	1 %	10	1 %	14	1 %
<b>Koulutustasoindeksi</b>	<b>5,9</b>		<b>5,8</b>		<b>5,9</b>	
naiset	5,9		5,9		5,9	
miehet	5,8		5,7		5,8	
<b>Vakinaiset</b>	<b>842</b>	85 %	<b>835</b>	82 %	<b>862</b>	82 %
naiset	584	59 %	574	56 %	595	57 %
miehet	258	26 %	261	26 %	267	26 %
<b>Määräaikaiset</b>	<b>149</b>	15 %	<b>185</b>	18 %	<b>185</b>	18 %
naiset	111	11 %	140	14 %	137	13 %
miehet	38	4 %	45	4 %	48	5 %
<b>Kokoaikaiset</b>	<b>927</b>	94 %	<b>958</b>	94 %	<b>992</b>	95 %
naiset	647	65 %	669	66 %	694	66 %
miehet	280	28 %	289	28 %	298	28 %
<b>Osa-aikaiset</b>	<b>64</b>	6 %	<b>62</b>	6 %	<b>55</b>	5 %
naiset	48	5 %	45	4 %	38	4 %
miehet	16	2 %	17	2 %	17	2 %
<b>Säännöllisenä työaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta, %</b>	<b>80,8</b>		<b>81,6</b>		<b>81,3</b>	
<b>Kokonaistyövoimakustannukset, €/vuosi (1 000 €)</b>	<b>59 118</b>		<b>59 239</b>		<b>63 699</b>	

## 1.6 Tilinpäätösanalyysi

Maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) ja maatalouden interventiorahaston (Mira) kirjanpito ja maksuliikenne hoidetaan Ruokavirastossa. Nämä budjettitalouden ulkopuoliset rahastot laativat omat tilinpäätöksensä. Ruokaviraston toimintakertomuksessa ei siten oteta kantaa ko. rahastojen toimintaan ja tehtäviin.

<sup>16</sup> Vuoden 2021 htv-määrässä on mukana myös elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston toimintaan käytetty työpanos.





Ruokavirastossa toimii eräitä itsenäisiä ja riippumattomia maa- ja metsätalousministeriön tai sen hallinnonalan lainsäädännön asettamia toimijoita. Näitä ovat elintarvikemarkkinavaltuutetun toimisto, eläinsuojeluasiamies, eläinlääkintävahinkojen arviolautakunta ja porovahinkolautakunta, joka aloitti toimintansa kesäkuussa 2021. Ruokavirasto tuottaa toimijoille hallintopalvelut ja niiden kirjanpito ja maksuliikenne hoidetaan Ruokavirastossa. Ruokaviraston toimintakertomuksessa ei analysoida näiden toimijoiden toimintaa. Käytännössä näiden hallintopalvelujen tuottaminen edellyttää virastolta huomattavaa työpanosta erityisesti sisäisten palvelujen, digitalisointipalvelujen, viestinnän ja juristipalvelujen tehtävälalueilla.

### 1.6.1 Rahoituksen rakenne

Ruokaviraston toiminnan rahoitus koostui ko. vuoden talousarviomäärärahasta, toimintamenomomentille kirjattavista tuloista sekä muille momenteille myönnettyistä kirjaus- ja käyttöoikeuksista. Lisäksi käytössä oli Ruokaviraston toimintamenomenteilta vuodelta 2020 siirtyneet siirtomäärärahat. Viraston budjetointiaste oli 68 %.

**Taulukko 17. Ruokaviraston rahoituslaskelma.**

Rahoituslähde (1000 euroa)	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Tavoite 2021	Toteuma 2021
Toiminnan kokonaisrahoitus (tulot ja menot), josta	106 704	105 649	119 055	109 596
Toimintamenomomentin rahoitus yhteensä, josta	104 589	103 596	119 005	109 566
- Nettomääräraha / nettokäyttö	70 901	74 661	85 228	81 383
- Yhteisrahoitus valtion talousarvitalouden sisältä	383	715	111	778
- Yhteisrahoitus EU:lta	61	165	49	286
- Muu yhteisrahoitus valtion talousarvion ulkopuolelta	655	54	640	209
- Maksullinen toiminta	23 451	22 502	24 396	22 790
- Muut tulot	9 138	5 499	8 581	4 120
Muu valtion TA-rahoitus (muiden mom. määrärahat)	2 115	2 053	50	30
Toimintamenomomentin rahoitus				
Nettokäyttö/ -käyttöarvio	70 901	74 661	85 228	81 383
TP/Budjetoitu/TAE3)	73 362	77 161	83 642	86 204
Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha	9 429	11 890	10 792	15 121
Seuraavalle vuodelle siirtyvä määräraha	11 890	15 121	9 206	19 942

Viraston rahoituslaskelma ei sisällä Ruokaviraston siirtomenoina, tukina tai korvauksina muilta momenteilta maksamia menoja. Menoja virastolla oli yhteensä 109,6 milj. euroa (105,6 milj. euroa) ja tuloja 28,1 milj. euroa (33,7 milj. euroa). Toimintamenomomentin nettomenot olivat siten yhteensä 81,4 milj. euroa (74,7 milj. euroa).



## 1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Virastolla oli vuonna 2021 määrärahoja viidestä pääluokasta (taulukko 18).

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan määrärahoista, yhteensä 2,458 mrd euroa, Ruokaviraston toimintamenomomentti oli 86,2 (77,1) milj. euroa, josta peruskehityksen osuus oli noin 66 (66) milj. euroa. Toimintamenoista siirtyi vuodelle 2022 yhteensä 19,9 (15,1) milj. euroa, josta sitomatonta on 10,2 (8,5) milj. euroa ja sidottua 9,7 (6,6) milj. euroa.

Sitomatonta siirtyvää erää joudutaan käyttämään viraston IT-järjestelmien jatkuvaan kehittämiseen ja ylläpitoon. Näiden menojen kasvu kehyskaudella on merkittävä, minkä vuoksi suunnitelmaa sitomattoman siirtyvän erän tasosta kehyskaudella jouduttiin arvioimaan uudelleen vuonna 2021. Sidotut siirtyvät erät koostuvat IT-hankkeita ja tietojärjestelmiä varten haetuista tuottavuusrahoista ja muista kertaaluonteisista rahoituksista toimintamenomomentilla sekä elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston ja lautakuntien määrärahoista.

Suurin osa viraston käytössä olleista määrärahoista oli siirtomenoina, tukina tai korvauksina maksettavia menoja. Siirtomenoista on kerrottu kohdassa 1.3.2. ja liitteessä 3. Talousarvion toteumalaskelmassa on esitetty toteumat momenteittain.

**Taulukko 18.** Ruokaviraston määrärahojen pääluokat.

Pääluokka	Talousarvio 2021 (ml. Ltae) €	Käyttö 2021 €
23 Valtioneuvoston kanslia	21 610	0
28 Valtiovarainministeriön hallinnonala	37 221	37 221
30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 458 466 524	1 845 251 528
32 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	4 370 427	4 370 427
33 Sosiaali- ja terveysministeriö	440 000	440 000

Ruokaviraston momenteista neljällä on ollut uusia valtuuksia vuonna 2021: maatalouden aloittamis- ja investointiavustusten momentilla, maaseutuelinkeinotoiminnan kerkotukimomentilla, ympäristökorvausten, luonnonmukaisen tuotannon, neuvonnan ja ei-tuotannollisten investointien momentilla sekä alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen suunnatulla momentilla. Ohjelmakausien siirtymävaiheen vuoksi kaikkia valtuuksia ei ole uusittu vuodelle 2022.

Ruokavirastolle on myös siirretty uutta valtuutta työ- ja elinkeinoministeriön momentilta 32.30.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesipolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha). Lisäksi aiempien vuosien valtuuksien käytöstä aiheutuneita menoja on ollut momentilla 32.50.64.



**Taulukko 19.** Tiedot valtuuksista vuonna 2021 (1 000 euroa).

Momentti-tunnus	Momentti	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Käytettävissä yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu 2022
30.10.40	Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset	93 000	4 845	97 845	78 453	19 392	19 162
30.10.41	Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki	250 000	0	250 000	111 665	138 335	0
30.10.64	EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen	139 507	39 450	178 957	115 847	63 110	45 577
30.20.43	Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit	32 000	23 128	55 128	25 847	29 281	29 281
32.30.64	EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)	100	0	100	100	0	0

### 1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

#### Toiminnan tuotot

Viraston toiminnan kokonaistuotot tilikaudella olivat 28,1 (28,2) milj. euroa, josta pääosa – 22,8 (22,6) milj. euroa – oli maksullisen toiminnan tuottoja. Suurin osa maksullisen toiminnan tuotoista kertyi maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista, yhteensä 20,0 (19,7) milj. euroa. Muut toiminnan tuotot olivat yhteensä 5,4 (5,6) milj. euroa. Tästä 2,1 (2,1) milj. euroa oli viraston muille hallinnonalan virastoille ja laitoksille, myös maa- ja metsätalousministeriölle, tekemää laskutettavaa IT-asiantuntijatyötä.

Teknisen avun rahoitusta käytettiin noin 1,9 (2,4) milj. euroa. Lisäksi noin 0,9 milj. 0,9) euron tuotot kertyivät tieteellisestä tutkimuksesta ja riskinarvioinnista sekä muusta laboratorioasiantuntijatyöstä.

Toiminnan tuottoja on esitelty aiemmin myös kappaleissa 1.4.2–4.

#### Toiminnan kulut

Toiminnan kulut olivat yhteensä 120,0 (114,3) milj. euroa, mikä oli 5,7 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Henkilöstökulut olivat 64,8 (59,4) milj. euroa eli hieman yli puolet toiminnan kuluista. Henkilöstömenot kasvoivat 5,4 milj. euroa. Kasvuun on vaikuttanut Ruokaviraston palkkausjärjestelmän käyttöönotto 1.12.2020, jonka vaikutukset ulottuvat vuodesta



2021 eteenpäin. Lisäksi virasto on panostanut IT-toimintaan tuottavuushankkeiden tueksi sekä elintarvikeketjun petosten torjuntaan ja etämyynnin valvontaan. Myös uudet ja lisääntyneet tehtävät, lainsäädäntöuudistukset ja niiden toimeenpanot ovat kasvattaneet resursseja erityisesti eläinsuojelun ja eläinten hyvinvoinnin tehtävissä. Lomapalkkavelan muutos ja lomapalkkojen henkilöstösivukuluvelan muutos oli 1,1 milj. euroa.

Palveluiden ostot muodostivat toiseksi suurimman kuluerän niiden yhteismäärän ollessa 51,1 (43,3) milj. euroa. Merkittävä osa palveluiden ostoista, 23,9 (16,7) milj. euroa, kohdistui tietojärjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon, perustietotekniikan palveluiden ostoihin sekä muuhun tietohallintoon ja IT-toimintaan. Viraston tietojärjestelmien jatkuvan kehittämisen ja ylläpidon tarpeet olivat merkittävät ja ne tulevat kasvamaan kehyskaudella.

Myös yhteistoiminnan kustannusten korvaukset ja yhteisrahoitteisten toiminnan rahoitusosuudet muodostivat suuren kuluerän 16,0 (16,0) milj. euroa: kuluerästä 2,3 (4,2) milj. euroa on vähävaraisten ruoka-avun toimeenpanon/teknisen tuen kuluja. Valtorin tuottamien palveluiden osuus oli 3,4 (3,7) milj. euroa ja Palkeiden palvelumaksujen kertymä noin 1,0 (1,0) milj. euroa.

Vuokratulot tilikaudella olivat yhteensä 6,8 (6,8) milj. euroa. Toimitilavuokrien osuus oli 6,5 (6,6) milj. euroa, jotka vähentyivät edellisen vuoden tapaan toimitilojen supistamisen takia sekä Senaatin omakustannushinnoittelun muutoksen johdosta. Ostot tilikauden aikana olivat 3,3 (3,3) milj. euroa, josta laboratoriotuotoimintaan liittyvät tavarahankinnat kattoivat lähes 2,0 (2,0) milj. euroa. Muita kuluja oli 1,9 (2,6) milj. euroa, josta matkakuluja oli yhteensä 0,30 (0,48) milj. euroa. Matkakulut alenivat edelleen koronapandemian johdosta. Erilaisia patentti-, lisenssi- ja käyttöoikeusmaksuja maksettiin 1,3 (1,3) milj. euroa.

Tilikauden poistot olivat yhteensä 5,9 (6,0) milj. euroa. Valmistus omaan käyttöön oli 13,5 (6,3) milj. euroa ja se kasvoi 7,8 milj. eurolla tietojärjestelmähankkeiden lisääntyneiden menoerien vuoksi. Aktivoinnit taseeseen kohdistuivat meneillään oleviin useisiin tietojärjestelmähankkeisiin.

Rahoitustuottoja oli yhteensä 0,2 (0,2) milj. euroa ja kuluja 0,01 (0,02) milj. euroa.

Siirtotalouden tuotot olivat yhteensä 953,0 (836,5) milj. euroa; tästä 524,0 milj. euroa on EU:n maataloustukirahastosta saatuja tuloja ja 425,0 milj. euroa EU:n maaseudun kehittämiseen ohjaamia tuloja.

Siirtotalouden kulut olivat yhteensä 2,0 (2,0) mrd. euroa. Siirtotalouden kulut sisältävät sekä kansallisia että EU-tukia ja -korvauksia. Suurimpia kokonaisuuksia siirtotalouden menojen puolella olivat luonnonhaittakorvaus 539,5 (541,5) milj. euroa, EU-tulotuki- ja -markkinatuki 514,1 (517,7) milj. euroa, kansallisesti maksettava maa- ja puutarhatalouden tuki 317,3 (316,3) milj. euroa sekä ympäristökorvausten, luonnonmukaisen tuotannon, neuvonnan ja ei-tuotannollisten investointien maksaminen 309,5 (304,4) milj. euroa. Lisäksi EU:n ja valtion rahoitusta alueelliseen ja





paikalliseen maaseudun kehittämiseen ohjattiin 110,7 (128,0) milj. euroa. Siirtotalouden momenttikohtaisia toteumia on kuvattu tarkemmin talousarvion toteumalaskelmalla ja liitteessä 3.

Suoritetut arvonlisäveromenot tilikaudella olivat yhteensä 9,8 (8,8) milj. euroa, kun taas perittyjä arvonlisäveroja oli 0,8 (0,8) milj. euroa. Suoritetut arvonlisäveromenot kasvoivat 1,0 milj. eurolla edelliseen tilikauteen verrattuna.

Ruokaviraston toisen toimintavuoden kulujäämäksi muodostui 1,2 (1,3) mrd. euroa. Muutosta oli -128,8 milj. euroa edelliseen tilikauteen verrattuna.

**Taulukko 20. Toimintamenojen tuotto- ja kululaskelma<sup>17</sup>.**

Tuotto/kulu	1 000 euroa	Toteuma 2020	Tavoite 2021	Toteuma 2021
<b>Toiminnan tuotot</b>				
Maksullisen toiminnan tuotot		22 653	23 835	22 790
Vuokrat ja käyttökorvaukset		32	50	10
Muut toiminnan tuotot		5 467	11 531	3 488
<b>Toiminnan kulut</b>				
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>				
- Ostot tilikauden aikana		3 117	2 909	3 080
- Varastojen lisäys (-)/vähennys (+)		0	0	0
Henkilöstökulut		58 906	58 200	60 659
Vuokrat		6 750	7 573	6 757
Palvelujen ostot		26 392	25 500	26 149
Muut kulut		1 844	2 520	1 610
Valmistus omaan käyttöön (-)		0	-4 500	0
Poistot		0	0	0
Sisäiset kulut		0	0	0
<b>Jäämä I</b>		<b>-74 895</b>	<b>-62 786</b>	<b>-72 900</b>
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>		<b>-25</b>		<b>-59</b>
<b>Satunnaiset tuotot ja -kulut</b>		<b>-145</b>		<b>-2</b>
<b>Jäämä II</b>		<b>-74 725</b>	<b>-62 786</b>	<b>-72 839</b>

<sup>17</sup> Sisältää momentit 30.20.01 ja 420.30.20.01 pl. Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimisto. Varaston muutokset, valmistus omaan käyttöön ja poistot ovat laskennallisia, ei kirjata toimintamenoihin.



**Taulukko 21. Tietohallinnon ja muiden perusrakenteiden kulut ja investoinnit.**

Ruokaviraston tietohallinto ja muut perusrakenteet (1 000 euroa)	Toteuma 2020	Tavoite 2021	Toteuma 2021
Tietotekniikan käyttökulut	13 763	13 429	15 117
Tietotekniikkainvestoinnit	9 166	9 254	9 072
Muut merkittävät investoinnit	453	400	239

#### 1.6.4 Tase

Taseen loppusumma oli vuoden lopussa 86,7 (82,1) milj. euroa ja kasvua edelliseen vuoteen oli 2,9 milj. euroa.

##### Vastaavaa

Käyttöomaisuuden arvo oli yhteensä 62,5 (54,7) milj. euroa, josta aineettomien hyödykkeiden osuus oli 60,3 (52,3) milj. euroa. Aineettomista hyödykkeistä 39,4 (24,8) milj. euroa muodostui itse valmistetuista tietojärjestelmistä ja 20,9 (27,4) milj. euroa keskeneräisistä itse valmistettavista tietojärjestelmistä. Aineellista käyttöomaisuutta oli yhteensä 2,2 (2,4) milj. euroa koostuen laboratoriokäytössä olevista laitteista ja kalusteista.

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden arvo oli 24,2 (27,5) milj. euroa, josta suurimman osan muodostivat lyhytaikaiset saamiset – yhteensä 24,0 (27,2) milj. euroa. Myyntisaamisten arvo oli 3,4 (3,2) milj. euroa eli 0,2 milj. euroa enemmän viime vuoteen verrattuna. Siirtosaamisten 6,6 (7,6) milj. euron arvosta suurin osa (4,6 milj. euroa) koostui teknisen avun ja vähävaraisten ruoka-avun tuloutuksen jaksottamisesta. Muut lyhytaikaiset saamiset olivat yhteensä 11,6 (13,3) milj. euroa; tästä 10,6 milj. euroa oli viraston ns. Sampo-tukisaatavia, joiden todennäköinen arvo on kuitenkin n. 5,1 milj. euroa. Ero taseen arvon ja todennäköisen arvon välillä johtuu saatavien perimisen epätodennäköisyydestä erityisesti konkurssimenettelyssä tai velkajärjestelyssä olevien saatavien osalta. Lisäksi EU-rahoitteisten saatavien osalta komissiolle tapahtuva raportointi vaikuttaa kirjanpidossa avoimena olevien saatavien määrään.

##### Vastattavaa

Oma (valtion) pääoma oli tilikauden lopussa -255,6 (-321,8) milj. euroa. Oma pääoma on virastolla negatiivinen johtuen edellisten tilikausien pääoman muutoksista ja kulujäämästä; viraston luonne erilaisten tukien, korvausten ja avustusten maksajana näkyy myös taseen painopisteissä ja oman pääoman negatiivisuutena.

Lyhytaikainen vieras pääoma oli 342,3 (403,9) milj. euroa. Pääosa tästä, 319,0 (379,8) milj. euroa, muodostuu talousarvion ulkopuolisten rahastojen, *Makeran* ja *Miran* yhdistilien saldosta. *Makeran* osuus oli 315,5 (376,6) milj. euroa ja *Miran* 3,53 (3,15) milj. euroa. Ostovelkojen arvo oli 6,4 (7,9) milj. euroa. Tästä 0,18 milj. euron osuus on maksajaviraston ostovelkoja, jotka koostuvat pankeille maksettavista korko-





tuista. Siirtovelkojen arvo oli 13,3 (11,9) milj. euroa; siirtoveloista 13,2 (11,9) milj. euroa oli lomapalkkavelan muutosta.

## 1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Arvio Ruokaviraston vuoden 2021 sisäisen valvonnan tilasta perustuu sisäisestä valvonnasta tehtyyn kartoitukseen COSO 2013 -mallin pohjalta sekä sisäisen tarkastuksen yksikön vuoden 2021 aikana tekemiin tarkastushavaintoihin. Taustatietona on käytetty myös tietoturvasertifikaatin SFS-ISO/IEC 27001:2013 ylläpitoon liittyviä auditointeja kuten myös aineistoa, jota on käytetty EU –maksajaviraston johdon vahvistuslausumaa valmisteltaessa. Sisäisen valvonnan tilasta vuoden 2021 osalta käytiin keskustelu viraston operatiivisessa johtoryhmässä 8.2.2022 ja strategisessa johtoryhmässä 14.2.2022.

Ruokavirastossa on huolehdittu talousarvioasetuksen 69 §:n mukaisesti siitä, että virastossa on talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt, jotka varmistavat Ruokaviraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä Ruokaviraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston ja laitoksen taloudesta ja toiminnasta. Ruokaviraston välitettävänä olevien varojen hoito ja muille virastoille ja laitoksille annetut tehtävät, joista Ruokavirasto vastaa, ovat toteutuneet talousarvioasetuksen mukaisesti.

Käytössä olevat menettelyt antavat kohtuullisen varmuuden sisäisen valvonnan tilasta Ruokavirastossa. Viraston sisäinen valvonta on järjestetty pääosin asianmukaisesti, mutta yksittäisiä puutteita on edelleen. Kokonaisuutena sisäinen valvonnan tila on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna. Covid19 -pandemia vaikeutti ja haastoi toimintaa, mutta siitä huolimatta perustehtävät saatiin hoidettua. Tulostavoitteet toteutuivat pääosin ja toimintaa on myös kehitetty eteenpäin.

### **Kehittämiskohteet vuodelle 2022:**

1. Virastotason riskien parempi määrittely ja seuraaminen.
2. Pitkän tähtäimen henkilöstön rakenne- ja resurssisuunnitelman ja talouden voimavarasuunnitelman laatiminen yhteensovittaen viraston tehtäviin.
3. Direktiivin (EU) 2019/1937 toteuttaminen.
4. Sisäisen valvonnan edistämisen sisällyttäminen jonkun työntekijän tehtävänkuvaan.



## 1.8 Arviointien tulokset

### **Sertifiointit ja akkreditoinnit**

#### ***Laboratorioakkreditoinnit ja -arviointit***

Ruokaviraston laboratorio sai lokakuun lopussa akkreditoinnin uudeksi nelivuotis-kaudeksi eli 1.12.2025 asti. Akkreditointi on EU-asetuksen (N:o 765/2008) ja standardin ISO 17025 mukainen. Akkreditoinnin myöntäjä on kansallinen akkreditointi-organisaatio FINAS-akkreditointipalvelu.

Arviointiryhmä totesi yhteenvetoraportissaan mm. seuraavaa:

- Henkilöstön asiantuntijuus ja osaaminen on korkeatasoista, ja henkilökunta on sitoutunut jatkuvaan toiminnan kehittämiseen.
- Tavoitteet asiakaspalvelun ja sähköisen asioinnin parantamiseksi ovat edenneet. Asiakaspalautteen keräämistä on tehostettu ottamalla käyttöön toimeksiantoihin liitetty pikapalautekysely. Itse havaitut poikkeamat ja auditointihavainnot ovat kehittäneet toimintaa esim. johdon katselmusten menettelyjä ja raportointia. Riskien ja mahdollisuuksien arviointia on syvennetty.
- Pätevyysalueeseen esitetyt laajennukset ja muutokset on validoitu/verifioitu perusteellisesti, kunhan raportointia vielä täydennetään.
- Laadunvarmistusmenettelyt ovat kattavat ja systemaattiset. Vertailumittauksissa laboratorio on menestynyt erinomaisesti.
- Laitteiden huolto- ja ylläpitomenettelyt ovat pääosin riittävät, uusien laitteiden käyttöönottomennettelyissä on vielä terävöitettävää. Kalibroinnit on tehty jäljitettävästi.
- Mukautuvaa pätevyysaluetta on hyödynnetty aktiivisesti, mutta mukautuvaan pätevyysalueeseen tehtyjen muutosten jäljitettävyyttä ja dokumentointia on edelleen tehostettava.

#### ***ISTA-akkreditointi***

Kansainvälinen siementarkastuslaitosten yhdistys ISTA auditoi syksyllä 2021 siemenen laboratoriotoiminnot ja näytteenoton. Auditoinnin perusteella akkreditointia jatketaan.

#### ***ISO/IEC 27001 -sertifikaatti***

Ruokaviraston tietoturvan hallintajärjestelmä on arvioitu 29.11.-2.12.2021 ja todettu vaatimustenmukaiseksi ilman poikkeamia.

#### ***Green Office sertifikaatti***

Osana toimipaikkojen ja työyhteisöjen jatkuvaan ekotehokkuuden parantamiseen ja *Green Office* -sertifikaatin myöntämiseen liittyvään toimipaikan ympäristöjärjestelmän arviointiin WWF toteutti viraston ympäristöjärjestelmän tarkastuksen Viikin





toimipisteessä 14.10. Tarkastuksen perusteella Ruokaviraston Helsingin toimisto täytti Green Office -kriteerit ja sille myönnettiin Green Office -sertifikaatti. Seinäjoen toimipaikan tarkastus siirtyi vuodelle 2022.

Ruokaviraston Green Office -toiminnan on mm. Senaatin sekä eräiden muiden viraston yhteistyökumppanivirastojen taholta todettu olevan monelta osin edistysellistä toimintaa valtionhallinnossa. Toiminta edistää olennaisesti viraston jalanjäljen vähentämistä viraston sisäisessä toiminnassa ja samalla se vahvistaa viraston henkilöstön asennetta toiminnan yhteiskuntavastuullisuuden sekä kestäväen kehityksen edistämiseen.

### ***Todentamisviranomaisen maksajavirastotarkastus***

Maksajavirasto on pääosin toimeenpannut todentamisviranomaisen esittämien havaintojen johdosta esittämät suositukset. Maksajaviraston ja Ahvenanmaan kuntien (Jomala, Finström, Hammarland) väliset maksajavirastosopimukset astuivat voimaan toukokuussa 2021. Lisäksi todentamisviranomaisen mukaan komission AGRI-pääosaston sääntöjen mukaisuustarkastuksiin liitettyssä vuotuisessa toimintakertomuksessa tarkoitetun toimintasuunnitelman täytäntöönpano eteni olennaisilta osin hyvin (komissiolta viimeisin täydennyspyyntö joulukuussa 2021, maksajavirasto on toimittanut viimeisen päivityksen komission AGRI-pääosastolle tammikuussa 2022). Todentamisviranomaisen varainhoitovuotta 2021 koskevan raportin tulosten mukaan maksajaviraston sisäisen valvonnan järjestelmä toimii hyvin. Todentamisviranomaisen ei kirjannut kertomukseensa keskeisiä tai melko tärkeitä havaintoja. Todentamisviranomaisen kertomuksen mukaan valvontatoimet kohdistuvat asianmukaisesti kaikkiin riskeihin ja valvonta toimii todennäköisesti tehokkaasti molempien rahastojen eli sekä maataloustuki- että maaseuturahaston osalta.

### **EU-toimielinten tarkastukset**

***Euroopan komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto AGRI sekä Euroopan tilintarkastustuomioistuim*** tekevät tarkastuksia Ruokaviraston toimeenpanovastuulla oleviin ohjelmiin ja tukijärjestelmiin. Euroopan komissio voi tarkastusten perusteella sulkea maataloustuki- tai maaseuturahastosta rahoitettuja menoja unionin rahoituksen ulkopuolelle asetuksen (EU) N:o 1306/2013 52 artiklan mukaisesti.

Komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto teki virastoon etätarkastuksen 25.5–4.6.2021. Tarkastus kohdistui maaseuturahaston IACS-tukien toimeenpanoon. Maksajaviraston lisäksi tarkastus koski todentamisviranomaisen työtä. Tarkastushavainnot saatiin lokakuussa ja tarkastushavaintoihin toimitettiin vastine marraskuussa. Komission vuoden 2019 tarkastuksesta käytiin keväällä 2021 komission kanssa kahdenväliset neuvottelut koskien tukioikeuksia ja pinta-alaperusteisia tukia. Kahdenvälisen kokouksen pöytäkirjaan laadittiin vastine ja tarvittavat raportit, jotka toimitettiin komissioon heinäkuussa. Komission vuoden 2020 tuotantositonnaisia eläinpalkkioita ja täydentäviä ehtoja koskevasta tarkastuksesta käytiin myös kahdenväliset neuvottelut keväällä 2021. Kahdenvälisen kokouksen pöytä-



kirjan saavuttua laadittiin vastine laskelmiseen, joka toimitettiin komissioon heinäkuussa. Kaikki edellä mainitut komission tarkastukset ovat edelleen kesken.

Viraston markkinaosastolle tehtiin lokakuussa komission tarkastus, joka kohdistui hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden tukeen. Komissio kiinnitti huomiota mahdollisiin puutteisiin kohtuullisten kustannusten arvioinnissa hankintojen yhteydessä sekä henkilöstökulujen huomioimiseen keskimääräisenä kustannuksena.

**Euroopan komission terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosasto SANTE** teki Suomeen kaksi auditointia liittyen sivutuotteisiin sekä maitoon ja maitotuotteisiin. Sivutuotteisiin liittyen ei tullut suosituksia. Maitoon ja maitotuotteisiin liittyvään auditointiin suosituksia tuli seitsemän. Aikaisempien vuosien auditoinneista on avoinna kahdeksan suositusta.

## 1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

### 1.9.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat tiedot

Virheitä tai väärinkäytöksiä koskien Ruokavirastolla ei ole raportoitavaa vuodelta 2021.

### 1.9.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

#### Sääntöjenvastaisuusraportointi

Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF) raportoitiin komission asetuksen (EY) N:o 1848/2006 ja komission asetuksen (EU) N:o 1971/2015 mukaisia sääntöjenvastaisuustapauksia seuraavasti: komission asetuksen 1848/2006 ja 1971/2015 mukaisia 10 000 euroa tai sitä suurempia (yhteisön rahoitusosuudet) uusia 3 artiklan mukaisia sääntöjenvastaisuustapauksia raportoitiin yhteensä 19 kappaletta (tapaukset, joiden rekisteröintipäivämäärä on ollut järjestelmän mukaan v. 2021). Tapaukset liittyivät yritys- ja hanketukiin sekä viljelijätukiin. Artiklan 3 sääntöjenvastaisuustapauksissa sääntöjenvastaisten menojen kokonaismäärä julkisen osuuden osalta oli 1 144 993,19 euroa. Tästä EU:n tukiosuus oli yhteensä 562 122,67 euroa.

#### EU:n yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmän toimeenpano

EU:n yhteisen kalastuspolitiikan valvonta- ja seuraamussäännökset koskevat merialueilla tapahtuvaa kaupallista kalastusta, kaupallisen kalastuksen saaliita ja niistä peräisin olevia kalatuotteita. Jäsenvaltiot huolehtivat EU:n yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanosta. Lailla yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta (1188/2014) Ruokaviraston tehtäväksi on säädetty hallinnollisten sanktioiden määrääminen yhteisen kalastuspolitiikan vastaisista teoista. Sanktiot määrätään Varsinais-Suomen ELY-keskuksen, kunnan valvontaviranomaisten ja Rajavartioiden





laitoksen esityksestä. Ruokavirasto määrää hallinnolliset sanktiot myös Ahvenanmaan maakunnan puolesta.

Hallinnollisia sanktioita ovat rikkomus- ja seuraamusmaksut sekä muut oheisseuraamukset kuten aluksen päällikölle ja lisenssinhaltijalle annettavat pisteet. Ruokavirasto siirtää määräämänsä sanktiomaksut Oikeusrekisterikeskuksen perittäväksi. Lisäksi Ruokavirasto ylläpitää rikkomusrekisteriä annetuista sanktioista ja muista laissa tarkemmin säädetyistä seikoista.

Ruokavirastossa aloitettiin vuonna 2021 kalastus- ja vesiviljelytuotteiden erien tietojen ja jäljitettävyyttä koskevan päätösprosessin valmistelu. Lisäksi aloitettiin päätösten tiedoksiantomenettely yleistiedoksiantona tapauksissa, joissa vastaanottajaa ei ole tavoitettu.

Ruokaviraston määräämät rikkomusmaksut vaihtelivat 100 ja 400 euron välillä riippuen tekojen laadusta ja lukumäärästä. Rikkomusmaksuja määrättiin sekä kalastusalusten päälliköille että kalasaaliiden ensiostajille. Rikkomusmaksuja määrättiin yhteensä noin 70 teosta.

Ruokavirastossa aloitettiin yhden vakavan rikkomuksen käsittely vuonna 2021. Ahvenanmaan maakunnan hallitus ei ole tehnyt Ruokavirastolle esityksiä sanktiomaksujen määräämiseksi.

Ruokavirasto osallistui yhteisen kalastuspolitiikan valvonnan ohjausryhmän kokouksiin sekä yhteisen kalastuspolitiikan seurannan ja valvonnan Seuraamus-tietojärjestelmän kehittämiseen.

## Maatalous

### Pinta-ala- ja eläintuet

Vuonna 2021 pinta-ala ja eläintukien takaisinperintäpäätöksiä sekä summakarenssi- ja keltaisen kortin seuraamuksia (ks. taulukko 22) oli yhteensä 4,69 milj. euroa, josta EU-osuus oli 1,64 milj. euroa. YT-alueet ja ELY-keskukset tekivät takaisinperintäpäätöksiä yhteensä 2 361 kpl, josta summakarenssi- ja keltaisten korttien 60 kpl. Summakarenssia oli yhteensä 0,23 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli 0,17 milj. euroa. Keltainen kortti-seuraamuksia oli yhteensä 0,13 milj. euroa, josta EU:n rahoitus oli noin 0,76 milj. euroa.

**Taulukko 22.** Pinta-ala ja eläintukien takaisinperinnät v. 2021.

Kaikki päätökset (sis. summakarenssi ja keltaisen kortti -tapaukset)	Euro, yhteensä	Euro, EU-osuus
Perittäväksi määrätty ajalla 1.1 - 31.12.2021	4 687 500,86	1 644 944,88
joista peritty ajalla 1.1 -31.12.2021	3 632 502,53	1 290 668,32
Perimättä 31.12.2021	1 054 998,33	354 276,56



Perityksi saatiin 31.12.2021 mennessä 77,5 % ao. vuonna perintään tulleista pinta-ala- ja eläintukien takaisinperinnöistä ja hallinnollisista seuraamuksista. Vuoden lopussa oli siten perimättä samana vuonna perittäväksi tulleista saatavista yhteensä 1,05 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli 0,35 milj. euroa. Saatavien perintä jatkuu edelleen vuonna 2022.

Pinta-ala- ja eläintukien takaisinperinnät johtuvat yleisimmin maatalojen valvonnoissa havaituista virheistä ja puutteista.

#### **Ei-tuotannolliset investoinnit**

Ei-tuotannollisissa investoinneissa määrättiin takaisinperittäväksi yhdeltä tuensaa-jalta yhteensä 8 500 euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli 3 600 euroa. Tuensaaajalta perittiin korkoja yhteensä 400 euroa. Saatavaa oli avoinna 31.12.2021 yhteensä 100 euroa.

#### **Maaseudun kehittäminen (hanke- ja yritystuet)**

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmien 2014–2020 ja 2007–2013 hanke- ja yritystuissa ELY-keskukset tekivät takaisinperintäpäätöksiä vuonna 2021 yhteensä 40 kappaletta (taulukko 23). Vuoden 2021 takaisinperintäpäätösten lukumäärä oli hieman pienempi kuin edellisvuonna, jolloin takaisinperintäpäätöksiä tehtiin 63 kpl. Ohjelmakauden 2014–2020 takaisinperintäpäätöksiä tehtiin 35 kpl ja ohjelmakauden 2007–2013 viisi kpl.

Takaisinperintäpäätöksillä määrättiin maksettavaksi takaisin tukea yhteensä 1,05 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus on yhteensä noin 0,44 milj. euroa. Niistä perittiin takaisin vuonna 2021 noin 39 % eli yhteensä 0,41 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus on 0,20 milj. euroa. Lisäksi tuensaaajilta perittiin korkoja yhteensä 700 euroa. Perintää on hidastanut muutamassa tapauksessa valitusmenettely. Saatavien perintä jatkuu edelleen vuonna 2022.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmien 2014–2020 ja 2007–2013 hanke- ja yritystuissa takaisinperinnän yleisimpiä syitä oli se, että tuetusta investointikohteesta on luovuttu joko myymällä tai vuokraamalla tai tuettu toiminta on lopetettu myymällä yrityksen koko osakekanta tai liiketoiminta tukisääntösten vastaisesti ennen sitoumuskauden päättymistä. Lisäksi havaittiin tapauksia, joissa investointi on toteutunut aiottua selvästi pienempänä tai sitä ei ollut saatettu loppuun asetetussa määräajassa.





**Taulukko 23.** EU-osarahoitteisten ja kansallisten maaseudun hanke- ja yritystukien takaisinperintäpäätökset vuonna 2021.

	Ohjelmakausi 2014–2020	Ohjelmakausi 2007–2013	
	MSR	MSR	
	Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelma pääoma	Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelma pääoma	Yhteensä pääoma
Takaisinperintäpäätökset 1.1.-31.12.2021 kpl	35	5	40
Perittäväksi määrätty EU-osuutta, euroa	419 543,34	15 939,94	435 483,28
Perittäväksi määrätty valtion osuutta, euroa	597 114,24	19 092,41	616 206,65
Perittäväksi määrätty yhteensä, euroa	1 016 657,58	35 032,35	1 051 689,93
Perityksi saatu EU-osuutta, euroa	194 114,86	10 403,08	204 517,94
Perityksi saatu valtion osuutta, euroa	221 621,79	12 521,29	234 143,08
Perityksi saatu yhteensä, euroa	385 736,65	22 924,37	408 661,02
Perimättä EU-osuutta, euroa	225 428,48	5 536,86	230 965,34
Perimättä valtion osuutta, euroa	375 492,45	6 571,12	382 063,57
Perimättä yhteensä, euroa	630 920,93	12 107,98	643 028,91

### Koronapandemiaan liittyvät väliaikaiset tuet

Maaseudun yritysten väliaikaisiin koronaviruspandemiasta johtuviin talousvaikeuksiin liittyvään tukeen tehtiin yksi takaisinperintäpäätös yhteensä 10 000 euroa. Saatava perittiin loppuun vuoden 2021 aikana.

Alkutuotannon väliaikaisiin koronaviruspandemiasta johtuviin talousvaikeuksiin liittyvään tukeen tehtiin myös yksi takaisinperintäpäätös yhteensä 245 euroa. Saatava perittiin loppuun vuoden 2021 aikana.

### Maatalouden rakennetuet

Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelmassa 2014–2020 ELY-keskus määräsi takaisinperittäväksi neljältätoista tuen saajalta rakennetukea yhteensä 0,30 milj. euroa, josta EU:n rahoitusosuus oli 0,12 milj. euroa. Tuensaajilta perittiin korkoja yhteensä 200 euroa. Saatavia oli edelleen avoinna 31.12.2021, yhteensä 0,20 milj. euroa. Perintää on hidastanut muutamassa tapauksessa valitusmenettely. Saatavien perintä jatkuu edelleen vuonna 2022.

Takaisinperintöjen syinä oli mm. nuorten viljelijöiden aloitustukea koskevien ehtojen vastainen toiminta koskien vaadittavan koulutuksen suorittamista tai tuotanto oli lopetettu ehtojen vastaisesti. Lisäksi investoinneissa asetettuja määräaikoja ei ollut noudatettu, esimerkiksi investointia ei ollut saatettu loppuun tai rakennusvalvonnan loppukatselmus oli tekemättä.

Rikostuomioon johtaneita väärinkäytöksiä ei ollut yllä mainittuihin tukiin liittyen.

**Metsätalouden tukien takaisinperinnät****Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) ja (34/2015) mukaiset takaisinperinnät**

Ruokavirasto teki 66 Kemera-tuen takaisinperintäpäätöstä ja antoi yhden asiakirjojen laatimiskiellon asiamiehelle (taulukko 24). Ruokavirasto antoi yhden määräaikaisten kiellon saattaa markkinoille puutavaraa (laki puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta 893/2013).

**Taulukko 24.** Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaiset takaisinperinnät vuonna 2021.

<b>Kaikki kansallisia</b>	<b>KEMERA-tuki takaisinperinnät</b>
Takaisinperintäpäätökset 2021, kpl	66
Perittäväksi määrätty pääoma, euroa	60 649,32
Perittäväksi määrätty korkoja, euroa	7 312,63
Peritty pääomia, euroa	53 990,29
Peritty korkoja, euroa	6 220,41
<b>Peritty yhteensä, euroa</b>	<b>60 210,70</b>
<b>Perimättä yhteensä, euroa</b>	<b>7 751,25</b>



## 2 Talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaoittelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2021	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
<b>11. Verot ja veronluonteiset tulot</b>	<b>861 759,67</b>	<b>830 974</b>	<b>830 973,80</b>	<b>0,00</b>	<b>100</b>
11.04.01. Arvonlisävero	861 759,67	830 974	830 973,80	0,00	100
<b>12. Sekalaiset tulot</b>	<b>842 220 096,09</b>	<b>966 035 120</b>	<b>958 113 866,55</b>	<b>-7 921 253,30</b>	<b>99</b>
12.30.01. EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot	530 147 921,20	536 970 000	524 026 832,34	-12 943 167,66	98
12.30.02. Maaseudun kehittämiseen saatavat tulot EU:lta	302 164 775,29	420 000 000	425 021 914,36	5 021 914,36	101
12.30.99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	3 561 290,92	3 472 684	3 472 683,97	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	6 114 801,59	5 355 432	5 355 432,18	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	231 307,09	237 004	237 003,70	0,00	100
<b>13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset</b>	<b>5 109,00</b>	<b>3 424</b>	<b>3 423,57</b>	<b>0,00</b>	<b>100</b>
13.01.05. Korot muista lainoista	5 109,00	3 424	3 423,57	0,00	100
<b>15. Lainat</b>	<b>73 934,44</b>	<b>44 496</b>	<b>44 496,07</b>	<b>0,00</b>	<b>100</b>
15.01.04. Muiden lainojen lyhennykset	73 934,44	44 496	44 496,07	0,00	100
<b>Tuloarviot yhteensä</b>	<b>843 160 899,20</b>	<b>966 914 013</b>	<b>958 992 759,99</b>	<b>-7 921 253,30</b>	<b>99</b>

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytetty vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Käytetty vuonna 2021 seuraavalle vuodelle	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvoston kanslia		21 610		21 610,12	21 610,12	0,00	0,00	21 610,12	0,00	21 610,12
23.01.03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausten (S2)		21 610		21 610,12	21 610,12	0,00		21 610,12		21 610,12
23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausten		21 610		21 610,12	21 610,12	0,00		21 610,12		21 610,12
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	27 850,40	37 221	37 221,49		37 221,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (A)	5 390,40	7 389	7 389,49		7 389,49	0,00				
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (A)	22 460,00	29 832	29 832,00		29 832,00	0,00				
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 128 104 720,55	2 458 466 525	1 845 251 528,31	608 073 482,01	2 453 325 010,32	5 141 514,37	298 861 145,39	2 205 220 010,52	1 576 168 825,16	623 695 753,18
30.01.29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (A)	8 903 177,14	9 897 660	9 897 659,56		9 897 659,56	0,00				
30.10.40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (S3)	84 826 000,00	67 500 000	6 579 246,12	60 920 753,88	67 500 000,00	0,00	50 216 866,17	117 716 866,17	56 796 112,29	60 920 753,88
30.10.40.1. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (kausi 2014-2020 ja siirtymäkausi 2021-2022)	84 826 000,00	61 250 000	5 964 868,20	55 285 131,80	61 250 000,00	0,00	50 216 866,17	111 466 866,17	56 181 734,37	55 285 131,80
30.10.40.3. Maaseuturahaston elpymisväline		6 250 000	6 14 377,92	5 635 622,08	6 250 000,00	0,00		6 250 000,00	6 14 377,92	5 635 622,08
30.10.41. Maaseutuelinkeinoitoiminnan korkotuki (A)	12 705 663,07	15 000 000	13 158 342,15		13 158 342,15	1 841 657,85				
30.10.42. Luopumistuet ja -eläkkeet (S2)	45 300 000,00	31 300 000	24 622 132,37	6 677 867,63	31 300 000,00	0,00	11 017 407,85	42 317 407,85	35 639 540,22	6 677 867,63
30.10.43. Eläinten hyvinvointikorvaukset (S3)	62 767 000,00	65 000 000	49 292 247,65	15 707 752,35	65 000 000,00	0,00	19 035 309,64	84 035 309,64	68 127 557,29	15 907 752,35



	30.10.43.1. Eläinten hyvinvointikorvaukset (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022)	62 567 000,00	64 700 000	49 292 247,65	15 407 752,35	64 700 000,00	0,00	18 826 183,08	83 526 183,08	68 118 430,73	15 407 752,35
	30.10.43.2. Ohjelman korjaukset ja maksut	150 000,00	300 000	0,00	300 000,00	300 000,00	0,00	159 126,56	459 126,56	9 126,56	450 000,00
	30.10.43.3. Eläinten hyvinvointia edistävät tuet (kausi 2007–2013)	50 000,00						50 000,00	50 000,00		50 000,00
30.10.44.	Maatalouden ja maaseudun yritys toiminnan toimintaedellytysten turvaaminen (S3)	60 000 000,00						32 747 646,63	32 747 646,63	22 813 913,73	9 933 732,90
30.10.63.	Maaseudun kehittäminen (S3)		1 930 000	0,00	1 930 000,00	1 930 000,00	0,00	107,00	1 930 107,00	0,00	1 930 000,00
	30.10.63.5. Kyläkaupat monipalvelukeskuksina -kokeiluhankkeet (KPY)							107,00	107,00	0,00	0,00
	30.10.63.7. Kyläkaupat monipalvelukeskuksina -hankkeet		1 930 000	0,00	1 930 000,00	1 930 000,00	0,00		1 930 000,00	0,00	1 930 000,00
30.10.64.	EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (S3)	136 063 276,43	293 586 000	121 662 603,03	171 923 396,97	293 586 000,00	0,00		293 586 000,00	121 662 603,03	171 923 396,97
	30.10.64.1. Yritys- ja hanketuet (EU) (KPY)	59 099 240,55									
	30.10.64.2. Yritys- ja hanketuet (valtio) (KPY)	68 897 644,54									
	30.10.64.3. Tekninen apu (EU) (KPY)	3 001 396,71									
	30.10.64.4. Tekninen apu (valtio) (KPY)	4 144 786,33									
	30.10.64.5. Ohjelmien korjaukset ja lisämaksut (valtio) (KPY)	920 208,30	500 000	492 410,76	7 589,24	500 000,00	0,00		500 000,00	492 410,76	7 589,24
	30.10.64.6. Yritys- ja hanketuet (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022) (KPY)		270 486 000	110 696 263,31	159 789 736,69	270 486 000,00	0,00		270 486 000,00	110 696 263,31	159 789 736,69

30.10.64.7. Tekninen apu (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022) (KPY)		10 200 000	10 134 214,96	65 785,04	10 200 000,00	0,00		10 200 000,00	10 134 214,96	65 785,04
30.10.64.8. Maaseuturahaston elpymisväline (KPY)		12 400 000	339 714,00	12 060 286,00	12 400 000,00	0,00		12 400 000,00	339 714,00	12 060 286,00
30.20.01. Ruokaviraston toimintamenot (netto) (S2)	77 161 000,00	86 204 000	66 261 816,67	19 942 183,33	86 204 000,00	0,00	15 121 223,26	101 325 223,26	81 383 039,93	19 942 183,33
30.20.01.1. Toimintamenot (KPY)	75 661 000,00	84 704 000	65 568 657,50	19 115 342,50	84 704 000,00	0,00	14 219 746,39	98 923 746,39	79 808 403,89	19 115 342,50
30.20.01.3. Maksullisen eläintuotintuotuksen hintatuki (EK)(enintään)	1 000 000,00	1 000 000	529 568,13	470 431,87	1 000 000,00	0,00	401 476,87	1 401 476,87	931 045,00	470 431,87
30.20.01.4. Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimisto (EK) (enintään)	500 000,00	500 000	143 591,04	356 408,96	500 000,00	0,00	500 000,00	1 000 000,00	643 591,04	356 408,96
30.20.20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhojien torjunta (A)	442 585,17	4 310 000	3 791 689,14		3 791 689,14	518 310,86				
30.20.20.2. Eläintuotintuotannon ja eläinsuojelun menot	411 149,15	4 285 000	3 769 900,01		3 769 900,01	515 099,99				
30.20.20.3. Kasvintuhojien torjunta	31 436,02	25 000	21 789,13		21 789,13	3 210,87				
30.20.40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (S2)	323 000 000,00	332 000 000	253 913 406,05	78 086 593,95	332 000 000,00	0,00	67 429 512,45	399 429 512,45	317 342 918,50	78 086 593,95
30.20.40.1. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki	319 000 000,00	328 000 000	253 913 406,05	74 086 593,95	328 000 000,00	0,00	63 429 512,45	391 429 512,45	317 342 918,50	74 086 593,95
30.20.40.2. Tukien ja tukitojen muutostarpeisiin (EK) (varattu)	4 000 000,00	4 000 000	0,00	4 000 000,00	4 000 000,00	0,00	4 000 000,00	8 000 000,00	0,00	4 000 000,00
30.20.41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (A)	517 663 896,16	516 900 000	514 118 454,34		514 118 454,34	2 781 545,66				
30.20.43. Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (S3)	246 200 000,00	387 190 000	280 490 435,57	106 699 564,43	387 190 000,00	0,00	29 171 882,46	416 361 882,46	309 480 805,65	106 881 076,81
30.20.43.2. Maatalouden ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022)	246 000 000,00	313 500 000	230 741 446,99	82 758 553,01	313 500 000,00	0,00	28 893 354,91	342 393 354,91	259 634 801,90	82 758 553,01

30.20.43.3. Maatalouden ympäristötuki ja ei-tuotannollisten investointien tuki (kausi 2007–2013)	50 000,00								50 000,00	50 000,00		50 000,00	
30.20.43.7. Ohjelman korjaukset ja lisämaksut	150 000,00	690 000			690 000,00				228 527,55	918 527,55	0,00	97 015,17	821 512,38
30.20.43.8. Maaseuturahaston elpymisväline		73 000 000			73 000 000,00				0,00	73 000 000,00	0,00	49 748 988,58	23 251 011,42
30.20.44. Luonnonhaittakorvaukset (S3)	531 788 000,00	617 764 000			617 764 000,00				0,00	677 350 893,53	0,00	539 466 041,46	137 884 852,07
30.20.44.1. Luonnonhaittakorvaus (kausi 2007–2013)	50 000,00									50 000,00			50 000,00
30.20.44.2. Luonnonhaittakorvaus (kausi 2014–2020 ja siirtymäkausi 2021–2022)	531 588 000,00	617 464 000			617 464 000,00				0,00	676 809 319,33	0,00	539 404 950,52	137 404 368,81
30.20.44.3. Ohjelman korjaukset ja lisämaksut	150 000,00	300 000	0,00		300 000,00				0,00	491 574,20	0,00	61 090,94	430 483,26
30.20.46. EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen (S3)	10 910 000,00	10 910 000			10 910 000,00				0,00	23 306 896,39	0,00	8 716 834,77	13 260 450,57
30.20.46.1. Mehilästuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistäminen (EU-osarahoitteinen)	280 000,00	280 000	84 862,44		280 000,00				0,00	476 403,54	0,00	281 265,98	195 137,56
30.20.46.3. Koulujakelujärjestelmä	5 430 000,00	5 430 000	71 815,23		5 430 000,00				0,00	12 539 903,69	0,00	4 270 176,29	8 269 727,40
30.20.46.4. Menekinedistämisen sisämarkkinoilla ja yhteisön ulkopuolella	2 200 000,00	2 200 000	0,00		2 200 000,00				0,00	6 600 000,00	0,00	870 388,95	4 400 000,00
30.20.46.6. Tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmat	3 000 000,00	3 000 000	2 604 414,39		3 000 000,00				0,00	3 690 589,16	0,00	3 295 003,55	395 585,61
30.20.47. Ruokaketjun kehittäminen (S3)										930 000,00		916 285,87	0,00
30.20.47.1. Ruokaketjun kehittämisshankkeet										930 000,00		916 285,87	0,00
30.20.62. Eräät valtionavut (S2)	4 780 000,00	5 080 000	4 882 561,30		5 080 000,00				0,00	5 278 114,26	0,00	5 080 675,56	197 438,70
30.20.62.1. Tiloilta kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen	4 780 000,00	5 080 000	4 882 561,30		5 080 000,00				0,00	5 278 114,26	0,00	5 080 675,56	197 438,70
30.40.22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (S3)		170 000	35 345,98		170 000,00				0,00	185 000,00	0,00	35 345,98	149 654,02



	30.40.22.7. Luonnon moni- muotoisuutta vahvistavat toimet		170 000	35 345,98	134 654,02	170 000,00	0,00	15 000,00	185 000,00	35 345,98	149 654,02
30.40.31.	Vesi- ja kalataloushankkei- den tukeminen (S3)	60 000,00						57 442,92	57 442,92	57 442,92	0,00
30.40.40.	Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (A)	5 800,00	6 000 000	6 000 000,00		6 000 000,00	0,00				
	30.40.40.2. Porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaaminen (EK) (enin- tään)		6 000 000	6 000 000,00		6 000 000,00	0,00				
30.40.41.	Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (S3)	338 823,20						574 842,83	574 842,83	574 842,83	0,00
30.40.42.	Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (S2)	5 189 499,38	7 724 865	7 724 865,13		7 724 865,13	0,00	350 000,00	8 074 865,13	8 074 865,13	0,00
30.40.51.	Kalatalouden edistäminen (S3)							12 000,00	12 000,00	12 000,00	0,00
	30.40.51.2. Muu kalatalou- den edistäminen							12 000,00	12 000,00	12 000,00	0,00
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallin- nonala		4 659 469,58	4 370 427	4 370 426,95		4 370 426,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.30.64.	EU:n ja valtion rahoitus- osuus EU:n alue- ja raken- nepoliittikan ja muihin ko- heesiopoliittikan ohjelmiin (A)	4 659 469,58	4 370 427	4 370 426,95		4 370 426,95	0,00				
	32.30.64.10. Vähäraisten apu (KPY)	4 659 469,58	4 370 427	4 370 426,95		4 370 426,95	0,00				
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallin- nonala			440 000	0,00	440 000,00	440 000,00	0,00	0,00	440 000,00	0,00	440 000,00
33.60.39.	Palvelurakenteen kehittämi- nen (S3)		440 000	0,00	440 000,00	440 000,00	0,00		440 000,00	0,00	440 000,00
	33.60.39.07. Ikäohjelma		440 000	0,00	440 000,00	440 000,00	0,00		440 000,00	0,00	440 000,00
35. Ympäristöministeriön hallinnonala		171,00						0,00	0,00	0,00	0,00
35.01.29.	Ympäristöministeriön hallin- nonalan arvontuloverome- not (A)	171,00									
<b>Määrärahatilit yhteensä</b>		<b>2 132 792 211,53</b>	<b>2 463 335 783</b>	<b>1 849 659 176,75</b>	<b>608 535 092,13</b>	<b>2 458 194 268,88</b>	<b>5 141 514,37</b>	<b>298 861 145,39</b>	<b>2 205 681 620,64</b>	<b>1 576 168 825,16</b>	<b>624 157 363,30</b>

## Ruokaviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) <sup>1)</sup>	Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)												
	Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy <sup>2)</sup>	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö <sup>3)</sup>	Vuoden 2021 valtuudet				Uusittu v.2022 TA:ssa	Talousarviomenot 2021	Määräraha-tarve 2022	Määräraha-tarve 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
			Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty							
30.10.40 Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3v)							56 796	52 900	28 500	9 280	3 500	94 180	
Aikaisempien vuosien valtuudet	422 447						38 170	23 000	9 000	5 000	2 000	39 000	
Vuonna 2021 käytävissä olleet valtuudet		93 000	4 845	97 845	78 453	19 392	18 626	29 900	19 500	4 280	1 500	55 180	
30.10.41 Maaseutuelinkeinoitoiminnan korkotuki (arvionmääräraha)							13 158	13 000	13 000	12 700	120 000	158 700	
Aikaisempien vuosien valtuudet	3 101 930						12 814	12 171	11 767	11 300	108 100	143 338	
Vuonna n. käytävissä olleet valtuudet		250 000	0	250 000	111 665	138 335	344	829	1 233	1 400	11 900	15 362	
30.10.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (arvionmääräraha)							121 169	146 000	80 000	60 357	5 489	291 846	
Aikaisempien vuosien valtuudet	908 831						107 323	80 000	61 000	45 357	3 489	189 846	
Vuonna 2021 käytävissä olleet valtuudet		139 507	39 450	178 957	115 847	63 110	13 846	66 000	19 000	15 000	2 000	102 000	
30.20.43 Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)							291 438	87 040	15 878	313	0	103 231	
Aikaisempien vuosien valtuudet	976 317						291 438	68 548	8 836	0	0	77 384	
Vuonna 2021 käytävissä olleet valtuudet		32 000	23 128	55 128	25 847	29 281	0	18 492	7 042	313	0	25 847	
32.30.64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesipolitiikan ohjelmiin (arvionmääräraha)							0	54	46	0	0	100	
Aikaisempien vuosien valtuudet	0						0	0	0	0	0	0	
Vuonna 2021 käytävissä olleet valtuudet		100	0	100	100	0	0	54	46	0	0	100	
32.50.64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesipolitiikan ohjelmiin (arvionmääräraha)							4 370	2 068	156	158	0	2 382	





## 3 Ruokaviraston tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelma	1.1.2021-31.12.2021		1.1.2020-31.12.2020	
<b>TOIMINNAN TUOTOT</b>				
Maksullisen toiminnan tuotot	-22 790 390,28		-22 652 909,97	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	-11 552,46		-36 704,87	
Muut toiminnan tuotot	-5 358 569,07	28 160 511,81	-5 555 983,66	28 245 598,50
<b>TOIMINNAN KULUT</b>				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	3 307 498,20		3 288 904,15	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 579,51		1 376,70	
Henkilöstökulut	64 801 581,59		59 394 852,00	
Vuokrat	6 778 559,96		6 750 997,63	
Palvelujen ostot	51 118 593,69		43 346 699,98	
Muut kulut	1 685 112,53		1 857 084,84	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-13 536 041,18		-6 355 677,58	
Poistot	5 897 527,82	-120 050 253,10	6 038 104,18	-114 322 341,90
<b>JÄÄMÄ I</b>		-91 889 741,29		-86 076 743,40
<b>RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT</b>				
Rahoitustuotot	-143 616,10		-156 141,12	
Rahoituskulut	6 877,46	136 738,64	19 894,74	136 246,38
<b>SÄTUNNAISET TUOTOT JA KULUT</b>				
Satunnaiset tuotot	-3 495,11		0,00	
Satunnaiset kulut	0,00	3 495,11	161 381,26	-161 381,26
<b>JÄÄMÄ II</b>		-91 749 507,54		-86 101 878,28
<b>SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT</b>				
Tuotot				
Siirtotal. tuotot EU:n toimielimiltä ja muilta elimiltä	953 001 560,66	953 001 560,66	836 534 492,34	836 534 492,34
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle	16 541 414,07		19 986 788,20	
Siirtotalouden kulut sosiaaliturvarahastoille	35 639 540,22		42 939 837,19	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	1 914 797 585,96		1 918 134 158,56	
Siirtotal.kulut voittoa tavoittelemattomille	45 663 506,09		49 379 371,72	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	3 819 764,44		4 078 694,41	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	3 314 070,53	-2 019 775 881,31	4 269 247,87	-2 038 788 097,95
<b>JÄÄMÄ III</b>		-1 158 523 828,19		-1 288 355 483,89
<b>TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA</b>				
Muut pakolliset maksut	0,00		0,00	
Perityt arvonlisäverot	-830 973,80		-861 759,67	
Suoritettavat arvonlisäverot	9 806 219,13	-8 975 245,33	8 813 251,48	-7 951 491,81
<b>TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ</b>		<b>-1 167 499 073,52</b>		<b>-1 296 306 975,70</b>

## 4 Ruokaviraston tase

Tase	31.12.2021		31.12.2020	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIK. SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	0,00		72,18	
Muut pitkävaikutteiset menot	39 405 842,58		24 842 067,73	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>20 881 372,87</u>	60 287 215,45	<u>27 430 458,39</u>	52 272 598,30
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakenteet	75 283,20		79 988,40	
Koneet ja laitteet	<u>2 091 478,07</u>	<u>2 166 761,27</u>	<u>2 299 803,69</u>	<u>2 379 792,09</u>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		62 453 976,72		54 652 390,39
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	69 997,64		67 418,13	
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>89 035,69</u>	159 033,33	<u>89 035,69</u>	156 453,82
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	<u>98 651,80</u>	98 651,80	<u>143 147,87</u>	143 147,87
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	3 377 849,98		3 245 070,58	
Siirtosaamiset	6 616 116,50		7 570 588,12	
Muut lyhytaikaiset saamiset	11 586 498,73		13 277 632,55	
Ennakkomaksut	<u>2 373 333,34</u>	23 953 798,55	<u>3 075 000,01</u>	27 168 291,26
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit	1 440,00		1 540,86	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-2 799,50		-2 775,23	
Muut rahat ja pankkisaamiset	<u>10 192,03</u>	<u>8 832,53</u>	<u>9 313,62</u>	<u>8 079,25</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		24 220 316,21		27 475 972,20
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>86 674 292,93</u>		<u>82 128 362,59</u>

TASE	31.12.2021		31.12.2020	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	4 885 822,73		4 885 822,73	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-326 700 695,00		-223 268 706,73	
Pääoman siirrot	1 233 679 873,92		1 192 874 987,43	
Tilikauden tuotto-/kulujaämä	-1 167 499 073,52	-255 634 071,87	-1 296 306 975,70	-321 814 872,27
RAHASTOJEN PÄÄOMAT				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	10 192,03	10 192,03	9 313,62	9 313,62
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
T:n ulkop. olevien valt.rahastojen yhdystilit	319 042 414,51		379 758 292,74	
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	114 829,34		940 258,24	
Saadut ennakot	257 895,78		114 066,55	
Ostovelat	6 371 018,30		7 936 241,68	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	1 426 080,65		1 197 217,74	
Edelleen tilittävät erät	1 345 179,55		1 231 975,55	
Siirtovelat	13 349 394,63		11 894 765,11	
Muut lyhytaikaiset velat	391 360,01	342 298 172,77	861 103,63	403 933 921,24
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		342 298 172,77		403 933 921,24
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		86 674 292,93		82 128 362,59



## 5 Liitetiedot

### **Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta**

**1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen.**

Ruokavirastolla ei ole sellaisia muutoksia, joilla olisi vaikutusta talousarvion toteumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen.

**2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi.**

Valuuttakursseja muutettaessa on käytetty Euroopan keskuspankin noteeraamia vuodenvaihteen valuuttakursseja.

**3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.**

Taseessa näkyvät negatiiviset pankkitilien saldot johtuu Danske Bankin veloittamista palvelumaksuista 31.12.2021.

Omaisuus on arvostettu tilinpäätöksen laadintaa koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu Ruokavirastossa yhdenmukaisin periaattein, säännösten ja määräysten mukaisesti.

**4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä talousarviotulot ja –menot sekä virheiden korjaukset; jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä.**

Ruokavirastolla ei ole ilmoitettavia korjauksia.

**5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvuoden tietojen kanssa**

Ruokavirastolla ei ole selvitettävää.

**6. Selvitys varainhoitovuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista.**

Ruokavirastolla ei ole selvitettävää.

## Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot					
			käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle		
30.20.01.												
Ruokaviraston toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	109 426 086,51		98 172 518,21		118 115 421,71					113 293 741,47		
	32 265 086,51		31 911 421,71		31 911 421,71					31 911 421,71		
	<b>77 161 000,00</b>	<b>86 204 000,00</b>	<b>66 261 096,50</b>	<b>19 942 903,50</b>	<b>86 204 000,00</b>	<b>0,00</b>	<b>15 121 223,26</b>	<b>101 325 223,26</b>	<b>81 382 319,76</b>	<b>19 942 903,50</b>		

## Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Ruokavirastolla ei ole esitettävää liitteellä 3.

## Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
<b>30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala</b>		<b>5 355 432,18</b>
Vuosi 2019		1 355 432,18
30.10.63.5. Kyläkaupat monipalvelukeskuksina -kokeiluhankkeet (KPY)	107,00	
30.20.46.4. Menekinedistäminen sisämarkkinoilla ja yhteisön ulkopuolella (KPY)	1 329 611,05	
30.20.47.1. Ruokakeittujen kehittämishankkeet (KPY)	13 714,13	
30.40.51.2. Muu kalatalouden edistäminen	12 000,00	
Vuosi 2020		4 000 000,00
30.20.40.2. Tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin (EK) (varattu)	4 000 000,00	
<b>Pääluokat yhteensä</b>		<b>5 355 432,18</b>
Vuosi 2019		1 355 432,18
Vuosi 2020		4 000 000,00

## Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2021	2020
<b>Henkilöstökulut</b>	<b>54 204 354,35</b>	<b>49 745 808,38</b>
Palkat ja palkkiot	53 070 421,44	49 503 342,31
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	1 133 932,91	242 466,07
<b>Henkilösivukulut</b>	<b>10 597 227,24</b>	<b>9 649 043,62</b>
Eiäkekulut	9 208 959,46	8 678 402,93
Muut henkilösivukulut	1 388 267,78	970 640,69
<b>Yhteensä</b>	<b>64 801 581,59</b>	<b>59 394 852,00</b>
Johdon palkat ja palkkiot, josta	910 925,23	910 949,70
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	0,00	0,00
Johto	0,00	0,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00



### Ruokaviraston tiilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Varainhoitovuoden aikana poistosuunnitelmaan on lisätty omaisuusryhmät 1140050 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat, 11490000 Muut pitkävaikutteiset menot, 1149020 Muut pitkävaikutteiset menot, 12590000 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet, 1269020 Muut koneet ja laitteet ja 1269030 Muut koneet ja laitteet. Suunnitelmanmukaiset poistoajat ovat:

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poisto aika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
<b>Aineettomat hyödykkeet</b>				
1120010 Ostetut atk-ohjelmat	tasapoisto	5	20	0
1140010 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	5	20	0
1140020 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	10	10	0
1140040 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	7	14,29	0
1140050 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	8	12,5	0
1149000 Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	3	33,33	0
1149010 Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	10	10	0
1149020 Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	5	20	0
1191010 Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	ei poistoja	ei poistoaikaa		
<b>Aineelliset hyödykkeet</b>				
1249010 Muut rakenteet	tasapoisto	30	3,33	0
1249020 Muut rakenteet	tasapoisto	20	5	0
1250010 Autot ja muut maankuljetusvälineet	tasapoisto	5	20	0
1253020 Raskaat työkoneet	tasapoisto	10	10	0
1257010 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5	20	0
1258010 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1259000 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	tasapoisto	3	33,33	0
1259020 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	tasapoisto	10	10	0
1259030 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	tasapoisto	3	33,33	0
1269010 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1269020 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	10	10	0
1269030 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	15	6,67	0
1270010 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	5	20	0

## Ruokaviraston tiinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Käyttöomaisuus	Aineettomat hyödykkeet			Yhteensä
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneneräiset hankinnat	
Poistot ja muut muutokset				
Hankintameno 1.1.2021	4 330,67	48 439 089,52	27 430 458,39	75 873 878,58
Lisäykset	0,00	20 009 130,97	13 536 041,18	33 545 172,15
Vähennykset	0,00	0,00	-20 085 126,70	-20 085 126,70
Hankintameno 31.12.2021	4 330,67	68 448 220,49	20 881 372,87	89 333 924,03
Kertyneet poistot 1.1.2021	-4 258,49	-23 597 021,79	0,00	-23 601 280,28
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-72,18	-5 445 356,12	0,00	-5 445 428,30
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2021	-4 330,67	-29 042 377,91	0,00	-29 046 708,58
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.2021</b>	<b>0,00</b>	<b>39 405 842,58</b>	<b>20 881 372,87</b>	<b>60 287 215,45</b>
	Aineelliset hyödykkeet			Yhteensä
	<b>124 Rakenteet</b>	<b>125-126 Koneet ja laitteet</b>		
Hankintameno 1.1.2021	94 104,00	4 372 339,01		4 466 443,01
Lisäykset	0,00	239 068,70		239 068,70
Vähennykset	0,00	0,00		0,00
Hankintameno 31.12.2021	94 104,00	4 611 407,71		4 705 511,71
Kertyneet poistot 1.1.2021	-14 115,60	-2 072 535,32		-2 086 650,92
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00		0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-4 705,20	-447 394,32		-452 099,52
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00		0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00		0,00
Kertyneet poistot 31.12.2021	-18 820,80	-2 519 929,64		-2 538 750,44
Arvonkorotukset	0,00	0,00		0,00
<b>Kirjanpitoarvo 31.12.2021</b>	<b>75 283,20</b>	<b>2 091 478,07</b>		<b>2 166 761,27</b>

## Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2021		2020		Muutos	
	2021	2020	2021	2020	2021-2020	2021-2020
Korot euromääräisistä saamisista	240 406,56	196 489,32	43 917,24			
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	0,00	0,00			
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0,00	0,00	0,00			
Osingot	0,00	0,00	0,00			
Liikelaitosten voiton tuloutukset	0,00	0,00	0,00			
Muut rahoitustuotot	-96 790,46	-40 348,20	-56 442,26			
<b>Rahoitustuotot yhteensä</b>	<b>143 616,10</b>	<b>156 141,12</b>	<b>-12 525,02</b>			
<b>Rahoituskulut</b>						
	<b>2021</b>	<b>2020</b>	<b>2021-2020</b>			
Korot euromääräisistä veloista	6 877,46	19 894,74	-13 017,28			
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00			
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0,00	0,00	0,00			
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00			
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	0,00	0,00	0,00			
Muut rahoituskulut	0,00	0,00	0,00			
<b>Rahoituskulut yhteensä</b>	<b>-6 877,46</b>	<b>-19 897,74</b>	<b>13 017,28</b>			
<b>Netto</b>	<b>136 738,64</b>	<b>136 243,38</b>	<b>492,26</b>			

## Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarvioloudesta annetut lainat

Sektorit	Lainapääoma		Lisäys	Vähennys	Lainapääoma		Pääomamuutos
	31.12.2021	31.12.2020			2021	2021-2020	
<b>Kotitaloudet</b>	<b>98 651,80</b>	<b>98 651,80</b>	<b>0,00</b>	<b>44 496,07</b>	<b>143 147,87</b>	<b>-44 496,07</b>	
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	96 037,85	96 037,85	0,00	42 861,07	138 898,92	-42 861,07	
- Maatilataloudenharjoittajien kotitaloudet	96 037,85	96 037,85	0,00	42 861,07	138 898,92	-42 861,07	
Palkansaajakotitaloudet	2 613,95	2 613,95	0,00	1 635,00	4 248,95	-1 635,00	
<b>Yhteensä</b>	<b>98 651,80</b>	<b>98 651,80</b>	<b>0,00</b>	<b>44 496,07</b>	<b>143 147,87</b>	<b>-44 496,07</b>	



## Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Ruokavirastolla ei ole esitettävää liitteellä 10.

## Ruokaviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2021	Vaihtuvakorkoiset		Kiinteäkorkoiset		Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	
<b>Vastaavien rahoituserät</b>					
Annetut euromääräiset velkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	98 651,80	98 651,80
Muut euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut valuuttamääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut lyhytaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	8 832,53	0,00	8 832,53
<b>Yhteensä</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>8 832,53</b>	<b>98 651,80</b>	<b>107 484,33</b>
<b>31.12.2021</b>	<b>Vaihtuvakorkoiset</b>		<b>Kiinteäkorkoiset</b>		<b>Yhteensä</b>
	<b>Alle 1 vuosi</b>	<b>1-5 vuotta</b>	<b>Alle 1 vuosi</b>	<b>1-5 vuotta</b>	
<b>Vastattavien rahoituserät</b>					
Otetut euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Otetut valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat talousarvion ulkopuolella olevilta valtion rahastoilta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	114 829,34	0,00	114 829,34
<b>Yhteensä</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>114 829,34</b>	<b>0,00</b>	<b>114 829,34</b>

**Ruokaviraston tiilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut**

**Muut monivuotiset vastuut**

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2021	Määrärahatarve 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve 2024	Määräraha tarve myöhemmin	Määräraha tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	7 191 894,21	7 549 385,64	7 549 385,64	1 852 004,58	4 062 381,04	21 013 156,90
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	7 191 894,21	7 549 385,64	7 549 385,64	1 852 004,58	4 062 381,04	21 013 156,90

**Ruokaviraston tiilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat**

Rahaston nimi	Varat 31.12.2021	Varat 31.12.2020	Käyttötarkoitus
Bremers Donationsfond för lantbrukstjänstemännen i Finland	10 192,03	9 313,62	Maataloushallintovirkamiesten virkistys
<b>Yhteensä</b>	<b>10 192,03</b>	<b>9 313,62</b>	

**Ruokaviraston tiilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisällyttämättömät rahastoidut varat**

Ruokavirastolla ei ole esitettävää liitteellä 14.

**Ruokaviraston tiilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset**

Ruokavirastolla ei ole esitettävää liitteellä 15.

**Ruokaviraston tiilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio**

Ruokavirastolla ei ole esitettävää liitteellä 16.

### **Ruokaviraston tiilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot**

Ruokaviraston taseessa on maksajaviraston osalta Sampo-tukisaatavien arvo n. 10,589 M€. Summa sisältää Ahvenanmaan maakuntahallituksen saatavat 38 210 €. Varainhoito-osaston tekemän laskelman (liitteenä) mukaan saatavien todennäköinen arvo 31.12.2021 on n. 5,115 M€, josta Ahvenanmaan maakuntahallituksen osuus on 22 640 €.

Ero taseen arvon ja todennäköisen arvon välillä johtuu saatavien perimisen epätodennäköisyydestä erityisesti konkurssimenettelyssä tai velkajärjestelyssä olevien saatavien osalta.

Lisäksi EU-rahoitteisten saatavien osalta komissiolle tapahtuva raportointi vaikuttaa kirjanpidossa avoimna olevien saatavien määrään.

### **Ruokaviraston tiilinpäätöksen liite 18. Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista**

Ruokavirasto tarjoaa liiketaloudellisia laboratoriopalveluita sekä toisille viranomaisille että muille tahoille. Osalla sektoreista, joilla laboratoriopalveluita tarjotaan, on myös yksityisiä toimijoita. Kilpailulain 30 d §:n mukaan Ruokavirasto harjoittaa kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa viljalaboratoriopalveluina sekä kemian analyysipalveluina. Ruokaviraston viljalaboratorio on Suomen ainoa kansainvälisen vilja- ja rehualan kauppajärjestö Gafan (The Grain & Feed Trade Association) hyväksymä testauslaboratorio. Kuitenkin esimerkiksi vientiä koskevia määntäyksiä tehdään muuallakin kuin Ruokaviraston laboratoriossa. Ruokavirasto on katsonut kyseisen toiminnan olevan markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa. Myös Kemian analyysipalveluita tarjotaan viranomaisten lisäksi yksityisille elintarvike- rehu- ja lannoitetoimijoille. Tätä analyysipalvelua tarjotaan osittain muuallakin, jonka vuoksi se määritellään virastossa yhdessä viljalaboratoriopalvelun kanssa kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi.

Ruokaviraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma sekä tuloslaskelma perustuu valtion yhteiseen seurantakohdemalliin ja kustannuslaskentamalliin (VK/54895/00.00.01.06.00/2020). Laskentamalli kattaa kaikki viraston toiminnasta aiheutuneet kustannukset ja sitä sovelletaan kaikkeen toimintaan samoin periaattein. Kustannuslaskennan avulla tuotetaan tiedot maksullisen toiminnan kannattavuudesta. Laskenta käsitellään kirjanpitojärjestelmässä, mikä mahdollistaa kustannusten tarkastelun ja raportoinnin.

Ruokaviraston kustannuslaskennan sovelluksessa vörytetään liikekirjanpidon tapahtumia sekä jakopalkkojen mukaisia henkilöstökuluja. Vörytysten taustalla on jakopalkkojen mukainen HTV, eli henkilöstökustannukset perustuvat viraston työajan seurantaan. Korkojen syötössä käytetään euromääräisiä jakaumaa. Tuottojen ja kustannusten kohdistamisessa maksullisen toiminnan eri osa-alueille noudatetaan aiheuttamisperiaatetta.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma ja tuloslaskelma on laadittu suoriteperusteisesti. Tulot on kohdennettu tiilinpäätösvoodelle, jolloin suorite on myös luovutettu. Kustannuksiksi on kohdennettu ne kustannukset, jotka aiheutuivat suoritteiden tuottamisesta ja luovuttamisesta. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmaan ja tuloslaskelmaan on sisällytetty laskentavuoden kaikki toiminnan tuotot ja kustannukset. Maksullisen toiminnan tuotoissa on huomioitu myös virastojen ja laitosten välillä harjoitettava maksullinen toiminta.

Kustannukset sisältävät maksullisen toiminnan osuuden myös viraston yhteiskustannuksista, pääomakustannuksista ja muista laskennallisista enistä. Myös muiden valtion viranomaisten toiminnasta aiheutuneet kustannukset huomioidaan maksullisen toiminnan kustannuksina.



Eri vuosien laskelmat ovat lähes vertailukelpoisia. Laskentaperusteet ovat pääsääntöisesti pysyneet samana. Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelman laadinnassa on noudatettu samoja kustannuslaskennan periaatteita kuin maksullisen toiminnan kannattavuuden ja yhteisrahoituksen toiminnan kannattavuuden laskennassa 2019–2020. VN/4842/2020 mukaan hintatukea voi käyttää vain erilliskustannuksiin, jonka vuoksi vuoden 2021 laskennassa ei ole yhteiskustannuksia huomioitu.

Tuotot / kustannukset	Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan toiminnan tuloslaskelma	Toteuma 2021
	Toteuma 2020	
<b>Tuotot</b>		
- kilpailullisen toiminnan myyntituotot	158	101
- kilpailullisen toiminnan muut tuotot	0	0
<b>tuotot yhteensä</b>	<b>158</b>	<b>101</b>
<b>Kokonaiskustannukset</b>		
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	0
- henkilöstökustannukset	122	69
- vuokrat	1	2
- palvelujen ostot	1	1
- muut erilliskustannukset	0	0
- ELY- keskuksen kustannukset	0	0
<b>erilliskustannukset yhteensä</b>	<b>125</b>	<b>72</b>
- tukitoimintojen kustannukset	19	30
- poistot	0	2
- korot	0	0
- muut yhteiskustannukset		
<b>Osuus yhteiskustannuksista yhteensä</b>	<b>19</b>	<b>32</b>
<b>Kokonaiskustannukset yhteensä</b>	<b>144</b>	<b>104</b>
<b>Kustannusvastaavuus</b>	<b>110 %</b>	<b>97 %</b>
<b>(Tuotot – Kustannukset)</b>	<b>14</b>	<b>-3</b>
<b>Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Kustannusvastaavuus</b>	<b>14</b>	<b>-3</b>
<b>Hintatuen jälkeen</b>	<b>110 %</b>	<b>97 %</b>
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0	0



**RUOKAVIRASTO**  
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

## 6 Allekirjoitus

Hyväksyn Ruokaviraston tilinpäätöksen vuodelta 2021.

Seinäjoella 28.2.2022

Pääjohtaja



Antti-Jussi Oikarinen

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa Valtiontalouden tarkastusvirasto,  
joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen



## Toimintakertomusta täydentävät liitteet 2021

### LIITE 1. Ruokavirastolle asetettujen tulostavoitteiden toteuma

#### 1. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

##### A1. Vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukyky paranee (Arvosana: 4)

Suomen ruokajärjestelmä on hyvin toimiva, ja se selvisi hyvin koronapandemian vaikutuksista. Elintarvikevienti kasvoi määrällisesti ja uusia vientimarkkinoita saatiin avattua. Maamme tilanne elintarviketurvallisuuden ja kasvintuhoojien osalta säilyi hyvällä tasolla. Eläintautitilanne oli vuonna 2021 haastavampi. Viljelijätuki-, maaseudun kehittämistuki- ja markkinatukijärjestelmien sujuvalla toimeenpanolla varmistettiin maaseutuyrittäjien rahoitustilannetta ja vahvistettiin siten kilpailukykyä.

##### A11. Kaikille on riittävästi turvallista ja ravitsevaa ruokaa (Arvosana: 4)

Elintarviketurvallisuustilanne säilyi hyvänä, valvontaviranomaiskenttää ja elinkeinoa ohjeistettiin lainsäädännön toteuttamisesta ja erityisesti koronapandemian vaikutusten hoitamisesta. Terveellisestä ravitsemuksesta ja elintarviketurvallisuudesta viestittiin aktiivisesti.

Kaikkiaan 11:stä tavoitteeseen kytketystä toimenpiteestä kolmen arvioidaan toteutuneen vain osittain (arvosana 3):

Toimenpide	Analyyssi toteumasta	Arvosana
Tehostetaan vakavien eläintautien, erityisesti afrikkalaisen sikaruton, torjuntaa ja jatketaan salmonellaerivapauden ylläpitämistä: - Tehostetaan salmonellavalvonnan ohjausta sekä tutkimusta ja laboratoriotyötä. - Selvitetään salmonellan tartuntalähteitä ja torjuntakeinoja salmonellatilanteen heikentymisen estämiseksi.	Afrikkalaisen sikaruton torjunta edistyi pääosin suunnitellusti. Salmonellavalvonnan tehostaminen ei kuitenkaan toteutunut kaikilta osin odotetusti, koska resursseja jouduttiin suuntaamaan akuuttien eläintautitapausten hoitoon. Salmonellan osalta tutkimus- ja laboratoriotöiden tehostaminen toteutui kuitenkin suunnitellusti.	3
Varmistetaan elintarvike-, rehu- ja eläintautivalvonnan, tutkimuksen ja seurannan tietojen hallinta ja raportointi mm. EFSA:lle.	Raportointia EFSA:lle kehitettiin edelleen ja data saatiin asianmukaisesti raportoitua. Viraston sisällä kehitettiin valvonta- ja tutkimustiedon hallintaa, mutta yhteiset tietovarannot puuttuvat vielä. Tätä varten on kuitenkin käynnistymässä esiselvitys ja IT-hanke.	3
Jatketaan antibioottien vähäisen käytön kehittämistä: jatketaan mikrobilääkeresistenssin torjunnan kansallisen toimintaohjelman (AMR-NAP) toimeenpanoa ja kehittämistä, kehitetään mikrobilääkkeiden eläinlajikohtaisen käyttötiedon keruuta, päivitetään mikrobilääkkeiden käyttösuosituksia ja tuetaan aktiivisesti metafylaksiaan liittyvien ohjeiden kehittämistä ja soveltamista.	Mikrobilääkkeiden eläinlajikohtaista käyttötiedonkeruuta edistettiin, mutta järjestelmän valmistuminen on myöhässä. AMR-NAPin toimeenpano ei edennyt toivotulla tavalla resurssisyistä. Erityisesti patogeenien resistenssitilannetta ei voitu selvittää toivotulla tavalla. Metafylaksiaan liittyvän ohjeistuksen laatiminen ei kuulu Ruokaviraston osaamisalueeseen. Mikrobilääkkeiden käyttösuositusten päivittäminen viivästyi. Minkkien koronarokotteen käyttöluvan käsittely vei kohtuuttomasti resursseja AMR-työltä vuonna 2021.	3



**A12. Suomalaisen ruoan kysyntä ja vienti kasvavat (Arvosana: 4)**

Elintarvikeviennin edistämistä jatkettiin onnistuneesti. Viennin määrä kasvoi ja uusia vientimarkkinoita saatiin avattua.

Yhdeksän tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

**A13. Ruokajärjestelmä on kuluttaja- ja markkinalähtöinen (Arvosana: 4)**

Ruokavirasto pyrki varmistamaan ruoan kotimaisuutta maaseudun kehittämistukien, viljelijätukien ja markkinatukien laadukkaalla toimeenpanolla ja varainhoidon maksatuksilla. Näillä parannettiin ruokajärjestelmän yritysten maksuvalmiutta ja varmistettiin siten kotimaisen tuotannon riittävyttä. Ruokavirasto osallistui aktiivisesti lainsäädännön valmisteluun. Siirtymäkauden ja elvytysrahojen toimeenpanoa toteutettiin ja niistä viestittiin aktiivisesti. Uuden CAP-strategiasuunnitelman valmisteluun osallistuttiin.

Viiden tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

**A14. Ruokajärjestelmä toimii kannattavasti (Arvosana: 4)**

Maaseudun kehittämistukien, viljelijätukien ja markkinatukien onnistuneella toimeenpanolla ja varainhoidon maksatuksilla varmistettiin ruokajärjestelmän yritysten maksuvalmiutta ja varmistettiin siten kotimaisen tuotannon riittävyttä. Tietojärjestelmähankeet etenivät teknologisten valmiuksien kehittämisen osalta suunnitellusti.

Suorien tukien, maaseutuohjelman, siirtymäkauden ja elvytysrahoituksen osalta tarvittavat ohjeistukset, koulutukset ja viestintä eri tahoille hoituivat laadukkaasti ajallaan. Kriisitukien toimeenpanolla varmistettiin maaseudun yritysten kannattavuutta. Lisäksi osallistuttiin aktiivisesti uuden kansallisen CAP-strategiasuunnitelman valmisteluun.

Seitsemän tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

**A15. Ruokajärjestelmän arvonlisä kasvaa ja se jakaantuu oikeudenmukaisesti (Arvosana: 4)**

Maaseudun kehittämistukien, viljelijätukien ja markkinatukien onnistuneella toimeenpanolla ja varainhoidon maksatuksilla varmistettiin ruokajärjestelmän yritysten maksuvalmiutta ja varmistettiin siten kotimaisen tuotannon riittävyttä. Tietojärjestelmähankeet etenivät teknologisten valmiuksien kehittämisen osalta suunnitellusti.

Suorien tukien, maaseutuohjelman, siirtymäkauden ja elvytysrahoituksen osalta tarvittavat ohjeistukset, koulutukset ja viestintä eri tahoille hoituivat laadukkaasti ajallaan. Kriisitukien toimeenpanolla varmistettiin maaseudun yritysten kannattavuutta.

Osallistuttiin myös aktiivisesti uuden kansallisen CAP-strategiasuunnitelman valmisteluun. Virasto oli mukana luomukeruualueiden tunnettavuutta koskevassa viestintähankkeessa ja luomukeruuta koskevia ohjeita uudistettiin yhdessä elinkeinon kanssa. Tuottajaorganisaatiotoiminnalla edistettiin tuottajien neuvotteluvoiman kasvua.

Kuuden tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

**A16. Maatalouden tuotantorakenne ja tuottavuus parantuvat (Arvosana: 4)**

Maaseudun kehittämistukien, viljelijätukien ja markkinatukien onnistuneella toimeenpanolla ja varainhoidon maksatuksilla varmistettiin ruokajärjestelmän yritysten maksuvalmiutta ja varmistettiin siten kotimaisen



tuotannon riittävyttä. Tietojärjestelmähankkeet etenivät teknologisten valmiuksien kehittämisen osalta suunnitellusti.

Suorien tukien, maaseutuohjelman, siirtymäkauden ja elvytysrahoituksen osalta tarvittavat ohjeistukset, koulutukset ja viestintä eri tahoille hoituivat laadukkaasti ajallaan. Kriisitukien toimeenpanolla varmistettiin maaseudun yritysten kannattavuutta.

Osallistuttiin myös aktiivisesti uuden kansallisen CAP-strategiasuunnitelman valmisteluun. Kalastuspolitiikan edellyttämää jäljitettävyyden valvontaa edistettiin kuntien kanssa. Maatalouden rakennemuutosta edistettiin suunnitelman mukaisesti investointituilla.

Kahdeksan tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

#### **A17. Tuotantopanokset säilyvät korkeatasoisina ja turvallisina (Arvosana: 4)**

Kasvinterveyden, siementen, lannoitteiden ja rehujen valvontaa kehitettiin ja uutta lainsäädäntöä sovellettiin.

Kolmen tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

#### **A18. Eläintaudit ja kasvintuhoojat ovat hallinnassa (Arvosana: 4)**

Suomen eläintautitilanne heikkeni vuonna 2021 lintuinfluenssa- ja IHN-tautipurkausten takia. Tautipurkausten hallinta hoidettiin kuitenkin menestyksekkäästi. Kasvintuhoojien osalta maamme tilanne säilyi hyvänä. Sekä eläintautien että kasvintuhoojien kohdalla maahamme kohdistuvat tautiriskit kasvoivat. Koronapandemian johdosta vahvistettiin turkiseläinten koronaviruseurainta.

15:stä tavoitteeseen kytketystä toimenpiteestä 12 toteutui suunnitellusti ja kolme toteutui osittain:

Toimenpide	Analyysi toteumasta	Arvosana
Tehostetaan vakavien eläintautien, erityisesti afrikkalaisen sikaruton, torjuntaa ja jatketaan salmonellaerivapauden ylläpitämistä: - Tehostetaan salmonellavalvonnan ohjausta sekä tutkimusta ja laboratoriotyötä. - Selvitetään salmonellan tartuntalähteitä ja torjuntakeinoja salmonellatilan-teen heikentymisen estämiseksi.	Afrikkalaisen sikaruton torjunta edistyi pääosin suunnitellusti. Salmonellavalvonnan tehostaminen ei kuitenkaan toteutunut kaikilta osin odotetusti, koska resursseja jouduttiin suuntaamaan akuuttien eläintautitaupusten hoitoon. Salmonellan osalta tutkimus- ja laboratoriotöiden tehostaminen toteutui kuitenkin suunnitellusti.	3
Varmistetaan elintarvike-, rehu- ja eläintautivalvonnan, tutkimuksen ja seurannan tietojen hallinta ja raportointi mm. EFSA:lle.	Raportointia EFSA:lle kehitettiin edelleen ja data saatiin asianmukaisesti raportoitua. Viraston sisällä kehitettiin valvonta- ja tutkimustiedon hallintaa, mutta yhteiset tietovarannot puuttuvat vielä. Tätä varten on kuitenkin käynnistämässä esiselvitys ja IT-hanke.	3
Toimeenpannaan EU:n eläinterveysään- nöstö ja uusi eläintautilaki	EU:n eläinterveysään- nöstön ja uuden kansallisen eläintautilain toimeenpano aiheutti haasteita mm. sen takia, että alempiasteisia säädöksiä ei ollut ajoissa saatavilla. Lainsäädännön toimeenpanoa edistettiin koulutuksen avulla. Vuoden 2021 lukuisat vakavien eläintautien tapaukset hidastivat ohjeistuksen valmistumista.	



**A19. Eläinten hyvinvointi on korkealla tasolla ja mikrobilääkeresistenssi on hallinnassa (Arvosana: 4)**

Virasto on panostanut eläinten hyvinvoinnin valvontaan ja sen edistämiseen sekä mikrobiresistenssitilanteen hallintaan.

12:stä tavoitteeseen kytketystä toimenpiteestä yhdeksän toteutui suunnitellusti ja kolme toteutui osittain:

Toimenpide	Analyysi toteumasta	Arvosana
Tehostetaan vakavien eläintautien, erityisesti afrikkalaisen sikaruton, torjuntaa ja jatketaan salmonellaerivapauden ylläpitämistä: - Tehostetaan salmonellavalvonnan ohjausta sekä tutkimusta ja laboratoriotyötä. - Selvitetään salmonellan tartuntalähteitä ja torjuntakeinoja salmonellatilanteen heikentymisen estämiseksi.	Afrikkalaisen sikaruton torjunta edistyi pääosin suunnitellusti. Salmonellavalvonnan tehostaminen ei kuitenkaan toteutunut odotetusti, koska resurssit jouduttiin suuntaamaan akuuttien eläintautitapausten hoitoon. Salmonellan osalta tutkimus- ja laboratoriotöiden tehostaminen toteutui kuitenkin suunnitellusti.	3
Varmistetaan elintarvike-, rehu- ja eläintautivalvonnan, tutkimuksen ja seurannan tietojen hallinta ja raportointi mm. EFSA:lle.	Raportointia EFSA:lle kehitettiin edelleen ja data saatiin asianmukaisesti raportoitua. Viraston sisällä kehitettiin valvonta- ja tutkimustiedon hallintaa, mutta yhteiset tietovarannot puuttuvat vielä. Tätä varten on kuitenkin käynnistymässä esiselvitys ja IT-hanke.	3
Jatketaan antibioottien vähäisen käytön kehittämistä: jatketaan mikrobilääkeresistenssin torjunnan kansallisen toimintaohjelman (AMR-NAP) toimeenpanoa ja kehittämistä, kehitetään mikrobilääkkeiden eläinlajikohtaisen käyttötiedon keruuta, päivitetään mikrobilääkkeiden käyttösuosituksia ja tuetaan aktiivisesti metafylaksiaan liittyvien ohjeiden kehittämistä ja soveltamista.	Mikrobilääkkeiden eläinlajikohtaista käyttötiedonkeruuta edistettiin, mutta järjestelmän valmistuminen on viivästynyt. AMR-NAPin toimeenpano ei edennyt toivotulla tavalla resurssisyistä. Erityisesti patogeenien resistenssitilannetta ei voitu selvittää toivotulla tavalla. Metafylaksiaan liittyvän ohjeituksen laatiminen ei kuulu Ruokaviraston osaamisalueeseen. Mikrobilääkkeiden käyttösuositusten päivittäminen on myöhässä. Minkkien koronarokotteen käyttöluvan käsittely vei kohtuuttomasti resurssit AMR-työltä vuonna 2021.	3

**A2. Uudistuva ja kestävä luonnonvaratalous lisää hyvinvointia ja korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä (Arvosana: 4)**

Ruokavirasto edisti omien tehtäviensä avulla luonnonvaratalouden mahdollisuuksia lisätä hyvinvointia ja edistää uusiutuvien raaka-aineiden ja energian käyttöä. Eläinten ja kasvien terveydestä huolehtimalla turvattiin luonnonvarojen monipuolista käyttöä. Maaseutuohjelman rahoituksella tuettiin hyvinvointi- ja matkailupalveluiden kehittämistä. Koronapandemian vuoksi kotimaan matkailun suosio kasvoi runsaasti, ja voidaankin arvioida, että ohjelmarahoituksella tuotetut palvelut ovat päässeet nyt hyvin oikeuksiinsa ja näkyviin. Maaseutuverkosto lisäsi verkostomaisella toiminnallaan alueellista kyläyhteisöiden aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä, ja loi siten edellytyksiä hyvinvoinnin kasvamiselle.

**A21. Luonnonvaratalouden toimintaympäristö on kilpailukykyinen (Arvosana: 4)**

Ruokavirasto edisti ja loi toimintansa avulla luonnonvaratalouden mahdollisuuksia lisätä hyvinvointia ja edistää uusiutuvien raaka-aineiden ja energian käyttöä. Eläinten ja kasvien terveydestä huolehtimalla varmistettiin luonnonvarojen monipuolista käyttöä. Myös aineettomien hyödykkeiden kuten maaseudun matkailun edistämistä tuettiin.





Kahdeksan tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

**A22. Luonnonvaroihin ja -tuotteisiin perustuva liiketoiminta on monipuolista ja jalostusaste kasvaa (Arvosana: 4)**

Ruokavirasto edisti ja loi toimintansa avulla luonnonvaratalouden mahdollisuuksia lisätä hyvinvointia ja edistää uusiutuvien raaka-aineiden ja energian käyttöä. Eläinten ja kasvien terveydestä huolehtimalla varmistettiin luonnonvarojen monipuolista käyttöä. Myös aineettomien hyödykkeiden kuten maaseudun matkailun edistämistä tuettiin.

Kuuden tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

**A23. Luonnon aineettomien hyödykkeiden ja hyvinvointipalveluiden käyttö lisääntyy (Arvosana: 4)**

Maaseutuohjelman rahoituksella tuettiin hyvinvointi- ja matkailupalveluiden kehittämistä. Koronapandemian vuoksi kotimaan matkailun suosio pysyi korkeana, ja voidaankin arvioida, että ohjelmarahoituksella tuotetut palvelut ovat päässeet nyt hyvin oikeuksiinsa ja näkyviin. Maaseutuverkosto lisäsi verkostomaisella toiminnallaan alueellista kyläyhteisöiden aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä, ja loi siten edellytyksiä hyvinvoinnin kasvamiselle.

Neljän tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

**A24. Uusiutuvien luonnonvarojen elinvoimaisuus, luonnon monimuotoisuus ja elinympäristöjen tila paranee sekä niiden käytön kestävyys turvataan (Arvosana: 4)**

Ruokaviraston perustehtävien hoitamisen tuloksena luonnon kasvien ja eläinten terveys pysyivät hyvällä tasolla, mikä mahdollisti uusiutuvien luonnonvarojen elinvoimaisuuden ja luonnon monimuotoisuuden ja loi siten edellytyksiä kestäväälle, mutta aktiiviselle luonnonvarojen käytölle. Tämä on tärkeää, koska selvästi on havaittavissa, että luonnonvarojen, kuten metsän, merkitys mm. hiilinieluna tulee kasvamaan.

Neljän tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

**A25. Hillitään ilmastonmuutosta etenemällä kohti hiilineutraalisuutta, materiaalitehokkuutta ja suljettuja kiertoja (Arvosana: 4)**

Ruokavirasto osallistui ministeriön ilmastotoimenpiteiden valmisteluun. CAP27-kaudella ilmastotoimet ovat myös merkittävässä roolissa, ja nämä toimenpiteet on kuvattu Suomen CAP-strategiasuunnitelmassa, joka toimitettiin komission arvioitavaksi vuoden lopussa. Uuden CAP-kauden toimeenpanon suunnittelu etenee sitä mukaa, kuin suunnitelman yksityiskohdat varmistuvat ja kansallisten säädösten sisältö tarkentuu.

Kuuden tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

**A26. Sopeudutaan ilmastonmuutokseen ja varaudutaan siitä aiheutuviin riskeihin (Arvosana: 4)**

Ruokavirasto huomioi osana perustoimintaansa ilmastonmuutoksen tuomat muutokset, kuten lisääntyneet riskit vaarallisten eläintautien ja kasvintuhoojien leviämiseen Suomeen.

Viiden tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

**A27. Luonnonvaratalouden osaaminen, yhteistyö ja kumppanuudet vahvistuvat (Arvosana: 4)**

Ruokavirasto vahvisti perustehtäviensä kautta luonnonvaratalouden toimijoiden verkostoitumista ja yhteistyötä.



Viiden tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

### **A3. Monipuolinen yritystoiminta ja menestyvä maaseutu, monipaikkaisuus ja verkostot vahvistavat yhteiskuntaa (Arvosana: 4)**

Ruokaviraston toiminta maaseutuohjelman toimeenpanossa oli vaikuttavaa. Sen avulla tuettiin yritystoiminnan monipuolisuuden kehittymistä, alueellisia vahvuuksia ja maaseudun menestystekijöitä. Lisäksi vahvistettiin monipaikkaisuuden kehittymistä ja aktivoitiin verkostoja tavoilla, jotka yhdessä vahvistavat yhteiskuntaa. Ruokavirasto toteutti toimintavuonna neljää erilaista kokonaisuutta: edellisen ohjelmakauden 2014–2020 sulkeminen, vuosien 2021–2022 siirtymävaihe, EU:n elvytysrahoituspaketti ja lisäksi uuden, vuonna 2023 käynnistyvän strategiaikauden suunnittelu ja valmistelu.

### **A31. Maaseutualueiden yritysraakenne kehittyy ja uudistuu sekä kilpailukyky paranee (Arvosana: 4)**

Maaseutuohjelman toimeenpano eteni suunnitellusti.

Maaseutuohjelman 2014–2020 tukien myönnöt päättyivät osin jo 2020, ja jatkuivat osin vielä alkuvuonna 2021. Siirtymäkauden tukia myönnettiin joissakin tapauksissa jo heti vuoden 2021 alusta alkaen. Tukitoiminta jatkui vuonna 2021, kuten edellisinäkin vuosina. Uutena tulivat käyttöön elpymisvarat, joiden haku ja myöntäminen käynnistyi vuoden 2021 aikana eri ajankohtina kussakin eri tukikokonaisuudessa. Vuoden 2021 aikana jatkettiin uuden CAP27 -kauden valmistelua.

Kahden tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

### **A32. Yrityksille on tarjolla osaavaa työvoimaa, rahoitusta ja palveluita (Arvosana: 4)**

Maaseutuohjelman toimeenpano eteni suunnitellusti. Ruokavirasto toteutti ohjelmakauden 2014–2020, siirtymäkauden ja elpymisrahoituksen toimeenpanoon liittyvät tehtävät siten, että tukitoiminta oli mahdollista käynnistää pian sen jälkeen, kun poliittiset päätökset oli tehty. Tietojärjestelmät ja sähköiset palvelut toimivat hyvin, ja koulutus sekä viestintä olivat aktiivista. Ruokavirasto osallistui CAP27-valmisteluun aktiivisesti, ja toi valmisteluun erityisesti toimeenpanon näkemyksiä, mikä osaltaan mahdollistaa toimeenpanon valmistelun tiukoissa aikatauluraameissa.

Neljän tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

### **A33. Yhteiskunnan infrastruktuuri ja laadukkaat palvelut mahdollistavat hyvinvoinnin, asumisen ja elinkeinotoiminnan maaseudulla (Arvosana: 4)**

Ruokavirasto varmisti toiminnallaan yhteiskunnan infrastruktuurin ja laadukkaiden palveluiden saatavuuden maaseudulla. Ruokavirasto huolehti tietojärjestelmien toimivuudesta ja rahoitukseen liittyvien yksityiskohtien toimeenpanosta, tarjosi yrittäjille oikea-aikaisesti ja aktiivisesti koulutusta, viesti ajankohtaisista asioista ja asioiden muutoksista ja osallistui myös uuden CAP27-rahoituskauden valmisteluun.

Neljän tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

### **A34. Alueellinen ja paikallinen yhteistyö sekä yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen vahvistavat (Arvosana: 4)**

Ruokavirasto toimi tiiviissä yhteistyössä ELY-keskusten ja Leader-ryhmien kanssa edistäen meneillään olevan ohjelmakauden ja myös uuden kauden suunnittelua. Sidosryhmille ja maksajavirastokumppaneille annettiin koulutusta, suunnattiin viestintää ajankohtaisista tapahtumista, opastettiin tukien hakemisessa ja annettiin muuta-kin neuvontaa. Ruokavirasto oli mukana valmistelemassa uutta Leaderin toimintarahamallia yhteistyössä Leader-ryhmien kanssa.





Neljän tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

**A35. Päätöksenteossa huomioidaan vaikutukset maaseudulle (Arvosana: 4)**

Manner-Suomen maaseutuohjelman mukaiset tukijärjestelmät toimeenpantiin maaseutualueilla, missä tuensaajat toimivat. Päätöksenteon vaikutukset kohdistuivat pääosin maaseutualueille.

Tulostavoitteeseen kytketty toimenpide on toteutettu suunnitellusti.

**A36. Maaseutu-, saaristo- ja kaupunkialueiden vuorovaikutus toimii (Arvosana: 4)**

Maaseutuverkoston toiminnassa huomioitiin maaseutu- ja kaupunkialueiden vuorovaikutus. Kyläkauppatuki toimeenpantiin onnistuneesti. Maaseutuverkoston toiminta kattoi kaikki maaseudun toimijat, ja sen toiminnassa otettiin huomioon myös kaupunkialueiden merkitys maaseudulle ja päinvastoin.

Kolmen tavoitteeseen kytketyn toimenpiteen arvioitiin toteutuneen suunnitellusti.

**A4. Luotettavat ja laajakäyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta. (Arvosana: 3)**

Paikkatieto-osaamisen ja tiedon jakamisen käytäntöjä jatkettiin säännöllisesti kokoontuvan paikkatietofoorumin avulla sekä muissa talon sisäisissä foorumeissa ja toimintalinjoilla. Lisäksi Ruokavirasto julkaisi paikkatietoaineistoa julkisesti saataville aiempaa enemmän esimerkiksi maataloustukiin liittyen ja varautuu laajentamaan paikkatietoa sisältävien aineistojensa jakamista myös jatkossa. Paikkatietoaineistot ovat saatavilla ruokavirasto.fi-sivuston kautta osoitteessa <https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/avointieto/inspire/>. Yhteisten teknisten ratkaisujen kehittämisen näkökulmasta paikkatietoratkaisujen yhtenäistämistä, yhteisten paikkatietomenetelmien ja välineiden käytön edistämistä ja suunnittelua jatkettiin edelleen. Paikkatietovaraston ja paikkatietoportaalin tekniset ratkaisut arvioitiin ja niiden kehittäminen aloitettiin.

**A44. Ruokaan ja uusiutuviin luonnonvaroihin liittyvät paikkatiedot mahdollistavat tehokkaita prosesseja ja palveluita sekä uutta liiketoimintaa (Arvosana: 4)**

Paikkatietojen käyttöä edistettiin jonkin verran, mutta lisätoimenpiteitä tarvitaan.

Tavoitteelle kytketyn toimenpiteen arvioidaan toteutuneen suunnitellusti.

**2. Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet****B1. Toimintamme on asiakaslähtöistä, horisontaalista, avointa ja ennakoivaa. (Arvosana: 4)**

Ruokaviraston toimintaa kehitettiin Ruokaviraston strategian päämäärien mukaisesti. Osatavoitteiden kuvausten mukaisesti kehitettiin Ruokaviraston johtamista, viestintää ja kansainvälistä vaikuttavuutta.

Asiakaskeskeisyyttä pyrittiin viemään eteenpäin yhtenä Ruokaviraston strategisena päämääränä. Haastava resurssitilanne hidasti asiakaskeskeisyyden pitkäjänteistä organisaatorajat ylittävää kehittämistä virastossa. Resurssitilanteesta johtuen esimerkiksi palvelumuotoilun menetelmien järjestelmällistä käyttöä ei voitu edistää substanssitehtävissä.

Tulostavoitteelle kytketty toimenpide on toteutettu suunnitellusti.



**B11. Johtamisemme on yhtenäistä, sitoutunutta ja vuorovaikutteista (Arvosana: 4)**

Ruokaviraston johtamisjärjestelmää, ml. uudistettu digitalisaation johtamisen toimintamalli, sovelletaan vakiintuneesti, mikä tukee johtamisen yhtenäisyyttä. Viraston poikkileikkaavat sisäisten palvelujen prosessit toimivat yhtenäisesti läpi viraston.

Viraston strategiatyössä jatkettiin vaikuttavuus- ja mahdollistaja -päämääraimien työtä sekä arvojen käytännön saattamista. VM-baron kehittämiskohteina edistettiin toimenpiteitä viraston johtamisen, vuorovaikutuksen, viestinnän ja osaamisen kehittämisen alueilla. Viraston uutta palkkausjärjestelmää sovellettiin aktiivisesti. Viraston kokonaisjohtamisen vahvistamiseksi toteutettiin strategisen johtoryhmän kehittämishanke ja strategista johtoryhmää täydennettiin kutsumalla jäseneksi viraston henkilöstön edustaja, controller ja tutkimusjohtaja.

Esimiestyön vahvistamiseksi ja yhtenäistämiseksi toteutettiin ETKO-kehittämishanke, jossa esimiesten keskinäistä vuorovaikutteisuutta ja hyvien käytäntöjen jakamista yli organisaatorajojen kasvatetaan vakiintuneiden foorumeiden lisäksi teemoitetuilla esimiespysäkeillä, kytkien toiminta viraston luottamus- ja arvojohtamiseen, henkilöstön hyvinvoinnin varmistamiseen sekä valmentavaan toimintatapaan.

Osaamme- ja uudistumme -päämääraimissä valmistellaan mm. henkilöstöjohtamisen ja osaamisen kehittämisen strategisia linjauksia, työyhteisön yhtenäisyyttä ja yhtenäisiä menettelytapoja sekä toiminnan vastuullisuuteen liittyviä toimenpiteitä. Organisaatiossa on vireä palautekulttuuri, mikä osaltaan tukee sitä, että henkilöstön toiveet, näkemykset ja mahdolliset epäkohdat tulevat tietoisuuteen ja käsiteltäviksi. Johdon ja esimieskunnan sitoutuneisuutta kuvaa matala vaihtuvuus huomioiden fuusiotauasta ja esimiesten iso työmäärä. Viraston YT-toiminta on aktiivista ja arjen yhteistoimintaa lisäsi myös koronapoikkeustilanne, jossa seurattiin viikoittain tilannekuvaa ja laadittiin viraston ulkoisia ja sisäisiä ohjeita ja linjauksia ajantasaisesti yhdessä. Poikkeustilanteessa virisi myös uusia virtuaalisia kokoontumis- ja työtapoja, jotka mahdollistivat henkilöstön osallistumista entistä laajemmin yhteisiin keskusteluihin työtehtävissä ja vapaamuotoisesti, mikä vahvisti yhteisöllisyyttä ja rakensi yhteistä työskulttuuria.

Tulostavoitteen toteuttamista tukeva toimenpide sai arvosanaksi 4/5.

**B12. Viestintämme on suunniteltua, oikea-aikaista ja osa kaikkea toimintaa (Arvosana: 4)**

Viestintä tuki Ruokaviraston tavoitteiden saavuttamista. Se on osa strategian toteuttamista, johtamista, asiantuntijatyötä ja vuorovaikutusta työyhteisössä. Viraston työyhteisöviestintä foorumeineen ja viestintävälineineen on suunnitelmallista, säännönmukaisesti järjestettyä ja aktiivista ja sitä tehostettiin pandemiatilanteessa.

Tulostavoitteen toteuttamista tukeva toimenpide sai arvosanaksi 4/5.

**B13. Kansainvälinen vaikuttamisemme on ennakoivaa ja aktiivista (Arvosana 4)**

Tutkimustoiminnan kehittämiseksi aloitettiin yhteistyö OHEJP<sup>18</sup>-konsortiossa ja MedvetNet-yhdistyksessä. Liittymisen avulla varmistetaan mahdollisuus osallistua esimerkiksi konsortion yhteisiin EU:n Horisontti-tutkimushankkeisiin. Tutkimustoiminnassa osallistuttiin muiden tutkimuslaitosten kanssa Horisontti Euroopan PARC (klusteri 1) ja Agriculture of data (klusteri 6) kumppanuuksien valmisteluun.

Tulostavoitteen toteuttamista tukeva toimenpide sai arvosanaksi 4/5.

---

<sup>18</sup> One Health European Joint Programme

**B2. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintamme on verkostoitunutta, vaikuttavaa ja tukee ennakoivasti päätöksentekoa ja elinkeinojen kilpailukykyä. Arvosana: 4**

Virasto toimi aktiivisesti yhteistyössä muiden tutkimuslaitosten kanssa (myös *Tulanet*-yhteistyö) ja kuunteli asiakasverkostoja. Lisäksi toimittiin aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa. Tutkimuksessa pyrittiin tukemaan ja ennakoimaan tarpeita strategialähtöisesti.

Tulostavoitteelle kytketty toimenpide toteutettiin suunnitellusti.

**B3. Digitaaliset ratkaisumme ovat käyttäjälähtöisiä ja tietovarantomme ovat yhteensopivia ja luotettavia ja niitä hyödynnetään tehokkaasti. (Arvosana: 3)**

Tavoitteen toimenpiteet toteutuivat pääosin suunnitelmien mukaisesti edistään digitaalisten palvelujen käyttäjälähtöisyyttä, yhteentoimivuutta ja luotettavuutta. Konesali- ja kapasiteettipalvelujen hankintaan liittyvän (Hansel-kilpailutus) markkinaoikeuden käsittelyn vuoksi teknologiympäristöjen uudistamisen hankkeen prioriteetti ja aikataulu on suunniteltava uudelleen. IT-asiantuntijoiden rekrytointi oli hidasta kilpaillun osajamarkkinatilanteen vuoksi. Tällä on osaltaan ollut hidastavaa vaikutusta joidenkin hankkeiden etenemiseen.

Kaikkiaan 14:stä tavoitteelle kytketystä toimenpiteestä yhdeksän toteutui suunnitellusti ja viisi tietojärjestelmä-hanketta toteutui osittain. Toimenpiteistä yhdeksän on tietojärjestelmä-hankkeita, joiden toteuma on esitetty liitteessä 2.

**B4. Ennakoimme riskejä ja varaudumme kriiseihin. (Arvosana: 3)**

Viraston riskienhallintopolitiikka on ajan tasalla. Riskejä hallitaan linjoilla ja toimintakokonaisuuksissa kuitenkin vielä pitkälle vanhojen virastojen aikana omaksuttujen menetelmien ja toimenpiteiden mukaisesti. Toiminnan yhtenäistämistyötä aloitettiin ja siihen liittyvän työn suunnitelmallinen kehittäminen käynnistetään virastoon loppuvuodesta perustetussa valmiustoimikunnassa. Viraston johto käsittelee riskinarviointia ja riskienhallintaa vuosikellon mukaisesti, jatkossa kvartaaleittain, huomioiden erityisesti merkittävimmät koko virastotason riskit ja niitä koskevien hallintatoimenpiteiden toteuttaminen.

Ruokaviraston valmiussuunnitelma uudistettiin liittäen suunnitelmaan myös viraston ydinprosessien tehtäviä koskevat valmiussuunnitelmat kriittisille tehtäväkokonaisuuksille, kuten eläin- ja kasvitaudeille ja digitalisaatio-toiminnoille. Viraston valmiuden ja kokonaisturvallisuuden organisointia vahvistettiin perustamalla valmiuden ja riskienarvioinnin suunnittelusta, valmistelusta, kehittämisestä ja koordinaatiosta vastaava virastotasoinen valmiustoimikunta, joka toimii viraston valmiuspäällikön johdolla ohjausryhmänään strateginen johtoryhmä.

Virastosta osallistuttiin aktiivisesti lukuisiin viraston substanssia sekä yhteiskunnan yleistä turvallisuutta ja hallintoa koskeviin valmiusharjoituksiin (mm. säteilyvaaratilanneharjoitus, ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valmiusharjoitus, *Taisto*-digiturvaharjoitus, *Tieto20*-harjoitus, *TOUKO*-harjoitus, *VALHA*-harjoitus, afrikkalaisen sikaruton torjuntaan liittyvät valmiusharjoitukset).

Koronatilanteen hallintaa ja siihen liittyvää valmiutta (ml. ulkoinen viranomaisketjua koskeva sekä viraston isänen ohjeistus) hoidettiin tilanteessa eläen viikoittain kokoontuvassa viraston pääjohtajan johtamassa tilaner ryhmässä, apunaan viraston valmiuspäällikön ja hallintojohtajan johdolla toimivat laaja-alaiset valmisteluryhmät sekä YT-toimikunta ja tilanteeseen perustetut väliaikaiset Korona-YT-ryhmät laboratorio-, lihantarkastus- ja yleis- tehtäväalueille. Koronatilanne ja sen edellyttämät uudet ja lisääntyneet tehtävät haastoivat merkittävästi viraston toimintaa, mutta tilanne onnistuttiin pitämään hyvin hallinnassa viraston toimialalla sekä sisäisessä toiminnassa henkilöstön terveysturvallisuuden ja viraston toiminnan jatkuvuuden turvaten.

Kahdesta tavoitteelle kytketystä toimenpiteestä toinen toteutui suunnitellusti ja toinen osittain:





Toimenpide	Analyysi toteumasta	Arvosana
Yhtenäistetään viraston riskienhallinnan menettelyt ja dokumentointi.	Viraston riskienhallintopolitiikka on vahvistettu ja ajan tasalla. Riskejä hallitaan linjoilla ja toimintakokonaisuuksissa pitkälle vielä vanhojen virastojen aikana omaksuttujen menetelmien ja toimenpiteiden mukaisesti. Toiminnan yhtenäistämistyötä aloitettiin ja siihen liittyvän työn suunnitelmallinen kehittäminen on tarkoitus käynnistää virastoon perustetussa valmiustoimikunnassa. Riskinarviointia ja riskienhallintaa käsitellään vuosikellon mukaisesti viraston operatiivisessa ja strategisessa johtoryhmässä ja strategisen johtoryhmän seuranta päätettiin tihentää kvartaaleittain tapahtuvaksi. Strategisen johtoryhmään päätettiin lisätä kokoava riskienhallinnan seuranta (merkittävät riskit ja toimenpiteiden seuranta).	3

## Voimavarojen hallinnan tavoitteet

### C1. Henkilöstömme on osaavaa, arvostettua ja voi hyvin. (Arvosana: 4)

Tavoitetta toteutettiin suunnitelmallisilla kehittämishankkeilla henkilöstöjohtamisen eri tehtäväalueilla yhdessä linjojen ja toimintakokonaisuuksien kanssa sekä viraston strategian toteuttamiseen tähtäävässä arvotyössä ja Opimme ja uudistumme yhdessä -päämäärätyössä, jossa valmistellaan mm. henkilöstöjohtamisen strategiaa linjauksia, osaamiskokonaisuuden konseptointia ja kehittämistä, työyhteisön yhtenäisyyttä ja yhtenäisiä menettelytapoja, työnantajakuvan ja -kilpailukykyä kehittämistä sekä vastuullisuusteemoja. Henkilöstöjohtamisen linjauksissa huomioidaan aina henkilöstön työn sujuvuusvaikutukset, työhyvinvoinnin näkökulma, yhteistyön ja sitouttamisen näkökulmat.

Osaamisen hallinnan konseptointi käynnistettiin. Kehityskeskusteluissa otettiin käyttöön Osaava-järjestelmä, jossa on tarkoitus toteuttaa myös osaamiskartoitus ja osaamiskirjasto. Sisäistä osaamisen siirtoa tuettiin mm. asiantuntijoiden tekemillä runsailla tietoisuuksilla ja esittelyillä henkilöstöfoorumissa ja muissa tilaisuuksissa sekä toimintavuonna toteutetun esimiestyön kehittämishankkeen (ETKO) toimenpiteenä käynnistetyssä esimiespysäkki -foorumissa. ETKO-hankkeessa haastateltiin kaikki viraston esimiehet ja määriteltiin toimenpiteet esimiestyön laadun parantamiseksi ja työn kuormittavuuden keventämiseksi kytkien toimenpiteet viraston arvo- ja luottamusjohtamiseen sekä valmentavan toimintatavan vahvistamiseen. Monimuotoinen osallistaminen toteutuu keskeisenä viraston toimintatapana lähes kaikessa valmistelussa: kommentointikierrokset, esittelyt, työpaikat, valmistelutiimit jne. täydennettynä virtuaaliteknologian mahdollistamana laajana yleisenä osallistamisena. Työkykyjohtamisessa saavutettiin merkittäviä parannuksia ja onnistumisia mm. työkykyindeksin ja sairauspoissaoloindeksin suotuisana kehityksenä.

Luottamusjohtamista, mm. aikaan ja paikkaan sitomattoman monipaikkaisen työn ja joustotyön käytäntöjä jatkettiin työn tehokkuuden ja tuottavuuden parantamiseksi sekä henkilöstön työhyvinvoinnin ja jaksamisen edistämiseksi. Työn ja muun elämän yhteensovittaminen on työtyytyväisyyskyselyn 2021 perusteella osa-alue, mihin ollaan yleisesti joko kohtalaisen tai hyvin tyytyväisiä. Linjausten jatkokehittämisessä huomioidaan myös koronatilanteesta saadut opit ja hyödyt työtekemisen tapojen uudistamiseksi modernin julkisen johtamisen tavoitteiden mukaisesti. Viraston VMbaron kokonaisindeksi nousi edellisen vuoden tavoin hieman vuodesta 2020.

Viraston pitkän tähtäimen henkilöstön resurssi- ja rakennesuunnitelman ja talouden voimavarasuunnitelman valmistelu käynnistettiin tavoitteena määrittellä viraston kriittiset tehtävät ja niiden hoitamiseksi tarvittavat voimavarat (määrärahat, henkilöresurssit, eläköityminen, osaamiset, kyvykkyydet) suhteessa talouden asettamiin reunaehtoihin kehyskaudella. Tehtävä jalkautettiin pääjohtajan toimeksiantona kaikille viraston toimintayksiköille ja määriteltiin viraston vuoden 2022 tärkeimmäksi yhteiseksi tulostavoitteeksi vuodelle 2022.





Tulostavoitteelle kytketty toimenpide toteutui suunnitellusti.

## **C2. Tehtävät ja toiminta on sopeutettu määrärahojen puitteisiin. (Arvosana: 4)**

Viraston toiminnan ja talouden vuonna 2019 aloitettua sopeuttamista jatkettiin suunnitelmallisesti ja uusia hankkeita toiminnan tasapainottamiseksi viraston sisällä on valmistelussa, mm. ostopalvelut vs. oma henkilöstö -linjaukset keskusteluttavat yhä ja niihin haetaan edelleen mahdollisuuksia. Virastolle osoitettuihin kehyksiin laaditun sisäisen budjetin kehyksissä pysyttiin kaikilla linjoilla ja toimintakokonaisuuksissa. Siirtyvän määrärahan tasosta jouduttiin kuitenkin tinkimään mm. nykyisten ja uusien lainsäädäntö- ja CAP-ohjelmaperusteisten tietojärjestelmien kasvavien ylläpidon ja jatkuvan kehittämisen menojen vuoksi. Tiukka talous- ja rekrytointikuri on edelleen virastossa välttämätön, mikä on hyvin omaksuttu koko viraston toimintaan varmistamalla prosessit tilanteen seuraamiseksi.

Viraston esimiesten ja muun henkilöstön kustannustietoisuus on korkealla tasolla. Arkijohtamisen lisäksi on kuitenkin välttämätöntä vahvistaa pitkän tähtäimen toiminnan ja talouden suunnittelua kattavasti koko viraston näkökulmasta. Virastossa onkin käynnissä henkilöstön resurssi- ja rakennesuunnitelman ja talouden voimavara-suunnitelman valmistelu kehyskaudelle tavoitteena määritellä viraston kriittiset tehtävät ja niiden hoitamiseksi tarvittavat voimavarat (määrärahat, henkilöresurssit, osaamiset, kyvykkyydet) suhteessa talouden asettamiin tiukentuviin reunaehtoihin sekä huomioiden laaja eläköitymiskehitys ja jatkuvasti lisääntyvät ja uudet tehtävät kehyskaudella. Tehtävä jalkautettiin pääjohtajan toimeksiantona kaikille viraston toimintayksiköille ja määriteltiin viraston vuoden 2022 tärkeimmäksi yhteiseksi tulostavoitteeksi.

Viraston uusi maksuasetus valmisteltiin ja esitettiin ministeriölle syksyllä ja se tuli voimaan vuoden 2022 alusta. Lähtökohtana viraston esitykselle oli kustannusvastaava toiminta, tosin joissain suoritteissa esitettiin edettäväksi portaittain. Budjetointiaste 68/32 huomioidaan kaikissa suoritteissa.

Toiminnan tuottavuutta ja säästöjä haettiin myös aktiivisella prosessi-, Lean- ja laatutyöllä sekä organisatorisella jatkokehittämisellä viraston linjojen ja toimintakokonaisuuksien toimintoissa. Osa näistä toteutettiin kuluneen toimintavuoden aikana, osan käytännön toteutus ajoittuu vuodelle 2022.

Vuokramenoja on saatu säästettyä viraston perustamisesta lukien ja toimitilahallinnon tehostamista jatkettiin toimintavuonna yhteistyössä muiden hallinnonalan ja lähivirastojen kesken - uusia yhteishankkeita on vireillä säännöllisesti. Ajankohtaisesti virastossa käynnistettiin arviointi siitä, mikä vaikutus toiminnassa tulee olemaan jo ennestään monipaikkaisen ja laajan etä- ja joustotyön laajenemisesta koronapoikkeustilanteen kokemusten pohjalta. Virastossa toteutetun tulevaisuuteen suuntaavan kyselyn perusteella etätöiden laajeneminen on todennäköistä, mikä vähentäisi toimitilatarvetta olennaisesti. Tämä on suuntana koko valtionhallinnossa ja sen vuoksi olisi tärkeää, että virastoille mahdollistetaan toimitilavähennyksestä aiheutuvien kustannussäästöjen realisoiminen käytännössä koko valtionhallintoa koskevin linjauksin. Myös matkustaminen viraston toimipaikkojen välillä tulee vähenemään. Viraston matkustusstrategia on valmistelussa valtion yhteisen matkustusstrategian pohjalta. Talouden ja tehokkuuden tavoitteita sisältyy myös virastossa laadittuun uuteen hankintastrategiaan ja sen toteuttamiseksi laadittuun toimenpidesuunnitelmaan. Viraston strategia perustuu kansalliseen julkisten hankintojen strategiaan ja se sisältää talous-, laatu- ja tehokkuusnäkökulmien lisäksi tavoitteet hankintojen vastuullisuudelle ja kestäväälle kehitykselle sekä innovatiivisten hankintojen toteuttamiselle.

Tulossopimuksen mukaisesti virasto kävi keskustelua maa- ja metsätalousministeriön kanssa kehyksen ylittävistä määräraharapeistaan. Yhteisen keskustelun perusteella virastolle osoitettiin määrärahoja moniin kriittisiin tarpeisiin, kuten koronan johdosta lisääntyneisiin menoihin sekä elintarvikepetosten ja etämyynnin valvonnan tehostamiseen. Lisää keskustelua tarvittaisiin viraston näkökulmasta vielä sellaisten uusien tehtävien hoitamiseksi tarvittavista lisäresursseista, joihin ei voida osoittaa henkilö- ja määräraharesursseja viraston sisältä eikä niitä ole saatavissa myöskään toimintoja tehostamalla tai priorisoimalla taikka valtion budjettimenettelyssä. Tähän liittyen tarvitaan myös entistä selkeämmin ministeriön näkemyksiä tehtävien priorisoimiseksi, vähentämiseksi tai karsimiseksi, ml. lakisääteiset tehtävät. Ruokavirasto pitää tärkeänä sitä, että tätä keskustelua



voidaan jatkaa ja vahvistaa tulevilla tulossopimuskerroksella 2022, jonka valmistelu käynnistyy ministeriön kanssa tulevan syyskuun aikana.

Ruokavirasto on lisäksi esittänyt ministeriölle kaikissa toiminnan ja talouden suunnittelua koskevissa esityksissään kehityksen ylittävänä menonaan lisärahoitusta pääosin lakisääteisten tietojärjestelmiensä jatkuvan kehittämisen ja ylläpidon kasvun määrärahoihin. Toimintavuoden esityksissä jatkossa tarvittava lisämääräraha on arvioitu tässä vaiheessa 7 milj. euroksi.

Kaikki kolme tulostavoitteelle kytkettyä toimenpidettä toteutettiin suunnitellusti.

### **C3. EU:n ja muu ulkopuolinen rahoitus on tehokkaasti hyödynnetty. (Arvosana: 4)**

VM:n tuottavuusrahoilla toteutettavat CAP27-hankkeet ovat käynnistyneet. Maksatusjärjestelmän uudistamista varten on valmisteltu hakemusta vuoden 2022 hakukierrokselle.

Liittymällä eurooppalaisiin tutkimusverkostoihin pyritään esimerkiksi Horisontti-hankkeiden rahoitusta hyödyntämään entistä paremmin.

Tulostavoitteelle kytketyt kaksi toimenpidettä toteutettiin suunnitellusti.

### **C4. Toimitilahallinta ja hankintatoimi sekä toimipaikkaverkko ovat tehokkaita. (Arvosana: 4)**

Tilankäytön tehostamista jatkettiin aktiivisesti tiiviissä yhteistyössä Senaatin ja muiden hallinnonalan ja lähivirastojen kanssa. Uusia yhteishankkeita viriää tiheään tahtiin, vireillä olevista hankkeista erityisen merkittävä on Ruokaviraston ja Luonnonvarakeskuksen (Luke) yhteinen riistalaboratoriohanke Oulussa.

Koronatilanteesta ja sen vaikutuksena odotettavissa olevista työnteon tapojen muutoksesta ja etätyön laajenemisesta johtuen tilankäytön muutosten suunnittelua käynnistettiin yhdessä Senaatin ja muiden virastojen kanssa. Muutokset liittyvät perinteisen toimistotilaratteen vähenemiseen sekä toimitiloissa tapahtuvan työn luonteen muuttumiseen entistä enemmän tiimi-, verkosto- ja työpajatyypiseksi kokoontumiseksi.

Virasto osallistui aktiivisesti *KEINO-akatemia*n työhön ja viraston hankintastrategia linjauksineen valmistui kansallisen julkisen hallinnon hankintastrategian pohjalta suunnitellun aikataulun mukaisesti. Hankintatoiminnan linjauksiin sisältyy taloudellisuus- ja laatuavoitteiden lisäksi tavoitteita mm. hankintojen vastuullisuuden varmistamisesta sekä kyvystä tunnistaa ja toteuttaa myös innovatiivisia hankintoja. Strategian toteuttamiseksi vahvistettiin laaja-alainen toimenpidesuunnitelma, jonka toteuttamista käynnistettiin. Viraston hankintaohjeistusta päivitettiin ja hankintavastaaville ja henkilöstölle tarjottiin aktiivisesti hankintakoulutusta mm. säännöllisillä hankintatoimen pienklinikoilla.

Viraston taloushallinnon ja keskitetyn hankintatoimen tehtäväalueet tiivistivät hankintaa ja hankintatoimen kehittämistä koskevaa yhteistyötä. Yhteistyössä on käynnissä myös hankintatoimeen sekä toiminnan ja talouden sopeuttamiseen liittyvä selvitys, sekä laboratorioiden tilauksiin liittyen laboratoriovetoinen Lean-kehittämisprojekti yhdessä taloushallinnon kanssa. Hankintatoiminnan linjausten toimintasuunnitelmassa huomioitiin erilaisin toimenpitein mm. hankintaosaamisen kehittäminen ja substanssin tiiviimpi osallistaminen hankintoihin sekä roolit ja vastuut eri toimenpiteiden toteuttamisessa.

Neljä tulostavoitteelle kytkettyä toimenpidettä toteutui suunnitellusti.

### **C5. Hallinnon rakenteet tukevat tuottavuuden kasvua, ohjaamista ja johtamista. (Arvosana: 4)**

*Keskus-, alue- ja paikallishallinnon organisointi ja rakenteet* tukivat toimintavuonna hyvin tavoitteen toteutumista. Kuntiin nähden virastolla ei ole vastaavaa vahvaa ohjaussuhdetta kuin aluehallinnon viranomaisiin, mutta viraston EU:n valvonta-asetukseen ja kansallisiin substanssisäädöksiin perustuva valvonnan suunnittelu-, raportointi- ja auditointitoimivalta sekä viraston kuntiin suunnattu informaatio-ohjaus ja yhteinen koulutus- ja





kehittämistyö vastasivat edelleen tarkoitustaan tässäkin suhteessa. Vireillä olevaan alue- ja paikallishallinnon organisaatiomuutosten valmisteluun osallistuttiin virastosta aktiivisesti. Ruokavirastolla on merkittävä intressi alue- ja paikallishallinnon uudistamistyössä, sillä viraston ja koko ruokaketjun näkökulmasta on tärkeää varmistaa toimialan tehtävien asianmukainen hoito ja resurssit niihin myös jatkossa.

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston *tulosohjausprosessia* kehitettiin yhteistyössä entistä strategisempaan suuntaan. Ruokaketjun toiminnan edistämiseksi sekä toimialan viranomaistoiminnan tehostamiseksi ja tehtävien ja resurssien priorisoimiseksi jatkettiin viraston strategian toteuttamista ja arvojen käytäntöön saattamista vaikuttavuus- ja mahdollistajapäämäärätiimien työnä. Tiimien työhön osallistuivat myös viraston sidosryhmät ja asiakkaat, joille järjestettiin laaja-alaisia kokoontumisia uusia viestinnän ja kokoontumisen työvälineitä hyödyntäen (mm. sidosryhmille järjestetyt webinaarit).

*Organisaation rakenteita* ja prosesseja kehitettiin vuoden alusta lukien Ruokavirasto 2.0 -hankkeessa sovittujen linjausten mukaisesti. Loppuvuodesta valmisteltiin myös organisatorisia jatkokehityshankkeita linjojen ja toimintakokonaisuuksien sisäisenä jatkokehittämisenä. Osa näistä toteutettiin ennen vuodenvaihdetta, osan toteuttaminen siirtyi vuodelle 2022.

*Prosessityössä* vahvistettiin substanssilinjojen ydinprosessit ja johtamis- ja tukiprosessien määrittely on käynnissä. Prosessikokonaisuuden hallintaa kehitettiin tiedonhallintalain täytäntöönpanoprojektin ja kokonaisarkkitehtuurin kehittämisen yhteydessä. Toimintaprosesseja ja palvelujen laatua kehitetään myös kautta viraston ja yli organisaatorajojen toteutettavissa Lean- ja laatuhankeissa, joiden käynnistäminen kumpuaa useimmiten henkilöstön aktiivisuudesta ja aloitteellisuudesta.

*Asiakkuuden strategiatiimi* aloitti toimintansa ja sen ohella käynnistettiin asiakaspalvelun ja asiakkuudenhallinnan esiselvitys (ns. AARI-hanke), joka on viraston laajuisesti tehtyjen johdon haastattelujen jälkeen etenemässä jatkotoimenpiteitä suunnitteleviin työpajoihin. *Design system* -asiantuntija rekrytoitiin kehittämään Ruokaviraston verkkopalveluiden asiakaslähtöisyyttä.

Tavoitteelle kytketty toimenpide toteutui suunnitellusti.





## LIITE 2. Erillisrahoitusta saaneiden tietojärjestelmähankkeiden eteneminen

### Hanke 1: Eläinten terveydenhallinta (ELTE) (Arvosana 3)

Eläintautien sekä merkinnän ja rekisteröinnin osalta tavoitteet saavutettiin: Järjestelmä oli kaikkien viranomaisten käyttöönotettavissa vuoden 2021 lopussa. Järjestelmään valmistui myös tuki eläinten merkinnän ja rekisteröinnin siirtokielloille vuoden 2021 lopussa.

Eläinlajikohtaisen mikrobilääkekäyttötiedon keruu siirtyi maaliskuuhun 2022, koska eläinlääkäreiden käyttämissä potilastietojärjestelmissä ei ollut vielä valmiutta liittyen automaattiseen tiedonsiirtoon. Ilmoitettavien eläintautien tavoitetta ei saavutettu vuoden 2021 lopussa ja sen toteuttaminen siirtyy jatkokehittämiseen.

### Hanke 2: Eläinvalvonnan ja täydentävien ehtojen tietojärjestelmän kehittäminen (Arvosana 4)

ID-yksilöeläinvalvonta saatiin toteutettua ja työtä jatkettiin ryhmäeläinten määrittelyllä. Eläintukien valvonnan toiminnallisuuksia kehitettiin edelleen. Hanke saavutti tavoitteensa.

### Hanke 3: Maaseudun Hyrrä-tukien sähköisen käsittelyketjun kehittäminen (Arvosana 4)

Hanke eteni suunnitelman mukaisesti, ja projekti saavutti sille asetetut tavoitteet, eivätkä projektin riskit realisoituneet. Tämä siittääkin huolimatta, että koronapandemiasta aiheutuneiden kriisitukien toimeenpano tuli pakollisena ylimääräisenä tekemisenä projektiin, mikä hidasti ja vaikeutti projektin suunniteltujen tavoitteiden toteutumista.

### Hanke 4: Ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämishanke, YTVK (Arvosana 3)

Hankkeen vuoden 2021 tavoitteita ei saavutettu täysimääräisesti. Näytteenottosuunnitelma on pilotoinnissa Vati2-osa-projektissa, mutta sen toteuttaminen ei ole vielä päättynyt. Työkokonaisuuden viivästyneen toteutuksen aiheuttama viive muun hankkeen aikataulun mukaiselle etenemiselle on erittäin merkittävä. Myös muiden työkokonaisuuksien ennakoinnissa laajuuteen ja järjestelmäalustan parantamiseen liittyvät ongelmat jatkuivat ja aiheuttavat osaltaan viivettä Vati2-toteutukseen. ELSU-osaprojektin konsulttihenkilöresurssien saatavuuteen liittyneet hankkeen ulkopuoliset ongelmat jatkuivat joulukuun 2021 alkuun saakka. Tämä on kertaantunut sisäisten henkilöresurssiviiveiden seurausten kanssa ja aiheuttanut erittäin merkittävää viivettä osaprojektin toteutustyön aikataululle ja laajuudelle. Siten onkin selvästi ennakoitavissa, että YTVK-hanke ei pysty toteuttamaan kaikkia rahoitushakemuksessa määriteltyjä työkokonaisuuksia hankkeen aikataulun ja rahoituksen puitteissa hankkeen päättämiseen mennessä (kesäkuu 2022).

### Hanke 5: CAP27, sisältää alahankkeita (ks. tulossopimus) (Arvosana 4)

CAP27-hankekokonaisuus eteni valmistelutyön osalta suunnitellusti sitä mukaa, kuin se poliittisten päätösten edetessä oli mahdollista. *Trilogien* viivästyminen kesäkuun loppuun aiheutti väistämättä järjestelmien kehittämisessä kiireen, jotta järjestelmät ovat kunnossa, kun uusi suunnitelmakausi alkaa 2023.

### Hanke 6: Teknologiaympäristöjen uudistaminen (ml. hallinnonalan META III -koordinaatio), Arvosana 3

Konesali- ja kapasiteettipalvelujen hankintaan (Hansel-kilpailutus) liittyvän markkinaoikeuden käsittelyn vuoksi hankkeen prioriteetti ja aikataulu on suunniteltava uudelleen.

### Hanke 7: Nautarekisterin loppuun saattaminen (Arvosana: 3)

Hankkeen tavoitteet saavutettiin osittain. Uuden *nautarekisterin* käyttöönotto on siirtymässä huhtikuulle 2022.

Palveluväylän palvelut ja nautarekisterin käyttöliittymä ovat valmiina laajamittaiseen kaikkien sidosryhmien kanssa tahtuvaan viimeiseen käyttöönottoa valmistelemaan yhteistestaukseen. Järjestelmän viimeistelyä tehdään edelleen ja valmistellaan tuotantoon vientiä. Resurssimuutoksista ja resurssisivistä johtuen projektissa on tehty priorisointia ja projektin sisältöä on karsittu, mm. nautapassi ja huomautusjärjestelmään liittyvä viestinvälitys on karsittu.



## **Hanke 8: Tietojärjestelmien kehittäminen (CAP-uudistus) (Arvosana 4)**

CAP27-hankekokonaisuus eteni teknologian kehittämisen ja teknisten valmiuksien valmistelun osalta odotetulla tavalla. Sen sijaan poliittisten päätösten viivästyminen tulee aiheuttamaan väistämättä järjestelmien kehittämisessä kiireen, jotta järjestelmät ovat kunnossa, kun uusi suunnitelmakausi alkaa 2023.

*Hyrrän* osalta CAP-siirtymäprojektin 2021–2022 tavoitteena on turvata sujuva siirtyminen vanhalta ohjelmakaudelta siirtymäkaudelle ja CAP27 strategiakauden aloitukseen. Siirtymäkauden tavoitteena on ottaa käyttöön hallinnonalan yhteisiä palveluita, lisätä viranomaisten välistä tiedonsiirtoa ja varmistaa siirtymäkauden tukien toimeenpano. Projekti eteni vuoden 2021 aikana suunnitellusti. Siirtymäkauden tukien haku toteutettiin *Hyrrään*, ja samalla uudistettiin myös *Hyrrän* vanhempien osien toteutustapoja. Ei-tuotannollisten investointien tukien ja maksujen haku sekä päätöskäsittely siirrettiin Rahtu-järjestelmästä *Hyrrään*. Maaseutuyritysten ja maatalouden väliaikaistukien toimeenpanoa jatkettiin vuoden 2021 loppuun saakka 17.6.2021 hyväksytyin asetusmuutoksen mukaisesti. Väliaikaistukien ja kyläkauppatuen jälkiseurantaosiot toteutettiin *Hyrrään*. Kyläkauppatuen jälkiseurantaosiosta lisää toimenpiteessä 38. Projektin viimeiset osat toteutetaan vuoden 2022 aikana.

Markkinajärjestelmien esiselvitys valmistui ja määrittelytyö käynnistyi alkuvuonna. Syksyn aikana edettiin määrittelyjen ja teknisen suunnittelun kanssa. Rekisteröintiosion toteuttaminen alkoi. Hanketyyppisissä tuissa kuljetusavustusten toteuttaminen käynnistyi.

Maksatusjärjestelmän uudistus eteni esiselvitysvaiheen jälkeen VM:n tuottavuusrahahakemuksen valmistelulla. VM myönsi hankkeelle vuoden lopussa sen hakeman tuottavuusrahoituksen. Uudistusta edistettiin esiselvityksen jälkeen ns. valmisteluvaiheen toimeenpanolla.

Tukisovelluksen osalta siirtymäkauden muutokset toteutettiin suunnitellusti. Päätukihaun tekninen uudistaminen käynnistettiin lohkotietojen osioista. Aikatauluista ja yllättävistä uusista muutostarpeista johtuen muiden päätukihaun osioiden tekninen uudistaminen siirrettiin vuodelle 2022–2023 niin, että uudistettu osio on tarkoitus olla käytössä vuoden 2023 päätukihaussa.

Sähköisen arkiston uudistaminen käynnistettiin tavoitteena integroida arkiston käyttöliittymä osaksi *Tukisovellusta* ja yksittäisen tilan tietojen osaksi *Vipu-palvelua*. Mobiilivalvonnan karttatoiminnallisuuksien kehittäminen ja valvonnan prosessin sähköistäminen monitorointia varten etenivät myös toimintavuonna.

Tukisovelluksen tietojärjestelmämuutokset sekä *Viljelijä applikaatio* (Vipu-kuva) koskien monitoroinnin selvityspyyntöjä toteutettiin ja vietiin tuotantoon.

Sähköiseen arkistoon suunnitellut sovellusmuutokset saatiin toteutusvaiheeseen. Uudet ominaisuudet *Tukisovelluksessa* ja *Vipussa* tulevat käyttöön porrastetusti vuoden 2023 ensimmäisissä versioissa. Mobiilivalvonnan karttatoimintojen kehittäminen eteni. Mobiilivalvonnan kartan muistiinpano-ominaisuuksia kehitettiin ja Tukisovellukseen toteutettiin valvonnan selvityspyyntöjen ja paikkatietoon sidottujen kuvapyyntöjen lähetys viljelijöille.

Valvonnan prosessin sähköistämistä edistettiin toteuttamalla ensimmäinen versio mobiilisovelluksesta. Mobiilisovelluksen kautta valvonnan asiakkaat voivat vastata paikkatietoon sidotuilla valokuvilla valvonnan selvityspyyntöihin.

Valvonnan asiakirjojen näyttäminen *Vipu-palvelussa* eteni ja toiminnallisuus tulee käyttöön vuoden 2022 aikana.

## **Hanke 9: Valmistellaan koirarekisteri vuoden 2023 alkuun mennessä (HO) (Arvosana 3)**

Hankkeelle laadittiin esiselvitys ja toimintasuunnitelma. Rekisterin valmistelu ei kuitenkaan edennyt tavoitteiden mukaan ja mm. rekisterin kilpailutus siirtyi vuodelle 2022.





### **LIITE 3. Siirto- ja sijoitusmenojen toteumat vuonna 2021**

Siirto- ja sijoitusmenojen toteumat on taulukoitu talousarvion toteumalaskelmassa luvussa 2. Tässä on kuvattu siirto- ja sijoitusmenojen käyttöä.

#### **Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (mom. 30.10.40)**

Avustusta maatalon investointeihin voidaan myöntää maatalousyrittäjälle tehokkuuden ja laadun kehittämiseen maatalouden tuotantotoiminnassa sekä maatalousyrittäjien yhteenliittymälle mainittujen tarkoitusten edistämiseen sen osakkaiden tai jäsenten harjoittamassa maatalouden tuotantotoiminnassa. Lisäksi avustusta myönnetään tilanpidon aloittamiseen. Avustusta myönnettiin yhteensä 68 629 799 euroa.

#### **Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (mom. 30.10.41)**

Korkotukilainaa myönnetään tilanpidon aloittamiseen, kotieläinrakennus-, kasvihuone-, kuivaamo- ja tuotantovarainvestointeihin. Korkotukilainaa myönnettiin yhteensä 111 665 257 euroa ja myönnetyn korkotuen määrä on 15 715 653 euroa. Laina- aika on keskimäärin 14 vuotta.

#### **Eläinten hyvinvointikorvaukset (mom. 30.10.43)**

Eläinten hyvinvointikorvaukset parantavat eläinten hyvinvointia pohjalainsäädäntöön verrattuna. Kotieläintiloista yli 60 % on sitoutunut eläinten hyvinvointia parantaviin toimenpiteisiin. Vuonna 2021 tilojen osuus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Samoin korvausten määrä kasvoi ja oli talousarvion mukainen.

#### **Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (mom. 30.20.40)**

Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki täydentää EU:n tukijärjestelmiä. Se turvaa osaltaan maa- ja puutarhatalouden toimintaedellytyksiä, tuotannon kannattavuutta ja maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä. Suurin osa tuesta kohdentuu pohjoisena tukena tukialueelle C kotieläintuotantoon, erityisesti maidon tuotantoon. Kasvihuonetuotannolle maksettavaa tukea on jo kahtena peräkkäisenä vuonna maksettu selvästi etupainotteisena tuottajajärjestön toiveesta koronatilanteeseen. Varoista on maksettu sekä aikaisempien tukivuosien että tukivuoden 2021 tukia. Käyttö oli samalla tasolla viime vuoteen verrattuna. Toteutuma 317,3 milj. euroa.

#### **Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki/Tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin (EK) (mom. 30.20.40.2)**

Momentilla oli varattuna yksivuotinen erillismääräraha 4 milj. euroa tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin, jota ei käytetty.

#### **EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (mom. 30.20.41)**

##### **EU-tulotuki**

Tuotannon kannattavuuden turvaamiseksi maataloutta tuetaan EU-tulotuella. Tähän kuuluvat suorat pinta-ala- ja eläinperusteiset tuet. EU-tulotukea maksettiin noin 46 000 tilalle yhteensä noin 514,1 miljoonaa euroa. Tämä on noin 3,5 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän.

Kotieläintuotannon tukemiseen tarkoitettuja eläinpalkkioita maksettiin yhteensä noin 82,3 milj. euroa reilulle 6 900 tilalle.

##### **EU-markkinatuki**

EU-markkinatukea maksettiin yhteensä runsaat 20 000 euroa. Markkinatukien osalta momentin käyttökohteet olivat EU:n juuston ja voin yksityisen varastoinnin tuki. Juuston yksityisen varastoinnin tukea maksettiin 15 399,41 euroa ja voin yksityisen varastoinnin tukea 6 540,45 euroa.

#### **Maatalouden ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (kausi 2014–2020) (mom. 30.20.43.)**

Ympäristökorvausjärjestelmä koostuu ympäristöllisesti kestävään peltoviljelyyn tähtäävästä ympäristösitoumuksen toimenpidekokonaisuudesta sekä maatalouden vesiensuojelua, maatalousluonnon monimuotoisuutta ja geneettistä monimuotoisuutta edistävästä erillisistä ympäristösopimuksista ja geenipankkisäilytystoimista.





Ympäristökorvausjärjestelmän kautta korvausta myönnettiin noin 39 600 tilalle. Korvausta myönnettiin noin 240 milj. euroa. Maaseuturahaston elpymisvälineen kautta myönnettiin ympäristökorvaukseen noin 10 milj. euroa.

Luonnonmukainen tuotanto edistää turvallisten orgaanisten lannoitusaineiden kierrätystä ja lisää kasvi- ja eläinlajien monimuotoisuutta sekä eläinten lajinmukaisempaa hoitoa. Luomukorvausta myönnettiin noin 4 500 tilalle. Korvausta myönnettiin noin 63 milj. euroa. Luomukorvaus myönnettiin vuoden 2021 hakemuksiin kokonaan maaseuturahaston elpymisvälineen kautta.

Maatilojen neuvontajärjestelmän (*Neuvo 2020*) tavoitteena on parantaa maatilojen osaamista ympäristöön, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä energiatehokkuuteen liittyvissä asioissa. Lisäksi neuvonnan tavoitteena on maatilojen nykyaikaistaminen ja kilpailukyvyyn parantaminen. *Neuvo 2020* -järjestelmän kautta neuvontaa käytti noin 6 800 tilaa ja neuvoille maksettiin korvausta noin 7,7 milj. euroa.

Ei-tuotannollisissa investoinneissa on kaksi investointitoimenpidettä, kosteikkoinvestoinnit sekä perinnebiotooppien ja luonnonlaitumien alkuraivaus ja aitaaminen. Ei-tuotannollisten investointien toteutuksesta maksettiin korvausta noin 278 000 euroa.

#### **Luonnonhaittakorvaukset (mom. 30.20.44)**

Luonnonhaittakorvauksen tavoitteena on turvata maataloustuotannon jatkuminen pohjoisesta sijainnista aiheutuvista epäsuotuisista ilmasto-oloista huolimatta sekä estää maatalousmaan hylkääminen viljelykäytöstä. Tukea maksettiin n. 44 400 tilalle maaseutuohjelman mukaisesti painotettuna Pohjois-Suomi ja kotieläintilat. EU:n osarahoitusprosentti oli 42 %. Siirtyvällä erällä maksettiin tukivuoden 2020 luonnonhaittakorvauksen kotieläinchorotus (n. 48 milj. euroa). Osaltaan tuki auttaa lähes kaikkia tiloja kannattavuusongelmissa. Käyttö oli noin 2 milj. euroa pienempi edellisvuoteen verrattuna johtuen tilamäärän laskemisesta. Toteutuma 539,2 milj. euroa.

#### **Petoeläinten aiheuttaminen vahinkojen korvaaminen (mom. 30.40.42)**

Petoeläinten aiheuttamina vahinkoina korvataan rauhoitettujen maasuurpetojen (ahma, ilves, karhu, susi) viljelyksille, koirille, kotieläimille, mehiläisille ja irtaimistolle sekä poronhoitoalueen poroille aiheuttamia vahinkoja. Lisäksi korvataan kunnille porovahinkojen maastotarkastuksista aiheutuneita kustannuksia. Porovahingoista maksettiin korvauksia 7,35 milj. euroa, joka on 2,6 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Eläin- ja irtaimistovahinkoja korvattiin yhteensä 0,56 milj. euroa ja viljelysvahinkoja 0,13 milj. euroa.

#### **EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen/Mehiläistuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistäminen (mom. 30.20.46.1)**

Mehiläishoito-ohjelmassa on maksettu vuonna 2021 tukea 281 265,98 euroa. Sen avulla on tuettu mehiläisalan kehittämistä erilaisilla toimenpiteillä, muun muassa mehiläishoitajille annettavalla teknisellä avulla, siirtohoidon järjeistämällä, yhteistoiminnalla soveltavan tutkimuksen kanssa sekä markkinoiden seurannalla.

#### **EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen/ Koulujakelujärjestelmä (mom. 30.20.46.3)**

Vuonna 2021 maksettu koulujakelutuki on yhteensä 4 273 231,81 euroa. Summaan sisältyy myös koulujakelun liitännäistukea 514 673,90 euroa. Koko koulujakelujärjestelmän tavoitteena on lasten ja nuorten terveellisten ruokailutottumusten edesauttaminen ja maidon, maitotuotteiden sekä kasvien, vihannesten, hedelmien ja marjojen menekinedistäminen. Jakelun tueksi ja menekin edistämiseksi on toteutettu lisäksi koulutuksellisia liitännäistoimenpiteitä. *Ruoka-Tutka* -kampanjan avulla on toteutettu muun muassa pelejä, digitaalisia oppimisympäristöjä, webinaareja, RuokaTutkan lähettilästunteja sadoissa luokissa ja tehty vaikuttajayhteistyötä useiden eri tahojen kanssa. Koulutuksellisia liitännäistoimenpiteitä on toteutettu varsin monipuolisesti ja Euroopan komissio onkin käyttänyt materiaaleja esimerkkinä *best practise* -toteutuksesta jäsenvaltiossa ja maininnut Suomen kampanjan olevan erityisen onnistunut.

#### **EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen/Menekinedistäminen sisämarkkinoilla ja yhteisön ulkopuolella (mom. 30.20.46.4)**

EU-menekinedistämistukea on maksettu 870 388,95 euroa. Tuella on toteutettu kahta menekinedistämisohjelmaa. Vuonna 2020 alkaneessa Pro Luomun toimeenpanemassa ohjelmassa pyritään kasvattamaan EU:n luomumerkin ja luomun tunnettavuutta Suomessa sekä lisätä luomutuotteiden kulutusta. Vuonna 2021 alkanut Ruokatiedon



toimeenpanema ohjelma kohdistuu Kiinaan ja sen pyrkimyksenä on lisätä suomalaisen sianlihan menekkiä ja tunnettuutta Kiinassa ja siten edistää sen vientiä.

#### **EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen/tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmat (mom. 30.20.46.6)**

Tuottajaorganisaatiotukea maksettiin 3 334 861,02 euroa. Tuen avulla on toteutettu hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden investointeja ja muita kehittämistoimenpiteitä. Tuen avulla tuottajaorganisaatioiden on mahdollista parantaa kilpailukykyään ja lisätä toimintansa tehokkuutta.

#### **FEAD, EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin FEAD (arviomääräraha)/Vähävaraisten apu (mom. 32.50.64.10)**

EU:n komissio hyväksyi kansallisen vähävaraisten avun toimenpideohjelman 2014–2020 joulukuussa 2014. Toimenpideohjelma noudattaa vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston, FEAD (EU 223/2014), tavoitteita edistää sosiaalista yhteenkuuluvuutta EU:ssa ja vähentää köyhyydessä ja syrjäytymisvaarassa elävien ihmisten määrää.

Suomessa vähävaraisten avun toimenpideohjelmassa keskitytään lieventämään vähävaraisimpien ihmisten ruoan puutetta hankkimalla peruselintarvikkeita, jotka jaetaan ruoka-apuna vähävaraisimmille. Elintarvikkeiden jakamisesta ja vaadittavista liitännäistoimenpiteistä vastaavat erikseen valittavat kumppaniorganisaatiot pääasiassa vapaaehtoistyön voimin. Ruokavirasto on toimenpideohjelman hallintoviranomainen. Ohjelman toimeenpano tapahtuu keskitetysti Ruokavirastossa, mm. tarvittavien hankintojen (elintarvikkeet, niiden kuljetus ja välivarastointi) osalta. Elintarvikkeet annetaan kumppaniorganisaatioille maksutta, eivätkä ne voi periä korvausta jakaessaan elintarvikkeita vähävaraisille. Ohjelmakauden viimeiset elintarvikkeet on toimitettu jakelusta vastaaville organisaatioille vuonna 2021, jonka jälkeen hallintoviranomaisessa keskitytään toimenpideohjelman sulkemiseen. FEAD-rahasto sulautuu ohjelmakaudella 2021-2027 osaksi ESR+ -rahastoa.

#### **Eläintautitorjunnan ja eläinsuojelun menot (mom. 30.20.20.2)**

Eläintautien torjuntaan ja eläinsuojeluun osoitettua määrärahaa käytetään eläintautitapausten hoitoon, ennaltaehkäisyyn, seurantaan ja taudeista aiheutuviin korvauksiin sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin koulutukseen, ohjeistukseen ja viestintään. Menojen määrä vaihtelee vuosittain todettujen tautitapausten ja tartuntatilojen eläinten määrän mukaan.

Menot olivat vuonna 2021 merkittävästi suuremmat kuin kahtena aiempina vuonna, sillä IHN-kalatautiepidemian ja siipikarjan lintuinfluenssatapauksen takia maksetut korvaukset ja tautitorjunnan kulut nostivat menoja merkittävästi. Määrärahaa käytettiin yhteensä noin 3,74 milj. euroa (0,41 milj. euroa vuonna 2020 ja 0,85 milj. euroa vuonna 2019). IHN-kalataudin torjuntaan ja eläimistä maksettuihin korvauksiin käytettiin yhteensä noin 3,13 milj. euroa ja lintuinfluenssan torjuntaan sekä lintuinfluenssatapauksen vuoksi maksettuihin korvauksiin 0,14 milj. euroa. Näiden ohella suurin menoerä oli raivotaudin syöttirokotteiden hankinta ja levitys, yhteensä noin 0,22 milj. euroa. Lisäksi tautiepäilyjen ja tapausseurannan näytetutkimuksiin ja erikseen sovittuihin tautiseurantoihin kului noin 0,17 milj. euroa. Raivotauti, afrikkalainen sikarutto tai muut kuin yllä mainitut strategisesti merkittävät eläintaudit eivät levinneet maahan.

#### **Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen (mom. 30.20.62.1)**

Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittämisen määrärahan käyttö oli 5,020 milj. euroa. Honkajoki Oy:ltä saadun tiedon mukaan tiloilta kerättiin ja hävitettiin yhteensä 36 882 nautaa (2020: 37 476) sekä 7 490 lammasta ja vuohta (2020: 7 194). Sikojen ja siipikarjan ruhoja kerättiin ja hävitettiin yhteensä 6,676 milj. kg (2020: 6,322 milj. kg). Ruhojen keräilyllä ja hävittämällä torjuttiin merkittäväällä tavalla eläintauti- ja zoonoosiuhkaa sekä turvattiin ympäristön terveyttä.

#### **Kasvinterveys (mom. 30.20.20.3)**

**Kasvintuhoojien torjuntaan** osoitetusta määrärahasta maksettiin perunan koloradonkuoriaisinvaaasiosta johtuvista torjuntatoimista sekä Vantaan aasianrunkojäärän toimenpidealueen päättämisestä johtuvia asiantuntijapalvelumenoja yhteensä 21 789,13 euroa.





**RUOKAVIRASTO**

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

### **Hukkakaura**

Osa hukkakauran torjuntasuunnitelmien laatimisesta aiheutuvien kustannusten korvauksista maksettiin toimintamäärärahadista. Määrärahaa käytettiin tukemaan viljelijöitä, joiden alueilla esiintyi vakava hukkakaurasaastunta. Hukkakauran torjuntasuunnitelma on maaseutuviranomaisen päätöksellä laadittava alueille, jotka ovat pahoin hukkakauran saastuttamia (laki hukkakauran torjunnasta 185/2002). Ruokavirasto on korvannut suunnitelmasta ja siementuotantotilan lohkojen puhtaaksi tarkastuksesta viljelijälle aiheutuneet kustannukset. Tavoitteena on lisätä hukkakauran torjunnan vaikuttavuutta vakavien saastuntojen ehkäisemiseksi ja siementuotantomahdollisuuksien lisäämiseksi.